Poštnina plačana v gotovini.

Leto XI., št. 215 — Ljubljana, sreda 17. septembra 1930 — Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842; Praha číslo 78.180; Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Izjave dr. Curtiusa na skupščini DN

Govor italijanskega delegata — Nemški zunanji minister o problemih Društva narodov — Nemčija za vzajemno sodelovanje evropskih držav

Ženeva, 16. septembra. s. Zadnji dan debate skupščine Društva narodov o poročilu generalnega tajnika se je pričel z govorom italijanskega delegata Scialoje, ki je označil razorožitev kot eno najvažnejših nalog Društva narodov ter poudarjal, da se s smernicami, ki jih je obrazložil Henderson, italijanska vlada popolnoma strinja. Govoreč o panevropskem vprašanju je izraził načelni sporazum Italije s tesnim sodelovanjem evropskih držav, svaril pa je pred tem, da bi se gotovi problemi, ki so v resnici splošnega značaja, smatrali za evropske in na tej podlagi zgradil nov sistem.

Živahno pozdravljen je nato stopil na govorniško tribuno nemški zunanji minister **dr. Curtius**, ki je dejal med drugim, da je celotni mednarodni razvoj prinesel Nemčiji marsikatero razočaranje, vendar pa more ugotoviti, da je načelno stališče Nemčije napram Društvu narodov slej ko prej docela pozitivno. Trdni sklep, da se odstrani vsaka misel na vojno, zasluži na drugi strani, da se namesto vojne najdejo in uporabijo druga sredstva za rešitev sedanjih ali novih problemov, ki bi se pojavili. Društvo narodov in njegov pakt morata biti obenem trdna in široka podlaga ter se morata uporabljati učinkujoče in odločno, da se bodo rešile vse možnosti in zagotovila mirna rešitev tudi v težkih in resnih položajih.

V zvezi s tem je razorožitev. Na obrazloženja, ki so jih že štiri leta tukaj podajale nemške delegacije, niso sledila odločilna dejanja. Strinjati se moram predvsem o popolni nemožnosti tega položaja ter smatram samoobsebi umevno, da se bo razorožitvena konferenca končno sestala prihodnje leto. Pričakujemo pravično varnost vseh držav upoštevajoč rešitev, je naglašal dr. Curtius, občutno zmanjšanje oboroževanje, od prve razorožitvene konference pa nadaljne korake za razorožitev v kratkih etapah.

Nadaljnji problem, ki mu pripisuje nemška vlada velik pomen, je manjšinsko vprašanje. Smatram za potrebno, da skupščina Društva narodov ne sme še dalje enostavno čakati na nadaljnji razvoj, temveč se že sedaj in v bodočnosti bavi z ureditvijo tega vprašanja. V komisiji je podana prilika, da se zavzame stališče k sopamezn. točkm zščite manjšin, zlasti glede na postopanje o predloženih peticijah. Pri postopanju z manjšinskim vprašanjem ne gre za kake posebne interese, temveč za važen element jamstva miru.

Dr. Curtius je nato priznavajoč omenili prizadevanje Brianda za evropsko sodelovanje ter je v svojih nadaljnjih izvajanjih prešel na gospodarska vprašanja in na vprašanja splošne gospodarske depresije. Predlog za evropsko kooperacijo prihaja ob pravem času zlasti na gospodarskem polju. Nemška vlada je pripravljena z največjo natančnostjo proučiti vse tozadevne predloge ter aktivno sodelovati pri vseh delih. Gre za to, da se zaključi dolga doba evropske gospodarske zgodovine, ki jo je označevala borba vseh proti vsem.

Govor dr. Curtiusa so živahno aklamirali.

Na popoldanski seji je izjavil poljski zunanji minister Zaleski, da se je treba najprej sporazumeti o nekaterih temeljnih političnih vprašanjih, preden se ustvari evropska unija, zlasti o tem, da se morajo regijonalne skupnosti smatrati kot del Društva narodov in da te skupine svečano priznajo obveznost statutov Društva narodov za zaščito teritorijalne integritete s tem, da se odrečejo napadov in vojn in da se vsi spori rešijo na miren način. Glede na gospodarsko vprašanje, predvsem glede na agrarno krizo, ki bi se dala odstraniti z regijonalizacijo, je avstrijski zvezni kancelar stavil zanimive predloge. V tem smislu so bili storjeni tudi sklepi varšavske konference.

Rumunski zunanji minister Mironescu je predvsem govoril o vprašanju razorožitve in varnosti. Zlasti se mora zahtevati čim hitrejša stvarna razorožitev. Pri tem se mora upoštevati posebno stališče držav, ki niso članice Društva narodov, in možnost kontrole tajnega oboroževanja. Zahtevati se mora nadalje moralična razorožitev z učinkujočim pobijanjem šovinističnih hujskarij in aktivno propagando Društva narodov ter končno gospodarska razorožitev. Mironescu je končal svoj govor z odgovorom grofu Apponyju ter je izjavil, da delujejo vse države za mir, toda za mir na podlagi pogodb iz l. 1919. Drugačen mir je nemogoč.

Komisija za panevropsko vprašanje

Ženeva, 16. septembra č. O vprašanju evropske unije se je večina evropskih delegacij zedinila, da se v posebni komisiji za proučevanje tega vprašanja sestanejo delegacije dne 27. t. m. Proti predlogu, da bi se kot opazovalke pripustile na konferenco delegacije držav drugih kontinentov, je protestirala nemška delegacija, češ, da bi bili s tem ustvarjeni dve ketagoriji članic Društva narodov. Sedaj se vrše pogajanja, da bi se prenesle te razprave morda v 6. komisijo, kakor je predlagala Velika Britanija, oziroma v komisijo, določeno za ta vprašanja ad hoc, kakor je predlagala Francija.

Ženeva, 16. septembra p. V krogih Društva narodov se je pričakovalo, da bo danes ali najkasneje jutri dopoldne rešeno pred skupščino Društva narodov vprašanje Panevrope. Predlog dr. Marinkovića, naj se takoj sestavi komisija, ki bo podala konkretne predloge skupščini o sestavi odbora za proučevanje te zadeve, je dobil odobrenje večine delegacij. Splošno se pričakuje, da bo delegacija ene ali druge Francije prijateljske države, morda Poljske, predložila resolucijo o ustanovitvi te komisije.

Briand, Henderson in Curtius med novinarji

Ženeva, 16. septembra s. Organizacija pri Društvu narodov akreditiranih novinarjev je priredila danes svoj tradicionalni zajtrk, ki so se ga udeležili predsednik skupščine DN in večina glavnih delegatov. Dr. Curtius, Henderson in Briand so imeli nagovore, v katerih so deloma v humoristični, deloma v resni obliki govorili o političnem položaju. Dr. Curtius je govoril o sintezi nacionalne zavesti in o čutu mednarodne odgovornosti. Vsak delegat ima dolžnost vzpostaviti notranjo harmonijo med tema dvema tečajema. Na tej podlagi se mora delati za mirovno delo sveta. Henderson se je bavil s časopisnimi komentarji svojega znanega razorožitvenega govora ter je izjavil, da obstojajo med njim in Briandom le diference v mišljenju o potiu, ne pa o ciljih. Briand je v odgovoru angleškemu in nemškemu zunanjemu ministru govoril o problemu mira. Spominjal se je očitno ganjen pokojnega dr. Stresemanna. Med njim in pokojnim nemškim državnikom je obstojala odkritosrčna medsebojna naklonjenost in sta govorila popolnoma odkrito o medsebojnih skrbeh. Oba sta bila prežeta z mislijo, da je najboljša zaščita evropskega miru sporazum med Francijo in Nemčijo.

Angleško-italijanski sporazum o Sredozemskem morju

Dogovor med angleškim mornariškim ministrom in italijanskim zunanjim ministrom — Angleške koncesije Rumuniji

Pariz, 16. septembra d. »Chicago Tribune« objavlja senzacionalne informacije o razgovorih, ki so se nedavno vršili med prvim lordom admiralitete Alexandrom in italijanskim zunanjim ministrom Grandijem. Razgovori so se tikali predvsem pomorskih vprašanj v Sredozemskem morju. Anglija pripisuje Franciji krivdo za neuspeh londonske razorožitvene konference. Italija se zaradi francoske vojne mornarice v Sredozemskem morju zelo vznemirja in kakor znano so ostala vsa dosedanja pogajanja med Francijo in Italijo glede na to vprašanje brezuspešna. Med Anglijo in Italijo je prišlo po informacijah »Chicago Tribune« do sporazuma, ki jamči Italiji njene pozicije v Sredozemskem morju. V Parizu je ta vest zbudila razumljivo vznemirjenje, ker smatrajo, da je Anglija s tem sporazumom direktno podprla italijanske zahteve po pariteti italijanske in francoske vojne mornarice. Kakor se zatrjuje, je Italija na drugi strani pristala na to, da izpremeni svojo dosedanjo zunanjo politiko ter se pridruži tesnejšemu sodelovanju z Društvom narodov.

Pri tem sporazumu je po angleških informacijah angažirana tudi Rumunija, ki je dobila za to gospodarske koncesije. Anglija je baje pristala na to, da prevzame večji del rumunske petrolejske produkcije, s čimer so obenem rešene največje finančne težave Rumunije. Za protiuslugo bo Rumunija zaposlila angleške ladjedelnice z naročili vojnih ladij in z zgradbo nove ladjedelnice ob Črnem morju.

Italija se je tudi obvezala, da odstopi angleškim paroplovnim družbam del svojega plovnega tovora in zastavi svoj vpliv v Turčiji in Aziji v korist angleških interesov.

V pariških diplomatskih krogih doslej še nimajo oficielnih potrdil teh informacij, smatrajo jih pa za dokaj verjetne in možne, ker je znano, da se je Italija že dalj časa potegovala za tak aranžman v pričakovanju, da si bo na ta način ojačila svoj položaj v Sredozemskem morju in svoje stališče do Francije.

Ženeva, 16. septembra d. Briand in Scialoja sta imela razgovore o ureditvi spora zaradi paritete francoske in italijanske mornarice na Sredozemskem morju. Kakor se čuje, se mornariška pogajanja med italijansko in francosko delegacijo na pobudo angleškega zunanjega ministra Hendersona živahno nadaljujejo. Henderson je imel že več razgovorov z Briandom o tej zadevi ter je imel včeraj ponovno daljši razgovor s francoskim zunanjim ministrom ob udeležbi članov angleške in francoske delegacije. Baje gre za francoski predlog, po katerem naj bi Francija in Italija v soglasju s tretjim delom londonske pogodbe zmanjšali svoji brodovji do l. 1936. po kategorijah.

Cenzura v Španiji odpravljena

Madrid, 15. septembra. Jutri bo v Španiji odpravljena časopisna cenzura, ki je trajala 7 let.

HINDENBURG PROTI HITLERJEVCEM?

Poskusi za obnovo velike koalicije brez ekstremnih strank — Novo vlado bo sestavil najbrž socijalni demokrat — Silen vtis volitev po vsej Evropi

Berlin, 16. septembra. r. Takoj, ko je bil znan oficijelni rezultat, je predsednik republike Hindenburg pozval kancelarja Brüninga na razgovor. Zatrjuje se, da se je Hindenburg izjavil proti sodelovanju narodnih socijalistov v vladi in da se bo Brüning sedaj razgovarjal z meščanskimi strankami in socijalnimi demokrati o možnosti sestave vlade »velike koalicije«.

Politični krogi tega poskusa ne presojajo preveč optimistično. Brüning je tudi osebno izgubil mnogo na avtoriteti, ker je navzlic svarilom ljudi, ki so poznali pravo razpoloženje naroda, izsilil nove volitve v nadi, da bo svojo vladno koalicijo ojačil. Njegovi računi so bili povsem pogrešeni in izid volitev je tudi osebno za Brüninga velika blamaža.

Posvetovanja vlade

Berlin, 16. septembra, s. Državni kabinet je danes razpravljal o novonastalem političnem položaju. Soglasno obstoja mnenje, naj državna vlada svoj program za stvarno rešitev gospodarskih, finančnih in socijalno-političnih nalog, pospeši čim bolj, da se bodo mogli tozadevni predlogi predložiti državnemu zboru. V vladi zastopane stranke so odločene storiti vse, da se prepreči perturbacija notranjega razvoja države in njene mednarodne politike. S tem je rečeno, da današnje vladne stranke odklanjajo sodelovanje z narodnimi socijalisti ter so za koalicijo s socijalnimi demokrati.

Berlin, 16. septembra, r. Raznašajo se vesti, da je Hindenburg pristal na to, da socialno-demokratski pruski min. predsednik Braun poskusi sestaviti novo vlado, v kateri bi bil Brüning zunanji minister. Braun je izjavil novinarjem: Hitlerjevi fašisti ne bodo imeli prilike delati svoje eksperimente v vladi. Našla se bo koalicija treznih strank.

Vodja nemške ljudske stranke Scholz, ki se je za časa volitev zelo desničarsko orijentirala, se je danes s posebnim poudarkom izrekel proti vsakemu eksperimentu s hitlerjevci, ker bi se tako mogla izzvati katastrofa, ki je Nemčija ne bi mogla prenesti.

Državni kancler Brüning je o sklepih vlade obvestil predsednika republike. Zatrjuje se, da **Hindenburg te sklepe odobrava.** Kabinet Brüning ostane na krmilu do sestanka državnega zbora.

Uradni rezultat volitev

Berlin, 16. septembra. AA. Po uradni statistiki bo sestavljen novi državni zbor tako-le: **socijalisti 143, narodni socijalisti 107, komunisti 76, centrumaši 68, nacijonalci 41, ljudska stranka 29, gospodarska stranka 23, državna stranka 20, bavarska ljudska stranka 19, agrarci 18, kršč. socijalisti 14, kmečka stranka 6, konservativci 5, desničarska ljudska stranka 3, poljedelska zveza 3. Skupaj bo štel novi državni zbor 575 poslancev.**

Vtis v Jugoslaviji

Beograd, 16. septembra. M. Beograjski in ves jugoslovenski tisk posveča novonastali situaciji v Nemčiji obširne komentarje. Listi soglašajo v sodbi, da so nedeljske volitve ustvarile v Nemčiji docela nov položaj, ki ni ugoden ne za Nemčijo in še manj za mir v Evropi.

Neugoden vpliv na Francijo

Pariz, 16. septembra. l. Vsi listi se obširno bavijo z rezultati nemških volitev ter jih po večini prav pesimistično presojajo. Desničarski krogi razvijajo živahno agitacijo proti Briandovi »popustljivosti« napram Nemčiji, češ, da jo nemški narod kvitira z novimi sovražnimi naklepi. Francija da je dala iz rok vse garancije za varnost svojih granic, Nemčija pa postaja vedno opasnejša. Ni dvoma, da agitacija nacijonalistov pada na rodovitna tla in da ustvarja Briandu precejšnje težkoče na domačih tleh. Mnogi listi pri tej priliki naštevajo, kako ima Nemčija tajne pogodbe s sovjetsko Rusijo, na katere teritoriju si je izgradila ogromno vojno industrijo, ki že danes daje vojnega materijala za ogromno armado.

Nemčija na razpotju

Berlin, 16. septembra. d. Izid nemških volitev pomenja brez dvoma poraz Brüningove vlade, ki je razpustila parlament, da bi svojo vladno koalicijo v prejšnjem parlamentu izpremenila iz manjšine v večino. Njena koalicija pa je izšla iz volitev poražena in v novem državnem zboru more Brüningova vlada računati le s 180 glasovi od 575. V takih razmerah je nemogoče, da bi Brüningov kabinet mogel še nadalje obstati kot manjšinska vlada, čeprav bi nastopali socijalni demokrati nevtralno in bi ga v gotovih slučajih celo podpirali. Kakor pa se zdi, tudi Brüning ne misli na tako rešitev nastale krize. Domnevajo, da bo predvsem povabil socijalne demokrate v vladno koalicijo in skušal tako izpremeniti svoj manjšinski kabinet v vlado velike koalicije. Ta vlada bi imela v novem parlamentu večino, če bi se ji pridružila poleg nemške ljudske stranke tudi gospodarska stranka, ki v zadnji veliki koaliciji ni sodelovala. Koalicija socijalnih demokratov, centra, nemške ljudske stranke, državne stranke, gospodarske stranke in bavarske ljudske stranke bi razpolagala s 301 glasom proti 272 glasovom opozicije. Toda med socijalnimi demokrati in meščanskimi strankami so diference jako globoke in je sestava take vlade — bodisi že pod Brüningom ali pa pod socijalnim demokratom Braunom — jako dvomljiva.

Desničarski politiki priporočajo osnovanje desničarskega bloka, ki naj bi obstojal iz narodnih socijalistov, hugenbergovcev, nemških nacijonalcev in konzervativnih razcepljenih strank, ki so se ločile od nemškonacijonalne stranke v protestu proti Hugenbergovi politiki. Ta blok bi seveda imel le tedaj večino, če bi se mu pridružila centrum in bavarska ljudska stranka. Razpolagal bi s 307 glasovi proti 266. Centrumaši dosedaj odklanjajo sodelovanje s Hugenbergom in narodnimi socijalisti.

V nemški javnosti narašča vznemirjenje. Vedno bolj prodira zavest nevarnosti, ki preti nemški republiki od radikalnih strujev.

Novi državni zbor se bo sestal 13. oktobra in šele takrat se bodo pričela formalna pogajanja za sestavo nove vlade.

Poljska sodba

Varšava, 16. septembra g. Poljski listi izjavljajo soglasno, da je uspeh narodnih socialistov pri volitvah v Nemčiji zelo kompliciral položaj v nemški državi. V novem državnem zboru se bo 200 ali še več poslancev borilo proti mirovnim pogodbam ter delalo za revizijo meja. Nemčija se je z zadnjimi volitvami odstranila od smernic Stresemannove politike. Izgledi za pokret Panevrope sedaj nikakor niso ugodni.

Izgredi v berlinskem občinskem svetu

Spopadi narodnih socialistov in komunistov — Narodni socialisti so zahtevali razpust občinskega sveta in pruskega deželnega zbora

Berlin, 16. septembra g. Narodni socialisti in komunisti so imeli danes v berlinskem občinskem svetu svoj veliki dan. Narodni socialisti so vložili nujen predlog, ki poziva občinske svet, naj se razpusti, ker po svoji sestavi ne odgovarja več volji naroda. Nadalje so narodni socialisti predložili nujen predlog, naj bi občinski svet kot največje prusko občinsko zastopstvo pozval pruski deželni zbor, naj se razpusti in naj pruska vlada odstopi. Ker je bilo računati, da bodo ti predlogi odklonjeni, in so se pričakovali nemiri narodnih socialistov, je bilo v poslopju magistrata vse polno stražnikov.

Komunisti pa niso čakali na izgrede narodnih socijalistov, temveč so takoj pričeli razgrajati. Predlagali so, naj občinski svet ukine za mesto Berlin naredbo Brüningovega kabineta o zasilnih davkih. Ker je večina odklonila ta predlog, so se pričeli izgredi. Komunisti so vzklikali proti vladi in proti socijalnim demokratom ter pričeli metati po dvorani spise in druge predmete. Nastal je velik nemir. Ker je bila vsaka razprava nemogoča, je predsednik prekinil sejo. Seja se je zaključila s tem, da so komunisti peli internacijonalo, narodni socijalisti pa vzklikali: »Nemčija, zbudi se!«

Jugoslavija je brezpogojno za Panevropo

Pomembna izjava zunanjega ministra dr. Marinkovića dopisniku dunajskega lista v Ženevi

Dunaj, 16. septembra. d. Današnje »Neue Freie Presse« objavljajo razgovor svojega ženevskega poročevalca z jugoslovenskim ministrom dr. Marinkovićem, ki je med drugim dejal:

»Tokratno zasedanje Društva narodov dela v splošnem vtis velike nervoznosti in vznemirjenja. Vse čuti, da je vprašanje Panevrope edino vprašanje, ki zanima široko javnost, nihče pa ne ve, kako naj se ta problem reši. Vsaka odgoditev bi se smatrala za napako in zato tudi nihče noče prevzeti nase rizika in odgovornosti. Evropske delegacije so se tem težkočam izognile na ta način, da so spravile zadevo pred plenarno konferenco, kakor je bilo v ostalem to tudi njihova dolžnost. Toda na plenarni konferenci se mora o tem problemu rešiti razprava in konferenca mora priti glede tega na čisto.

V Jugoslaviji je mnenje glede tega vprašanja dokaj enostavno. **Mi se brez pomisleka in brez vsakega pridržka zavzemamo za uresničenje evropske državne zveze in le želimo, da bi bil v tem pogledu storjen ne samo prvi, marveč tudi drugi korak. Ne stavimo nikakih pogojev in takih tudi ne dopuščamo. Izvesti le začasno nov red odnošajev med državami, bi se reklo spremeniti idejo v utopijo. Izboljšanje obstoječega reda in sistema in poprava morebitnih nepravičnosti bi bili priporočljivejši pozneje, ne pa pred izvedbo osnovne ideje. Vsi oni, ki stavijo to zahtevo kot pogoj za vsak poskus nove organizacije za tesnejše sodelovanje evropskih narodov, dokazujejo s tem le pomanjkanje zaupanja v bodočnost in v celokupno delovanje ženevske institucije.«**

Politična napetost na Poljskem

Krvavi spopadi na shodih — Aretacije na veliko — Zarota Ukrajincev v Lvovu

Varšava, 16. septembra g. Pri nedeljskih demonstracijah sta bili dve osebi ubiti. Število ranjenih znaša približno 100. Aretiranih je bilo približno 1000 oseb. Vsi opozicijski listi so razburjeni zaradi postopanja policije ter izjavljajo, da je policije edina kriva, da je prišlo do krvavih izgredov, ker je nastopala brutalno in brez potrebe rabila orožje.

Varšava, 16. septembra s. Voditelji levičarskih in centrumaških strank odklanjajo v izjavi vsako odgovornost za krvave spopade, do katerih je prišlo v nedeljo zvečer. Kakor se naknadno doznava, je bil v nedeljo aretiran poslanec radikalne ljudske stranke Noszek. Od skoraj 1000 aretirancev, od katerih odpade približno 300 na Varšavo, je bilo le majhno število izpuščenih na svobodo. Vsi ostali ostanejo še nadalje v zaporih.

Varšava, 16. septembra s. V Zabierzu se je včeraj vršila prva volilna skupščina vsepoljske monarhistične organizacije, na kateri je prišlo do velikih nemirov. Po živahni debati je prišlo med monarhisti do pretepa in je morala intervenirati policija, ki je aretirala več udeležencev. Med programatičnim govorom predsednika so postavili na govorniško tribuno v kraljevsko obleko oblečenega moža, ki je imel nagovor na zborovalce. Pseudokralja pa so zborovalci odstranili s tribune ter ga pretepli. Policija je morala izprazniti dvorano.

Lvov, 16. septembra g. Politična policija je odkrila novo ukrajinsko zaroto, ki je imela namen razstreliti umetniški paviljon na lvovskem vzhodnem velesejmu. Doslej je bilo aretiranih pet Ukrajincev.

Mešane pošiljke v mednarodnem prometu

Beograd, 16. septembra AA. Generalna direkcija državnih železnic je obvestila gospodarske organizacije o izpopolnitvi mednarodne konvencije o blagovnem prometu na železnicah: V blagovnem prometu med Madžarsko, Avstrijo, Nemčijo, Češkoslovaško in Jugoslavijo niso potrebni tovorni listi za predmete. ki se po določbah te konvencije smejo utovarjati z drugim blagom, to se pravi, da se lahko naloži v isti voz tudi drugo blago. V primeru, da so ti predmeti naloženi v isti voz z drugim blagom, je treba v skupnem tovornem listu te predmete posebej navesti s pristavkom »Pogojno dovoljeno!«

Samomor dunajske igralke

Dunaj, 16. septembra AA. Danes dopoldne so našli mrtvo v njenem stanovanju igralko Margaretto Kepke. Zastrupila se je s plinom. Iz pisem, ki jih je zapustila, ni mogoče razbrati vzroka samomora.

Nadvojvoda Albreht izstopi iz rimsko-katoliške cerkve

Budimpešta, 16. septembra. »Regelli Ujszag« objavlja senzacionalno vest, da namerava bivši avstrijski nadvojvoda Albreht izstopiti iz rimsko-katoliške cerkve ter prestopiti v staro-katoliško. Kot vzrok tega koraka Habsburžana, člana najbolj katoliške dinastije, navaja list nedavno ženitev nadvojvode Albrehta, ki jo nočejo priznati. Cerkev namreč noče izreči ločitve njegovega prejšnjega zakona, zaradi česar smatrajo tudi njegovo nedavno izvršeno poroko za neveljavno.

Konferenca tvornic umetnih gnojil

Beograd, 16. septembra AA. Koncem tega meseca bo v Beogradu konferenca zastopnikov tvornic umetnih gnojil iz vse države. Na konferenci bodo sodelovali tudi predstavniki ministrstva za poljedelstvo. Na dnevnem redu bodo vprašanja o proizvodnji, uvozu in prometu umetnih gnojil.

Trst in Bazovica še vedno vznemirjata svet

Ogorčenje češkoslovaških legijonarjev, ki so se borili v vrstah italijanske armade — Značilen komentar vodilnega nemškega finančnega lista

Kljub nemškim volitvam, ki so pritegnile na sebe pozornost vse Evrope, se evropsko časopisje še vedno bavi s tržaško tragedijo in še bolj z vzroki, ki so dovedli do nje. Vsi listi soglašajo v sodbi, da pade vsa krivda na fašistično zatiranje jugoslovenske narodne manjšine in v obsodbi metod, s katerimi hoče fašizem zatreti odpor te manjšine.

Italijanski protest tudi v Grčiji

Atene, 16. septembra. AA. **Italijanski odpravnik poslov je protestiral pri grški vladi proti pisanju grškega tiska o tržaškem procesu. Zastopnik ministra zunanjih zadev je izjavil italijanskemu odpravniku poslov, da je grški tisk svoboden in neodvisen, zato da ne more nanj vplivati.**

Čsl. legijonarji vračajo italijanska odlikovanja

Praga, 16. septembra, d. Ponedeljkov list »Českega Slova«, organa, ki ima ozke zveze s čsl. zunanjim ministrstvom, poroča: »Italijanski fašistični tisk nadaljuje s svojo odurno pisavo proti Slovanstvu. Moral bi si biti svest, da je italijanska kraljica Jelena tudi čisto slovanske krvi in da se vsled tega pretaka tudi v žilah bodočega italijanskega kralja Umberta vsaj pol slovanske kri. Torej že z ozirom na lastno dinastijo bi moral biti italijanski tisk obzirnejši, kadar piše o Slovanih.«

Nato nadaljuje list: »Fašistična justifikacija štirih Jugoslovenov, ki izziva ogorčenje vsega sveta, je izzvala razumljivo ogorčenje tudi pri čsl. legionarjih, ki so se borili v vrstah italijanske armade. Javljajo nam, **da so se mnogi čsl. legijonarji odrekli italijanskim vojnim odlikovanjem in da jih vračajo italijanskemu poslaništvu.** Po naših informacijah Čsl. legionarska organizacija svojim članom ne priporoča tega postopanja, ker smatra, da italijanska odlikovanja čsl. legijonarjem niso bila podeljena od fašistov, temveč od predstavnikov italijanskega naroda, ki z današnjimi vlastodržci nimajo nič skupnega. **Res je, da je treba razlikovati med italijanskim narodom in sedanjim fašističnim režimom,** ki je le prehodnega značaja.

Trst kliče Evropo

Berlin, 16. septembra M. Organ nemških finančnih krogov »Der Börsenkurier« objavlja pod naslovom »Evropa gre po poti, ki vodi k drugemu Sarajevu«, daljši članek, v katerem se bavi z ozadjem tržaškega procesa in obširno opisuje preganjanje jugoslovenske manjšine v Italiji. Podrobno našteva, kaj vse so tekom zadnjih let počeli fašisti z jugoslovensko narodno manjšino, ki je danes docela brezpravna raja. »Ni čuda,« pravi list, »da danes jugoslovenska narodna manjšina ni osamljena, ko vidi v tržaških žrtvah svoje mučenike. Iz tržaškega procesa bi bil lahko nastal nov svetovni požar. Če bo Italija nadaljevala v tej smeri, se kaj lahko zgodi, da pridemo do drugega Sarajeva. Evropa hodi po nevarnih potih in mednarodna javnost se bo morala prej ali slej zganiti, ker bodo sicer zatirani morali z orožjem v roki braniti svoje naravne pravice. Kaj bi to pomenilo, o tem si ni nihče v dvomu: nova svetovna vojna bi bila neizogibna. Dogodki v Trstu morajo biti za Evropo resen opomin.«

Ruska lekcija fašistom

V Parizu izhajajoči ruski list »Rossija i Slavjanstvo« je priobčil v svoji zadnji številki (94.) pod naslovom »Tržaške usmrtitve« članek, v katerem izvaja:

Tragični dogodki v Trstu so vzbudili zanimanje vsega slovanskega — da, ne samo slovanskega — javnega mnenja za usodo slovanske manjšine v Italiji. V št. 68. našega lista smo priobčili vtise holandske pisateljice Backer van Bosse, ki je lansko jesen posetila Primorje. »Italijanska država, — je zapisala Backer van Bosse — izvaja, sistematično zatirajoč in iztrebljajoč svoje narodnostne manjšine politiko, ki ogroža evropski mir.«

Sedaj, ko je politika zatiranja, ki jo je svet dolgo trpel brez odpora, povzročila proti Italiji pokret herojskega protesta, o katerem je svet izvedel šele iz obtožnic v tržaškem procesu in iz razjarjenih člankov fašističnega časopisja, sedaj skuša italijanska vlada s krutimi procesi zadušiti oni pokret, ki ga je sama povzročila.

Ako torej verjamemo poročilom fašističnih listov, ako je res, da slovanska mladina v Primorju požiga italijanske šole, meče bombe v italijanske klube in pripravlja atentate na Mussolinija, se vprašujemo: **Zakaj se vse to godi?** »Popolo d' Italia« piše, napadajoč Slovence, o njihovi lojalnosti napram avstrijski vladi in pripomnja istočasno, da so ti isti Slovenci hoteli svoječasno iti v boj za Benečansko republiko proti Napoleonu. **Kako spričevalo izdaja, tega se menda sam ne zaveda, fašistični oficijoz italijanskemu režimu! Kaj vse so morali zagrešiti nad temi ljudmi, da je to tako mirno in zakonom se pokoreče ljudstvo, kakršni so primorski Slovani, prišlo v obupni položaj, da je poseglo po orožju terorističnih aktov!**

»Ne smete živeti!« — tako govori manjšinam italijanska vlada. »Popolo d' Italia« piše o »neobstoječi slovenski narodnosti«, o ljudeh »brez kulture, brez nacijonalnosti, takorekoč brez jezika«. In ta narodnost zahteva svoje pravice! Fašistični organ je to spravilo tako iz ravnotežja, da je celo pripravljen priznati zgodovinsko upravičenost Avstrije v njeni umetnosti »z bičem v rokah in z vešalami držati na uzdi to brezformno zmes narodov« — **pozabivši pri tem, da so v tej zmesi bili tudi Italijani sami...** Ne, to ni politika Rima, na katero se tako radi sklicujejo ideologi fašizma. Rimska imperija je bila silna radi tega, ker je znala zase pridobivati druge narode...«

„Narod, ki ne pozna strahu"

Niš, 16. septembra. M. O priliki včerajšnje posvetitve nove tobačne tovarne, so si inozemski diplomatski zastopniki ogledali med drugimi zanimivostmi mesta tudi slovito Čelenkulo. Zgodovino tega svojevrstnega spomenika slavne srbske prošlosti je pojasnil gostom niški episkop Dositej. Ugledni inozemski diplomat je pri tej priliki izjavil vašemu dopisniku: »**Ta spomenik jasno priča o veličini naroda, ki ga je postavil. To je dokaz, da ta narod ni klonil pred nobenimi grožnjami in se ni dal preplašiti, marveč se je dvignil in se osvobodil turškega suženjstva. Kakšna naj bi bila sploh sredstva, ki bi oplašila narod, ki ne pozna strahu. Zato sem danes bolj kot kdaj poprej prepričan, da tega naroda tudi ne morejo preplašiti grožnje onih, ki groze s svincem v hrbet.**«

„Zvestoba za zvestobo!"

Praga, 16. septembra. M. »Narodni Listy« objavljajo na čelu lista pod naslovom: »Zvestoba za zvestobo« brzojavko ljubljanskega župana dr. Puca, v kateri se zahvaljuje za simpatije, ki jih je izkazal češkoslovaški narod jugoslovenskemu narodu o priliki tržaškega procesa. Brzojavka se glasi: »V globoki žalosti zaradi težke usode Jugoslovanov v Italiji in zaradi tržaške razsodbe nam je bilo v veliko uteho toplo sočustvovanje češkoslovaškega naroda in pravilna presoja celokupnega češkoslovaškega tiska. Zahvaljujem se vam za dokaz bratstva in solidarnosti ter vas prosim, da to objavite v listu. — Za društvo »Soča« dr. Dinko Puc.«

„Fašistične hijene"

Duanj, 16. sept. M. »Der Abend« objavlja pod naslovom »Fašistične hijene« članek, v katerem pravi med drugim: »Čitanje fašističnega tiska — drugega tiska v Italiji sploh ni — zahteva res mnogo samozatajevanja in premagovanja. To, kar pišejo Mussolinijevi ..... (list rabi izraz, ki ga ne moremo ponoviti), je najbolj odvratno in najbolj podlo, kar je sploh mogel kdaj napisati pokvarjeni tisk. Štirikratni umor v Trstu fašistom še ni bil dovolj. Fašizem je moral še pljuvati na svoje žrtve in jih obmetavati z blatom. V tem, kar piše fašistični tisk o tržaškem umoru, se manifestira pravi duh fašizma. »Giornale d' Italia« n. pr. s posebnim ponosom poudarja, da je komandant tretje legije fašistične milice prosil, naj ga premeste na jugoslovensko mejo, kjer bo služboval na lastne stroške, samo da more poklati par »slovenskih psov«.

Zares plemenita in velikodušna ponudba, pravi »Giornale d' Italia«, ki dokazuje vnetost fašistične milice in njeno željo, da zastraži jugoslovensko mejo in odstrani izrodke onega naroda, ki ga je treba že sedaj smatrati za sovražnika.

Še bolj podlo piše »Popollo d' Italia«, ki ga urejuje rodni brat Mussolinija. V pompoznih člankih, ki spominjajo na govore duceja, primerja list Slovence s stenicami in pravi, da nimajo kulture. Toda rekord v podlosti je vsekakor dosegel »Impero«, ki piše o tržaških umorih: »Divni streli so bili oddani na bestijalne teroristične kanalije, toda mi vidimo, pravi list, da se skrivajo za njimi drugi, mednarodni protifašisti, ki so strahopetno odnesli pete.«

»Der Abend« zaključuje svoj članek: »V osmih letih fašistične vlade je bilo aretiranih 20 tisoč Hrvatov in Slovencev, 2172 so jih poklale in umorile fašistične bande, 3200 šol, knjižnic in društvenih domov so požgali in porušili, 15 slovenskih listov so uničili, a 50 tisoč ljudi si je rešilo življenje le z begom preko meje. Strašna je propalost države, koje tisk se 12 let po svetovni vojni še na tak način ponaša.«

Novi gradbeni zakon

Beograd, 16. septembra. AA. Sekcija vrhovnega zakonodajnega sveta je proučevala predlog gradbenega zakona od 5. do 16. septembra. Na današnji seji je bila razprava o tem zakonu zaključena. Sejam je predsedoval član VZS dr. Dušan Subotić, člani sekcije pa so bili gg. Ivan Hribar, dr. Prvislav Grisogono, Daka Popović, dr. Stefan Sagadin, dr. Miroslav Stojadinović in Peter Cirlić. Ministrstvo za gradnje je zastopal referent Jovan Obradović, viš. svetnik tega ministrstva. Tekom proučevanja so si člani sekcije ogledali Beograd in naselja v njegovi okolici, da bi se mogli na licu mesta prepričati o učinku predpisov, ki bodo v novem gradbenem zakonu.

Beograd, 16. septembra. AA. Plenarna seja VZS je sklicana za 26. t. m. Na dnevnem redu bodo zakoni in pravilniki iz resora ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja ter gradbeni zakon.

Jugoslovenski Rdeči križ za ponesrečence v San Domingu

Beograd, 16. septembra AA. Izvršni odbor Rdečega križa je na včerajšnji seji sklenil odposlati v republiko San Domingo 25.000 Din kot pomoč za ponesrečence in poškodovance. Po dosedanjih vesteh je orkan zahteval 1500 človeških žrtev, ranjenih je bilo pet tisoč oseb, 30 tisoč rodbin pa je ostalo brez krova.

Samomor beograjskega trgovca

Beograd, 16. septembra p. V Zagrebški ulici je izvršil danes samomor ugledni beograjski trgovec Karlo Mihajlović, ki je bil obenem zastopnik raznih velikih nemških tvrdk. Davi so ga našli v njegovem stanovanju zastrupljenega. V pismu, ki ga je zapustil, izjavlja, da je šel v smrt, ker ni mogel preboleti razočaranja v ljubezni.

Ford zgradi tvornico v Rumuniji

Bukarešta, 16. septembra s. Evropski zastopniki Henry Ford Company se pogajajo z občino Timisoara zaradi zgraditve avtomobilske tvornice. Pogajanja potekajo ugodno. V novi tvornici bo dobilo dela nad 3000 rumunskih delavcev.

Novi uradniški zakon

Načrt zakona je definitivno redigiran — Na mesto sedanjih kategorij in skupin stopi razdelitev na 10 razredov

Beograd, 16. septembra, M. **Posebna komisija, ki je sestavljala novi uradniški zakon, je definitivno dokončala svoje delo. Načrt novega uradniškega zakona je že definitivno redigiran in bo v prihodnjih dneh že znan v podrobnostih. Definitivno je določena nova razdelitev uradništva. Namesto dosedanjih kategorij in skupin se uvede 10 uradniških razredov. S posebno uredbo, ki bo tvorila sestavni del zakona, bo odrejena prevedba uradništva iz dosedanjih kategorij in skupin na odgovarjajoče razrede.**

Plačilni razredi bodo urejeni tako, da bodo dosedanji uradniki III. kategorije uvrščeni v X. do VI. razred, oni II. kategorije v IX. do V. razred, uradniki dosedanje prve kategorije pa v VIII. do I. razreda.

Druga važna reforma zakona se nanaša na pokojnine. **Rodbinske pokojnine prevzame poseben pokojninski fond,** ki bo zasnovan na moderni podlagi.

Zakon tudi podrobno ureja službene odnošaje uradništva, disciplinsko postopanje itd.

Ni še znano, ali bo novi uradniški zakon predložen Vrhovnemu zakonodajnemu svetu. Z ozirom na obilico gradiva, ki se sedaj nahaja pred VZS in na nujnost uradniškega zakona izgleda, da se to ne bo zgodilo.

Nova akcija Italije proti Mali antanti

Sestanek dr. Schobra, Grandija in Bethlena na Dunaju Zveza Italije, Madžarske in Avstrije kot protiutež proti Mali antanti

Dunaj, 16. septembra, d. V tukajšnjih dobro poučenih krogih se zatrjuje, da se bo v kratkem, bržkone takoj po končanem zasedanju Društva narodov, vršil na Dunaju sestanek dr. Schobra, italijanskega zunanjega ministra Grandija in madžarskega predsednika grofa Bethlena. Oficijelno dajejo temu sestanku značaj vljudnostnih posetov, toda v poučenih krogih ne prikrivajo, da gre obenem za važne politične razgovore, ki so na eni strani v tesni zvezi z akcijo proti agrarnemu bloku, ki se snuje v okvirju Male antante, na drugi strani pa z akcijo Brianda za osnovanje evropske federacije. Znano je, da forsira Madžarska s podporo Italije revizijo mirovnih pogodb kot pogoj za tesnejše gospodarsko in politično sodelovanje Evrope. Italija se na drugi strani trudi skovati trozvezo med Madžarsko, Avstrijo in Italijo kot protiutež Mali antanti. Jasno je, da se bo na tem sestanku razpravljalo tudi o izpremenjenem položaju v Nemčiji po nedeljskih volitvah. Kakor mislijo v tukajšnjih krogih, bo Italija poskušala izkoristiti novi položaj in pridobiti Nemčijo za tesnejše sodelovanje, zagotavljajoč ji vso podporo v njenih revizijonističnih in revanžnih težnjah. Skupna akcija bi bila obenem naperjena proti Briandovemu načrtu o evropski federaciji, ki ogroža vse te naklepe. Iz vseh teh razlogov pripisujejo v diplomatskih krogih temu dunajskemu sestanku veliko važnost, čeprav se tako v avstrijskih kakor v madžarskih in italijanskih oficijelnih krogih trudijo, da bi ga predstavili kot brezpomemben nepolitičen poset. Dogovorjeno je tudi, da bo dr. Schober takoj po tem sestanku posetil Prago, Varšavo in morda tudi Beograd in na ta način pomiril tamošnje kroge, ki jih ta sestanek še prav posebej zanima.

Bologna, 16. septembra, d. Poročevalec lista »Il Rosto del Carlino« je imel v Ženevi razgovor z avstrijskim zveznim kancelarjem dr. Schobrom, ki je zanikal vprašanje, ali se morejo njegove izjave na skupščini Društva narodov tolmačiti v tem smislu, da je Avstrija za načrt balkansko-dunavske federacije. Dr. Schober je zanikal tudi vprašanje, ali se more smatrati njegov odgovor kot negativen le v političnem oziru, ne pa v gospodarskem. Doktor Schober se je pri tem skliceval na svoj govor na skupščini Društva narodov, da je avstrijska politika prijateljska proti vsem sosedom in da je avstrijska vlada pripravljena ustreči vsaki pobudi za skupno sodelovanje z vsemi sosednimi državi. Seveda imajo za Avstrijo večji sosedi poseben pomen; njegova politika proti Italiji je popolnoma jasna.

V zvezi s tem je zanimiv tudi razgovor istega poročevalca z madžarskim ministrskim predsednikom grofom Bethlenom, ki je izjavil, da ima Madžarska po zaslugi novega položaja, ustvarjenega s posredovanjem italijanske vlade, gospodarsko okno, ki je odprto proti Avstriji.

Budimpešta, 16. septembra. Direktor političnega oddelka v italijanskem ministrstvu za zunanje zadeve Guaril se mudi v Budimpešti, kamor je prispel iz Ženeve. V Budimpešti bo ostal dva dni. Posetil bo službeno predsednika madžarske vlade grofa Bethlena, ministra za zunanje zadeve Valka in neke druge osebnosti. Iz Budimpešte se bo vrnil naravnost v Rim.

Komunistično čiščenje v Rusiji

Aretacije in justifikacije mnogih vplivnih komunističnih voditeljev

London, 16. septembra. AA. »Times« poroča, da vlada v sovjetski Rusiji v mestih in na deželi velik teror. GPU je dobila nalogo, da še v teku jeseni očisti državo protirevolucijonarnih elementov. Izvršeno je bilo veliko število aretacij, predvsem trgovcev, ki so skrivali srebrn denar. GPU trdi, da je odkrila v Moskvi veliko zaroto. V zvezi s tem je bilo aretiranih 12 komunističnih voditeljev, znanih sovjetskih revolucionarjev, med njimi: Kontratov, Groman, Sibirin, Kajanov, Jurovski, Sutanov, Makov, Rimsin, Bazrov in drugi. Aretirani so bili pod obtožbo, da so prevzeli vodstvo protirevolucionarne organizacije. Svoje delo so baje priznali. Uradno potrjujejo, da je bilo prijetih veliko število tehnikov, agronomov in ekonomov, ki so učenjaki slavnega glasu. Aretacija Kontratova, znanega ekonoma, je zbudila v Zedinjenih državah Amerike veliko vznemirjenje. V Sevastopolu je bil ustreljen narodni komisar črnomorske mornarice Salatov, češ, da je vršil vohunstvo. Izročili so sodnim oblastem tudi komandanta torpedovke »Arselova«, ki je bil obtožen, da je v zvezi s protirevolucijonarnimi elementi, s katerimi se je baje sestal pred kratkim v Carigradu. Na Daljnem vzhodu so bili ustreljeni trije bivši sovjetski voditelji zaradi propagande proti sovjetskemu gospodarstvu. Znani organizator sovjetske armade Kork je bil aretiran v času manevrov v okolici Moskve, prav tako devet političnih komisarjev. Tajnik mednarodne Rdeče pomoči Ajsiru je bil izročen sodnim oblastem zaradi denarnih poneverb. »Izvestja« poročajo, da sta bila dva rudarja v Donski kotlini obsojena na smrt, ker sta ubila predsednika rudarskega odbora.

Varšava, 15 septembra. s. »Express Porranny« javlja iz Vilne, da je oddelek GPU ustrelil na sovjetsko-ruski meji 150 kmetov, ki so hoteli pobegniti iz Rusije.

Pariz, 16. septembra. AA List »Izvestija« priobčuje poročilo GPU, da je bilo šest oseb, in sicer Vahrev, Atimov, Sokolski, Djordjevani, Cugunov in Kozmotemianski, zaradi protirevolucionarne propagande in spekulacije obsojenih na smrt. Smrtna kazen je bila brez odloga izvršena.

Vzdrževanje katastrov

Beograd, 16. septembra. AA. Na osnovi določb čl. 1. in 2. in pooblastila čl. 70. zakona o zemljiškem katastru z dne 19. decembra 1929 je minister financ dr. Stanko Švrljuga predpisal pravilnik o vzdrževanju katastra v občinah, kjer je bil kataster sestavljen z merjenjem zemljišča. Katastrski aparat, ki je bil sestavljen z merjenjem, trasiranjem in ocenitvijo zemljišča, naj tvori podlago za pravično, to se pravi pravilno obdavčenje zemljišča. Istočasno naj se sestava zemljiških knjig v krajih kjer že obstojajo, prilagodi predpisom uvodoma označenega zakona. Kataster je treba trajno vzdrževati in obnavljati. Vzdrževanje katastra se vrši po katastrskih občinah, ki so teritorijalne katastrske enote Več katastrskih občin tvori katastrsko upravo. Njeno teritorijalno pristojnost je treba določiti tako, da soglaša s področjem davčne uprave, ali pa da obsega področje dveh ali več davčnih uprav.

Mednarodna konferenca podunavskih držav

Beograd, 16. septembra AA. Na mednarodni konferenci podunavskih držav, ki bo 20. t. m. v Krakovu, bo zastopal našo vlado dr. Franjo Gospodnetić, pomočnik ministra financ. Člana našega odposlanstva pa sta glavni tajnik trgovske zbornice v Beogradu Svetolik Marodić in referent generalne direkcije carin Jovan Radulović.

Stavka tekstilnih delavcev v Franciji

Lille, 16. septembra. V Roubaix, Tourcoing in v drugih krajih je stavka tekstilnih delavcev prenehala. Delavstvo se je skoraj v celoti vrnilo na delo.

Ženska volilna pravica v Turčiji

Angora, 16. septembra. V kratkem bo predložen turški zbornici zakonski načrt, ki vsebuje principe splošne volilne pravice in dovoljuje ustanovitev demokratskih in republikanskih strank. Tako bo delovanje opozicije legalizirano. V novem zakonskem načrtu bo priznana tudi ženskam splošna volilna pravica. Zakon bo turska zbornica odobrila na izrednem zasedanju, ki bo sklicano v najkrajšem času.

Aretacije madžarskih komunistov

Budimpešta, 16. septembra. AA Policija je v nedeljo popoldne aretirala skupino 40 mladih delavcev-komunistov, ki so priredili zborovanje v kraju, ne daleč od Budimpešte. Delavci so izobesili rdečo zastavo, delili komunistične letake ter propagirali komunizem.

Izgredi v Indiji se nadaljujejo

London, 16. septembra. AA Iz Bušlavara v Indiji poročajo, da je 12. t. m. prišlo do krvavega spopada v vasi Guarati med policijo in pristaši kongresa. Policija je bila primorana rabiti orožje, nakar so kongresisti prav tako otvorili ogenj. Pri tej priliki je bil ubit orožniški oficir.

Pretepena boksarja

London, 16. septembra. Pri boksarski tekmi med Harryjem Massonom in Ernijem Ricem je prišlo do škandaloznih prizorov. Povod jim je dal nad vse brutalen nastop boksarja Rica, ki je Massona tako močno udaril v trebuh, da je obležal nezavesten na tleh. Rice je bil takoj diskvalificiran, nakar je nastal v dvorani nepopisen trušč in hrušč. Množica je predrla ograjo in pretepla oba boksarja.

Važna odredba predsednika vlade

Beograd, 16. septembra. M. Centralni presbiro je izdal nocoj naslednji komunike:

»Predsednik ministrskega sveta general Peter Živković je dobil z raznih strani poročila, da se v tisku ne sme kritizirati delovanje javnih organov državne, banovinske in občinske oblasti. Pooblaščeni smo objaviti: Z nobenim zakonom in tudi po tiskovnem zakonu ni prepovedana objektivna kritika dela in ponašanja organov oblasti, marveč je vsakomur svobodno, da lahko potom tiska svobodno kritizira in opozarja na nepravilnosti vsakega organa oblasti, seveda pod osebno odgovornostjo za resničnost svojih navedb. Gospod ministrski predsednik je izdal potrebna navodila za pravilno uporabo in izvajanje tiskovnega zakona.«

Novi predsednik Državnega sveta

Beogard, 16. septembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen za predsednika državnega sveta dr. Ninko Perić, minister v pokoju.

Za člane državnega sveta v I-2 sta postavljena generalni inspektor ministrstva za notranje zadeve Ignjat Stefanović in inspektor banske uprave dunavske banovine Stanko Strupi.

Direktor mednarodne reparacijske banke v Beogradu

Beograd, 16. septembra. AA. Davi ob 10.30 je prispel v Beograd generalni ravnatelj banke za mednarodna plačila gospod Pierre Quesnay. Na postaji so ga pozdravili zastopniki francoskega konzulata in dr. N. Protić, vršilec dolžnosti generalnega ravnatelja Narodne banke. Ob 11.30 je g. Quesnay obiskal guvernerja Narodne banke kraljevine Jugoslavije g. Ignjata Bajlonija. Direktor banke za mednarodna plačila ostane v Beogradu dva dni in bo imel ta dva dni več sestankov z guvernerjem naše Narodne banke o pogojih za sodelovanje med našim emisijskim zavodom in banko za mednarodna plačila.

Trsatska cerkev bo proglašena za baziliko

Sušak, 16. septembra n. Iz Vatikanskega mesta je prispela vest župnemu uradu cerkve Matere božje na Trsatu, da bo trsatska cerkev proglašena dne 26. oktobra na svečan način za baziliko. Na ta dan se bodo vršila na Trsat velika romanja iz raznih krajev Jugoslavije.

Visoko odlikovanje ameriškega rojaka

Beograd, 16. septembra AA. Z redom Belega orla I. stopnje je bil odlikovan dr. Mihajlo Pupin, profesor na newyorškem vseučilišču Columbia.

Delegacija zavezniških bojevnikov v Ameriki

Newyork, 16. septembra AA. Včeraj so prispeli v Newyork francoski, belgijski, jugoslovenski, britski, italijanski, poljski, portugalski, rumunski in češkoslovaški delegati, ki pripadajo mednarodni federaciji bivših bojevnikov. Delegate so prisrčno pozdravili zastopniki vseh domačih oblastev. Jahta newyorškega župana, na kateri so bili generalni konzuli devetih držav in mnoge druge ugledne osebnosti, je odplula na visoko morje, kjer je pozdravila delegate mednarodne federacije bivših bojevnikov na prekooceanskem parniku.

Šahovski turnir v Frankfurtu

Frankfurt, 16. septembra. h. V predzadnjem kolu je Pirc porazil Orbacha, Przepiorka prof. Mannheimerja, Sämisch Thomasa, Niemcovič Ahuesa in Colle Miesesa. List je v boljši poziciji prekinil partijo s Kashdanom. V prekinjeni partiji je Colle remisiral z Listom, Colle pa je premagal Orbacha. Stanje po predzadnjem kolu je naslednje: Niemcovič 8 in pol, Kashdan 7 in pol (1), Ahues, Colle 6 in pol, Przepiorka 6, List 5 (2), Sämisch 5, Pirc 4 in pol, Mieses 3 in pol, Thomas 2, Orbach 1 (1), prof. Mannheimer 1. Jutri igra v zadnjem kolu Pirc proti Colleju.

Hmelj

Žalec, 16. septembra. Kljub zelo obsežnemu dovozu in prevzemanju blaga vlada zelo živahno povpraševanje. Cene so se dvignile in se plačuje srednje blago po 8 do 9.50 Din. Za prvovrstno blago v večjih partijah plačujejo brez sklepov 10 Din in še čez, slabše vrste po 6 Din

Žatec, 16. septembra. h. Nakupovanje na deželi se nadaljuje. Zahtevane so bile dobre, srednje kvalitete in prima kvalitete. Cene neizpremenjene, 400 — 600 Kč. Na nürnberški trg so danes pripeljali 200 bal Plačevali so za holedauški nmelj 50 — 80, za gorski hmelj 60 mark. Prodaja, zlasti holedauškega hmelja, napreduje zelo hitro. Do 13. t. m. je bilo prodanih 28.000 bal, kar predstavlja tretjino letine. Za hmelj iz Spalde so plačevali 40 — 120 mark.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, nestalno, zmerno hladno. — **Včerajšnja situacija:** Močna barometerska depresija je prehajajoč preko centralnega dela kontinenta objela s svojim vplivom tudi naše kraje ter povzroča zelo znatno deževje, posebno v zapadnih gorskih krajih. Pritisk je v splošnem padel v južnih predelih za 0.1 do 2.5 mm, sicer pa je na severu narasel za prav toliko. Jutranja temperatura je včeraj padla za 1 do 5 stopinj, samo lokalno je ponekod narasla. Gibala se je od 12 do 21 stopinj v zaledju, v primorju pa od 15 do 22 stopinj C. Nebo je bilo včeraj večinoma popolnoma oblačno; v zapadnih gorskih krajih je tudi deževalo. Vetrovi so bili slabi ali zmerni, v gornjem primorju slabi severovzhodni, v južnem primorju severovzhodni in južni, v zaledju večinoma z zapadnega kvadranta zahodni, zahodnojužni in severozahodni. Morje je bilo valovito in nemirno.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Prehodna razjasnitev na nekaterih krajih; splošni vremenski izgledi: hladno, od časa do časa deževno vreme bo trajalo dalje.

Naši kraji in ljudje

Iz prosvetnega delovanja naše vojske

Celje, sredi septembra.

Naša vojska vrši veliko kulturno delo, ker ustanavlja po svojih garnizijah tečaje, v katerih se nepismeni vojaki naučijo čitati in pisati. Tudi rekruti našega polka se prav pridno udejstvujejo v takih tečajih. Zadnji tečaj se je pričel sredi maja in se je povabilu polkovne komande odzvalo 8

učiteljev mestne in okoliške osnovne šole za pouk nepismenih vojakov. Baš v tednu, ko so se odpirale celjske učilnice šolski mladeži, je vrvelo na dvorišču Petrove kasarne prav živahno »maturitetno« življenje. Regruti so stopali pred komisijo, ki jih je preizkušala, koliko so napredovali. Izpitom, ki so trajali ves teden, je predsedoval celjski okrajni šolski nadzornik g. Pestovšek, vojaško poveljstvo sta zastopala g. polkovnik Rojnik in g. major Krasnik ter komandirji čet, v komisiji pa so bili tudi učitelj Franjo Roš, Ciril Pregelj, Milko Gerlanc, Gvido Srabotnik, Davorin Stante, Josip Valenčič, Janko Kramar in Vekoslav Gobec. Poleg teh, ki so žrtvovali svoje počitnice za pouk vojakov, je poučeval tudi celjski prota g. Čudič.

Pouk se je vršil v mestni in okoliški osnovni šoli po želji g. polkovnika Kostiča, ki je poudarjal ob otvoritvi tečaja, kako potrebno je, da se vojaki seznanijo z našimi modernimi prosvetnimi ustanovami. Ti vojaki bodo potem, ko se vrnejo v domačijo, gotovo med prvimi skrbeli za njen napredek. Izpiti so pokazali velik uspeh tečajev. Pisati se je naučilo nad 80 odstotkov vojakov, v mitraljeski četi celo 95 odstotkov. Izpite je polagalo okrog 350 vojakov. Velike zasluge na teh uspehih ima tudi komandant 39. pešpolka, polkovnik Kostič, ki je priznan vojaški strokovni pisatelj in poleg tega tudi pedagog. Spisal je več knjig in navodil za poučevanje nepismenih vojakov. Njegovo delo »Vojnički bukvar sa čitankom« je izborna knjiga, ki upošteva vse vzgojne in nazorne momente ter je najboljše orodje za pobijanje analfabetizma v naši vojski.

Smrtni žrtvi železniške nesreče

Ela Kržanova

Francka Žnidarjeva

Strmošah 13-letno Elo Kržanovo, hčerko posestnika g. Franca Keržana iz Zagradca, in njeno 3-letno nečakinjo Francko Žnidarjevo, hčerko-edinko g. Ivana Žnidarja iz Zagradca.

Včeraj ob 13. so na farnem pokopališču v Vačah pri Litiji ob globokem sočustvovanju številnega prebivalstva položili v grob žrtvi strašne železniške nesreče v

Za našo tujskoprometno industrijo

Kako bodi deležna zakonskih olajšav Dravska banovina

Beograd, 15. septembra.

Oba zakona, ki sem govoril o njiju v prvem članku, veljata samo 15 let in v glavnem, kakor je izrecno poudarjeno, predvsem za »kopališke, klimatične in turistične« kraje. Kar se tiče zakona o davčnih in pristojbinskih olajšavah, morejo biti deležna teh olajšav tudi še hotelska in penzijska podjetja v Beogradu in na sedežih banskih uprav, a olajšave, ki jih dovoljuje zakon o carinski oprostitvi, si morejo pridobiti tudi tujskoprometna industrijska podjetja — hoteli in penzije — v vseh drugih krajih države, seveda pod določenimi pogoji. Tu sedaj nastaja vprašanje, v koliki meri more biti med drugimi deli naše kraljevine deležna teh olajšav tudi Dravska banovina.

Ako izvzamemo morda naše Primorje od Sušaku pa tja doli do Bara, pač ni predela v naši državi, ki bi bil tako tipično »kopališki, klimatičen in turističen«, kakor je ravno Dravska banovina od Rakeka do Št. Ilja in od Rateč do Metlike. Res je, da tujski promet ni zasegel vsega ozemlja Dravske banovine z enako intenzivnostjo, res je, da se Bela Krajina v tem pogledu ne more kosati z Blejskim kotom in skromne Toplice ne z Rogaško Slatino, toda tujski promet je prodrl že povsod in bo prodiral tem bolj, čim bolj se mu bo gladila pot in čim primerneje krajem in ljudem se bodo pripravljala nanj in zanj ne samo večja, temveč tudi manjša njegova središča.

Nihče ne more trditi, da bi Ljubljana ne bila že danes glavno središče vsega tujskega prometa v Dravski banovini. Ni Bled in ne Rogaška Slatina, ki ju vidim med drugimi kraji kot primer za velika tujskoprometna torišča navedena v pojasnilu k obema zakonoma, ki ga je prejel neki tukajšnji list od merodajne strani, in v onem »itd.«, ki sledi v onem pojasnilu tamkaj navedenim glavnim tujskoprometnim toriščem, si moramo brez dvoma misliti predvsem Ljubljano, ne glede na to, da ji gre davčna in pristojbinska olajšava za hotelska in penzijska podjetja tudi že iz naslova sedeža banovinske uprave. Seveda gre, kar se tiče Ljubljane, samo za hotelska in penzijska podjetja, ker gostilnic, restavracij in kavarn ima Ljubljana itak več ko preveč, dočim pa penzij sploh nima in hotelov, prvorazrednih, pa komaj za največjo silo: Za sedaj samo tri. V Zürichu leta 1929. izdani »Illustrierter Führer durch Jugoslavien« navaja samo tri: »Union«, »Slon« in »Štrukelj«.

Ako se prizna Ljubljani svojstvo klimatičnega in turističnega kraja, imajo vsi hoteli in penzije pravico do olajšav v smislu zakona o carinskih ugodnostih, ne pa samo oni hoteli in penzije, ki imajo najmanj 75 oz. 40 sob (mesta od 50 do 100 tisoč prebivalcev)) in si tako morejo znatno ceneje preurediti svojo notranjost, s čimer bi mnogo pridobili i zase i za tujski promet.

Kar velja za Ljubljano z okolico vred, velja prav tako tudi predvsem za Maribor in Celje, ki sta v resnici zelo važni postojanki za tujski promet. Potem pa — ne glede na vse naše toplice, kopališča, zdravilišča in letovišča, ki so kot taka priznana in opisana v Baedekerju in drugih »vodnikih« — vsa druga manjša mesta in kraji, ki jih je objel tujski promet vsaj z eno, če ne že z obema rokama! N. pr. Kamnik, Kranj, Radovljica, ves Bohinj od Bohinjske Bele do Ukance, vsa dolina Save Dolinke od Radovljice do Podkorena, vse Podgorje od Lesca do Preddvora (Brezje!), vsa Kokrška dolina od Kranja do Jezerskega, na Notranjskem Cerknica, na Dolenjskem Kočevje na eni strani, na drugi pa vsa dolina Krke, potem Litija in Stična, Savska dolina od Zidanega mosta do Sotle, Savinjska dolina, Dravska dolina nad Mariborom in Slovenske gorice! In še tu in tam! Vse to so klimatični in turistični kraji, katerim moreta in morata biti v prid oba nova zakona.

V tem pogledu je važno, da bo ministrstvo za trgovino in industrijo izdalo *pravilnik, v katerem bo seznam vseh »kopaliških, klimatičnih in turističnih krajev«*, ki naj bi bili deležni dobrot zakona o davčnih in pristojbinskih olajšavah. V Beogradu pa ne vedo in ne morejo vedeti *sami vsega*. Treba se je pač pokazati, če hočeš, da te kdo vidi! Marsikje, kjer predlanskim ali celo lani še ni bilo tujcev, letoviščnikov in turistov, jih je bilo letos že toliko, da niso vedeli, kam ž njimi. Ali bo tak kraj prišel v seznam, ko ima vse pogoje za to? Morda ali pa tudi ne. Tu nastaja pač *nujna dolžnost krajevnih občinskih uprav, da se s primerno opremljenimi vlogami obrnejo na ministrstvo trgovine in industrije in zaprosijo za sprejem v seznam. In to naj velja ne samo za kraje, kjer se tujski promet šele začenja, temveč tudi za vse druge, kjer je že ustaljen.* Nič ne de, če je ta ali oni kraj že v seznamu: točni službeni podatki občin o položaju in razmerah kraja, naravnih in drugih lepotah in dobrotah, ki jih more nuditi tujcu, in statistični podatki o dosedanjem tujskem prometu bodo ministrstvu vedno dobrodošli in ne bodo ostali neporabljeni. Seveda pa je treba storiti to čim prej, takoj, ker je zakon že v veljavi in se bodo v ministrstvu gotovo kar najbolj podvizali z izdajo pravilnika. In ne sme se pozabiti, da vse olajšave veljajo le tedaj, če se nove stavbe ali adaptacije izvrše najpozneje v teku treh let, torej do konca leta 1933.

Ministrstvo pa bo izdalo, kakor že omenjeno, tudi še drug pravilnik, namreč o *tehnični usposobljenosti* tistih, ki naj vodijo tujskoprometna podjetja. Stvar je lahko razumljiva in vredna vsestranskega odobravanja. Najboljše, najlepše, najmoderneje urejeno hotelsko in katerokoli drugo tujskoprometno podjetje ne more uspevati, če ga vodi človek, ki ni strokovno usposobljen za tak posel in če ima nameščene ljudi, ki ne vedo in ne znajo, kako naj se vedejo v občevanju s tujci in kako naj jim postrežejo, da bodo zadovoljni in se bodo vračali leto za letom v večjem številu, nosеč po svetu glas, da je Jugoslavija res prvovrstna turistična zemlja in to ne samo v naravi in na reklamnih lepakih in nabitkih, temveč ravno tako tudi v svojem prebivalstvu in svoji tujsko prometni industriji.

Naj bi oba nova zakona našla v Dravski banovini čim največ in kar najtemeljitejših izkoriščevalcev! —r.

Za novo šolo na Vodi

Trbovlje, 16, septembra.

Komisijski ogled za zidavo novega šolskega poslopja na Vodi se je vršil v soboto. Ker generalno ravnateljstvo TPD baje ni bilo točno obveščeno, kdaj se ta ogled vrši, ni poslalo v komisijo svojega zastopnika, zaradi česar je bila vsa ta komisija le bolj formalnega značaja. Komisija, v katero je bil kot strokovnjak-geolog poklican tudi univerzitetni profesor gospod Hinterlechner, si je ogledala vsa štiri stavbišča, ki bi prišla v poštev. Prostor na Pravdičevem hribu in na griču pri Floreniniju bi bilo potrebno preiskati z geološkega stališča. Prostor na Volajevem travniku bi bil primeren, popolnoma pa je komisija zavrgla Dežmanov prostor.

Prosvetna uprava stoji na stališču decentralizacije šolstva, češ, da ne kaže graditi velike kasarne z velikim številom otrok. To mnenje zastopa tudi župan g. Vodušek, ki je mnenja, da se ustanovi nov šolski okoliš, ker stara dva okoliša, ki sta bila ustvarjena pred 50 leti, ne odgovarjata več potrebam, ker se je od takrat že mnogo spremenilo v Trbovljah. Ko bodo zbrani še nekateri podatki glede števila všolanih otrok po raznih kolonijah itd., bo sklicana anketa, ki bo končno veljavno odločevala.

Kje naj bo sedež laškega sreza?

Laško, 16. septembra.

Edini članek, ki je bil o tem vprašanju priobčen iz Laškega, je bil pisan sine ira et studio, stvarno in objektivno v namenu, oblažiti huda nasprotstva ter spraviti debatiranje o tej zadevi na stvarno podlago. Baš ta resnost in stvarnost laškega članka pa je porinila gotove gospode iz ravnovesja, da so napisali odgovor v nedeljskem »Jutru«.

Laščani nočemo prav nič krhati na veličini Trbovelj, nočemo jim kratiti njih slovesa in nočemo jim jemati ogromne važnosti za ves okraj. Nočemo tajiti, da živi ves okraj od naravnega bogastva Trbovelj, ki pa se črpa z indirektno pomočjo celega okraja. Tudi nočemo šteditи s hvaležnostjo napram Trbovljam in posebno napram onim vrlim možem, ki so položaj skozi desetletja pravilno umevali, storili dosti uslug celemu okraju in si ustvarili trajno ime v zgodovini laškega okraja.

Če pa si hočejo v novejšem času drugi ljudje pridobiti lavorik s tem, da spravijo v Trbovlje poleg vsega bogastva in drugih dobrot tudi še državne urade, se nam to ne zdi primerna cena za take lavorike, ker so s tem prizadeti javni interesi. In z veseljem ugotavljamo, da je članek iz Laškega rodil vsaj ta uspeh: danes smo si že edini, da je vprašanje ustanovitve sreske izpostave ali premestitve sreza reševati s stališča državne, to je upravne potrebe. Uprava naj presodi, kaj je za javnost in državo dobro, in naj po tem ukrene, pa bo prav. S tem pa prav za prav odpade vsako nadaljnje prerekanje kot nepotrebno in res je to le zadnji dopis Laškega o tej stvari.

Le še na nekatere točke v trboveljskem članku mi je odgoviti. Na osebne očitke načeloma nočem odgovoriti, ker nočem postati še sam oseben. Priznam, da so bile moje informacije (od sicer verodostojne strani) netočne glede komisije v Trbovljah in da ima trboveljski dopisnik prav. Koliko pa njegove številke spremenijo končni rezultat, naj izračuna sam, pa mi bo pritrdil. Tudi če bi bila izpostava v Trbovljah, bi bile nekatere komisije iz Laškega še vedno potrebne, n. pr. šolske, ker ni verjetno, da bi ekspozitura dobila tudi šolski referat. Sicer pa postanejo te komisije drage zaradi raznih zastopnikov drugih, centralnih uradov, kar vse bo še ostalo, kaj ne?

Laško je stavilo sreskemu uradu na razpolago najidealnejše uradne prostore v istem poslopju z drugimi uradi. Zakaj nam potem še očitate našo revščino? Da prispeva tudi trboveljska občina k vzdrževanju, je gotovo pravično. Včasih je to storil erar, zdaj morajo občine, seveda po davčni moči.

Sovražnost nam očitate? Ne smemo braniti svoje kože? Nasprotstva med obema krajema, v kolikor obstojijo, so novejšega datuma in umetno napravljena. Pustimo to! — Tudi hrastniško vprašanje bo rešiti preudarno v splošno zadovoljnost. Enostavni sklep, da ne spada Hrastnik več k trboveljski občini, je nemogoč oziroma neizvedljiv.

Huda nesreča na velesejmišču

Ljubljana, 16. septembra.

Velesejmskega vrvenja je konec. Z včerajšnjim dnem so utihnili številni orkestrioni, razbežali so se bosanski »kafedžije«, izginile so »piškotarice« in pričeli so z razdiranjem vrtiljakov in drugih »komedij«.

Pri podiranju avtodroma pa se je danes okrog 14. pripetila težja nesreča. V enem izmed delov avtodroma se je nepričakovano, predčasno udrla streha, ki je zletela na kup. Več delavcev, ki so bili zaposleni tam, se je še pravočasno umaknilo, edini, ki ni imel več časa odskočiti, je bil 21letni elektromonter Ferdinand Arbesmann z Dunaja. Na njega je padlo več težkih tramov, izmed katerih ga je eden z vso silo pritisnil na tleh ležečega na prsi. Tovariši so težko poškodovanega ponesrečenca izvlekli izpod bremena tramov šele po daljšem prizadevanju. Medtem je že prispel na kraj nesreče rešilni avto, ki je ponesrečenca odpeljal v splošno bolnico. Arbesmann ima udrt prsni koš in njegovo stanje je zelo resno.

O tržiškem tujskem prometu

Tržič, 15. septembra.

Ob koncu tujske sezone ne bo škodovalo, če si ogledamo nekaj številk našega tujskega prometa. V okolici Tržiča sta dve planinski postojanki, ki izvabljata vsako nedeljo in praznik nebroj planincev in tujcev na planine. Planinski dom na Kofcah ki ga izvrstno oskrbuje gospa Kvedrova, je posetilo v letošnji sezoni nad 1600 gostov, od katerih so nekateri ostali kar po več tednov, da, mesecev. Ta dom je prav posebno dobra planinska postojanka, o kateri piše prosvetni inspektor g. Wester: »Kofce so kakor ustvarjene za planinsko letovišče tistim, ki so potrebni miru, svežega zraka in zložnega kretanja v solnčnih višavah, ne da bi pri tem morali pogrešati redno in tečno prehrano ter v vsakem pogledu udobno domačnost. Celo kapelico imajo poleg doma, da v njej tešijo svojo pobožnost. Po ure daleč se lahko šetajo po prisojnih pašnikih vzdolž pobočja strme Košute, ki jih ščiti pred mrzlim severom; v posete pa gredo za izmeno zdaj v Klemenčevo kočo, zdaj k planšarjem na Šiji in Pungartu, kjer jim povsod po domače postrežejo. Kdor pa je trden v noge in glavo, se lahko povzpne na ta ali oni vrh v Košuti ter si domišlja, da je obenem letoviščnik in planinec.«

To so besede priznanega strokovnjaka. In res. Vsi gostje so bili z letovanjem na Kofcah izredno zadovoljni. Neka gospodična se je v teku šesttedenskega bivanja na Kofcah zredila kar za celih 8 kg, da so ji postale vse obleke absolutno premajhne in si je morala z doma naročiti nove, da se je mogla vrniti v dolino.. . Poleg gostov, ki se vpišejo v tujsko knjigo, pa poseča Kofce vsako nedeljo nebroj tržiških obiskovalcev, ki se sploh ne vpišejo.

Druga planinska postojanka, ki je v zasebnih rokah vrlih tržiških sportnikov, je na Zelenici. Planinarjem se je zelo priljubila, čeprav ni oskrbovana. Posebno privlačna je za Korošce, ki jo posečajo v velikem številu. Tudi na Zelenici je bilo letos kakih 1000 planinarjev. Želimo, da pride ta važna postojanka v roke planinske podružnice tržiške, ki jo bo mogla tako oskrbovati, kakor zahtevajo turistovski interesi.

Silno važna tujskoprometna točka je prelaz Ljubelj. S koroške strani kakor z naše je cesta prvovrstna, zato jo imajo avtomobilisti tako radi. Po uradnih zapisnikih finančne kontrole pri Sv. Ani je pasiralo ljubeljski prelaz v letošnji sezoni blizu 1500 motornih vozih vseh vrst in vseh mogočih držav. Največ je bilo nemških in čeških. Marsikatero vozilo ni zmoglo velikega strmca in je potrebovalo pomoči. Navadno so poklicali avtomobilisti tržiškega podjetnika g. Alfonza Malija, da jih je prepeljal in pripregel na svojo Tatro ki se ne straši nobenega klanca in gre, če je treba, kar na celo v breg. Redna avtobusna zveza na koroški in naši strani je prepeljala k nam veliko število tujcev. Pa tudi turisti sami jo radi mahnejo na Ljubelj, da pogledajo mejo in lepe kraje. Pod vrhom Ljubelja je osamljena cestarska hišica. Gotovo ne bi bilo slabo, če bi tržiška planinska podružnica napravila tu svojo novo postojanko, ki bi prav dobro služila tako avtomobilistom, kakor tudi turistom, na vsak način pa ne bi škodovala tujskemu prometu. Na delo!

Tako smo v kratkih besedah opisali tržiški tujski promet, v kolikor se tiče več ali manj javnih tujskoprometnih ustanov. Poleg teh pa imamo še celo vrsto zasebnih podjetij, ki se pečajo s tem gospodarskim vprašanjem. Kot izredno vabljiva točka za letoviščarje pronica od leta v leto bolj in bolj Sv. Ana, kjer sta znani gostilni Ankele in Žvirc. Obe sta imeli vse leto dovolj opravka. Pri Ankeletu se dobe že posebne tujske sobe, kjer imajo letoviščarji vse ugodnosti prave domačnosti. Povsod je električna razsvetljava, udobne postelje in izvrstna hrana. Ankele je dalje vaba za avtomobile, ki se radi ustavljajo in krepčajo. Ob nedeljah jih je stalo včasih tudi po 15 in več. In naposled: vsa tržiška okolica je ustvarjena za tujski promet, ki se od leta do leta bolje razvija. Poglejmo samo tja na Malijevo brdo pri Golniku, pa bomo videli uspeh, da bomo veseli!

Ustanove, ki se pečajo s tujsko propagando, so: planinska podružnica, ki deluje prav živahno, Sportni klub v Tržiču, ki skrbi za sloves Tržiča v sportnem smislu, potem smo pa pri kraju. Občina malce premalo podpira tujsko-prometna stremljenja planinske podružnice in sportnega kluba, ki sta ponovno prosila za mestno podporo in sta ponovno dobila prazne obljube. Če hočemo, da bo tržiški tujski promet rastel, potem moramo delovanje ustanov v vsakem pogledu podpirati, in sicer z dejanji.

DANES PREMIJERA OB 4., 7¼ IN 9¼ zvečer:

Vesela komedija zabave in smeha

Ura slabosti

(DVOJNA POROKA)

V glavnih vlogah govore in pojo Lucie Englisch, Huszar Puffy ter Paul Morgan in Szöke Szakaly, znana iz nepozabnega filma »Dvoje src v ¾ taktu«. — Godba: Hans May.

Poleg tega: N. Kuznecova in N. Nikolin pojeta popularno rusko balado »Črne oči«.

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 1. ure.

»ELITNI KINO MATICA«
Telefon 2124

Naval krvi, tesnoba srca, zasoplenost, tesnobnost, dražljivost živcev, migreno, otožnost, nespanje odpravimo kmalu z uporabo naravne **»Franz Josefove« grenčice.** Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi **»Franz Josefova« voda** pri zagatenju vseh vrst z najboljšim uspehom. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ne more biti poštena . . .

Ljubljana, 16. septembra.

Ko so se odprla vrata kaznilnice v Begunjah bivši natakarici Marički J. doma iz okolice Slov. Bistrice, je odhitela ta naranvost na kolodvor in se odpeljala v Ljubljano, kjer jo je mahnila naravnost na velesejmišče. Vsedla se je na klopico in opazovala direndaj okrog sebe. Nekaj časa je bila globoko zatopljena. Premišljevala je o svoji usodi. »Trinajstkrat sem bila že predkaznovana . . . Treba se bo poboljšati, drugače zaidem spet gori v nesrečno hišo v Begunjah«.

Takrat je prišel mimo njen stari znanec. »Oh, glej ga no — Škorček!« ga je poklicala.

»Marička, jej Marička, kaj si res ti?« »Z mesom in kostmi!« se je odrezala Marička. Izmenjala sta v naglici še nekaj besedi tam na klopi ali kmalu sta se odločila, da praznujeta svidenje s čašo vina. Iz pol litra je nastal liter, pa ga še ni bilo dosti. Škorec, kakor ga je klicala Marička, se je do večera pošteno napil, Maričko so pa vabili neki Italijani, s katerimi je od časa do časa uhajala neznano kam. Vračala pa se je vedno nazaj do Škorca, ki je zaradi preveč zavžite pijače naposled popolnoma omagal in zaspal. Zbudil ga je šele njegov prijatelj Lojze iz Škofje Loke, kateremu je bilo strašno žal, da je Škorec že tako pri kraju.

»Denar imam in za litre bi dajal«, je omenil bolj proti Marički, kakor proti Škorcu in pomežiknil.

»Se bova pa midva skup držala.« je ponižno menila Marička in Lojzetu je bilo prav. Izginila sta od Škorceve mize in odšla na avtodrom. Marički se je svet čedalje bolj dopadel in pozabila je na vse dobre sklepe. Na »aeroplanih« je že dala Lojzetu krepak poljubček, nakar sta se odločila za kratek sprehod po mestu. Kaj kmalu pa sta zavila v kavarno v Kolodvorski ulici, kjer sta sedela dolge ure, naposled proti jutru pa sta zavila še v sosednjo dalmatinsko gostilno. Tam pa je opešal tudi Lojze in slednjič ves pijan padel po tleh kakor snop. To se je godilo v stranski sobici, kjer sta bila sama. Marička je poklicala gostilničarja in mu pojasnila položaj, ki pa je bil že itak dovolj jasen.

»Lojze ima denar, pa ga mu vi spravite!« je dejala še na to Marička.

»Seveda, vse bom uredil«, je pritrdil gostilničar.

Marička je nato izginila, že čez dobri dve uri pa jo je poiskal stražnik, ki jo je našel zopet v kavarni.

»Veš, zaradi denarja, Marička«, je dejal stražnik, »ki si ga sunila zaspanemu Lojzetu«. »Ni mogoče«, se je čudila Marička, »saj ga je vendar vzel gostilničar«. »Nak, pravi da ne, — pa tudi Lojze, ki je zdaj že čisto svež, meni, da si ga morala izpihati ti. Lepa svotica, okrog 900 Din«.

Na policiji je Marička pozneje vse priznala, da gostilničar ni imel nikakega opravka z Lojzetovim denarjem. Zato bo morala Marička, ki je komaj prišla iz kaznilnice, znova na ričet.

»Ne pomagajo vsi dobri sklepi«, je dejala resignirano, »sem pač take narave . . .«

Beljaški teniški igrači, ki so zmagali nad SK Ilirijo, med svojimi ljubljanskimi tovariši.

(Poročilo glej sportna rubrika).

Domače vesti

* **Važna določila novega učnega načrta za realke in gimnazije.** Po novem učnem načrtu, ki ga je včeraj razposlalo prosvetno ministrstvo, bo na realkah in gimnazijah francoščina obligatna že od prvega razreda naprej in ne od drugega, kakor je bila doslej. Nemščina je obligatna od tretjega razreda naprej, kar pomeni, da se bodo začeli francoščine učiti skupno dijaki prvega in drugega razreda, nemščine pa dijaki tretjega in petega razreda, ker je bila dosedaj nemščina obligatna šele s petim razredom. Verouk se bo po novem načrtu poučeval v sedmem in osmem razredu po eno uro na teden. Po eno uro se bo v šestem in sedmem razredu poučevala higijena, risanje pa v prvih petih po dve uri. V slovenskem delu države odpade na gimnazijah in realkah lepopis. Gimnastika se bo poučevala od 1. do 6. razreda, latinščina pa od petega razreda naprej.

* **Osebne vesti s pošte.** Imenovani so: za zvaničnika 3. skupine Ivan Lužar na pošti Ljubljana 2, dosedanji pogodbeni poštar v Št. Vidu pri Stični; za služitelja 2. skupine Darinka Grad v Šmartnem ob Paki in Rudolf Janc na pošti Trbovlje 1. — Upokojeni so: pb. uradniki II/2 Mara Kuess v Ormožu, Antonija Petek, Alojzija Kopač in Ivana Belar na pošti Ljubljana 1, Ana Eržen na Pragerskem in Roza Šuen na pošti Maribor 1; pb. uradniki II/3 Marija Debelak v Ribnici in Marija Podjed v Krškem; zvaničniki I. skupine Anton Eržen v Medvodah, Franc Orel v Radovljici, Rudolf Rižner v Ptuju, Franc Osredkar na Jesenicah, Martin Weber v Žalcu, Franc Šijanec v Križevcih pri Ljutomeru in Josip Kapel v Poljčanah. — Premeščeni so: Pb. uradniki II/1 Ante Kalokira s pošte Zagreb 1 na pošto Ljubljana 2; Ludvik Fajgelj od X. k XXXV. t. t. t. t. sekciji v Celju, Blaž Ukušič s p. Maribor 2 kot višji pristav I/6 v Skoplje, Ana Veselič s p. Trbovlje 2 v Muto, Ferdo Gaspari s p. Ljubljana 7 na p. Ljubljana 1 in Franc Lapajne s p. Ljubljana 1 kot upravnik na p. Ljubljana 7; pb. ur. II/2 Frančiška Vrtačnik s p. Maribor 1 v Litiji, Pavla Jarh iz Celja v Šoštanj, Vladimir Vojska iz Novega mesta na p. Ljubljana 1, Janko Kocmur iz Litije na p. Ljubljana 1, Avgust Brejc iz Žužemberka v Novo mesto, Ivan Novak s p. Ljubljana 2 na p. Ljubljana 1, Miloš Ambrožič iz Mojstrane na p. Ljubljana 2, Josip Kumer z Vrhnike na p. Ljubljana 2 in Mihaela Horvat iz Celja na p. Maribor 2; pb. ur. II/3 Marija Porenta s p. Ljubljana 3 na p. Ljubljana 4, Ivana Peternelj iz Škofje Loke na p. Bled 2, Srečko Staut s p. Maribor 2 v Celje in Ivana Jež iz Sarajeva v Celje; računski ur. II/3 Franc Leben in Alojzij Jurgele z direkcije v Ljubljani k direkciji v Skoplju; pb. ur. II/4 Marija Redžič iz Prilepa v Mursko Soboto in Ana Škrbec iz Litije na p. Maribor 1; pb. ur. II/5 Ervin Vilhar s p. Ljubljana 1 na p. Ljubljana 2; pb. ur. III/3 Pavla Kurinčič s p. Maribor 1 na Pragersko, Stanka Burić s p. Ljubljana 1 v Čakovec in Martina Četrnik iz Murske Sobote v Prilep; zvaničniki 1. skup. Anton Fakleš s p. Maribor 2 na p. Maribor 1 in Julij Gliha s p. Ljubljana 2 na p Ljubljana 1; zvan. 2. skupine Vinko Borštner z Jesenic na Gor. na p. Ljubljana 2; zvan. 3. skupine Ida Tavčar iz Meže na p. Ljubljana 1 in Katarina Butala iz Črnomlja v Čabar; služitelji 2. skupine Marija Inglič od Sv. Jurija ob juž. žel. v Žiri, Franc Žibek s p. Maribor 1 na p. Maribor 2, Anton Zanoškar s p. Ljubljana 2 na p. Ljubljana 7, Alojzij Tronteli od Device Marije v Polju na p. Ljubljana 2, Ivan Zaviršek s p. Ljubljana 2 k Devici Mariji v Polju, Josip Šperne s p. Trbovlje 1 na p. Ljubljana 6, Nežika Tekavec iz Ljutomera v Šmartno ob Paki, Erna Stergar s p. Ljubljana 2 na p. Ljubljana 1 in Emil Margon z direkcije na p. Ljubljana 2. — Pogodbeni poštar Ana Špurej v Framu je podala ostavko.

* **Nov oddelek angleške mornarice v Splitu.** V ponedeljek popoldne je zapustil splitsko pristanišče angleški dreadnought »Royal Oac« ter odplul v Šibenik, kjer ostane več dni. V torek zjutraj pa je prispelo v tamkajšnje pristanišče 6 angleških razdiralcev pod komando kapetana bojnega broda Dewarja. Razdiralci ostanejo v Splitu do 2. oktobra. Skupina angleških oficirjev s kapetanom Dewarjem na čelu je posetila bana, komandanta mesta in mestnega župana, ki so vrnili obisk.

* **Smrt beograjskega univerzitetnega profesorja.** V Beogradu je v nedeljo popoldne umrl profesor tamkajšnje univerze g. Sava Urošević. Bil je prvi rektor beograjske univerze, ko se je tamkajšnja visoka šola pretvorila v univerzo. Več let je bil predsednik glavnega prosvetnega sveta.

* **Šole v Zetski banovini.** Prosvetni oddelek zetske banovinske uprave je izdelal načrt za gradbo šol v tej banovini. Z gradbo novih šol se bo pričelo prihodnje leto in bo v to svrho postavljen primeren znesek v banovinski proračun. Po načrtu se bo prihodnje leto zgradilo približno petdeset novih šol.

* **Kongres veterinarjev zaključen.** Kakor smo že omenili, je bil preteklo soboto v Zagrebu otvorjen kongres jugoslovenskih veterinarjev. Na kongresu so se obravnavala važna strokovna vprašanja in se bodo sklenjene resolucije predložile na odločilnem mestu. Živahno je bilo zlati pretresanje strokovne nadaljnje izobrazbe po končanem študiju, organizacija civilne živinozdravniške službe ter kontrola vseh živil animalskega izvora. Obsežna je bila tudi razprava vprašanja o pobijanju kužnih bolezni pri živini. Po zaključku kongresa so udeleženci kongresa posetili zagrebški velesejem, kjer so si s posebnim zanimanjem ogledali razstavo domače plemenske živine. Nekoliko udeležencev kongresa je še ostalo v Zagrebu, da si ogledajo mednarodno razstavo živine.

* **Jugoslovenski dom v Subotici.** V Subotici se že dalje časa vodi živahna akcija za zgradbo doma, v katerem bi bila nastanjena vsa tamkajšnja kulturna in humanitarna društva. Nj. Vel. kralj je sedaj odobril, da se ta dom imenuje Jugoslovenski narodni dom kralja Aleksandra I. Dom, za katerega je dovolila prispevek tudi mestna občina subotiška, bo zgrajen sredi mesta Gradbena dela se pričnо prihodnjo pomlad

* **Telefonski promet Brežice—Gradec—Dunaj.** Od 5. septembra naprej je otvorjen telefonski promet Brežice—Gradec in Brežice—Dunaj. Pristojbina za navadno govorilno enoto v relaciji Brežice—Gradec je 29.70 Din, v relaciji Brežice—Dunaj pa 37.95 Din.

* **Novi dom »Primorja« v Braziliji.** »Slovenskemu tedniku«, ki letos drugo leto izhaja v Buenos Airesu kot glasilo jugoslovenskih izseljencev v Južni Ameriki, poročajo iz Sao Paula v Braziliji, da je bil tamkaj nedavno otvorjen novi dom »Primorja«, pri katerem so včlanjeni naši rojaki, ki so prišli iz Julijske Krajine ter si v Ameriki ustvarjajo novo domovino. Na otvoritveni slavnosti je govoril tudi glavni urednik brazilskega lista »Diario Popular«, ki s simpatijo zasleduje društveno delovanje naših bratov. V novem domu je na razpolago velika dvorana za društvene prireditve in drugi potrebni prostori. Vsem društvenikom kakor tudi prijateljem društva bo novi dom njihov dom, kjer se bodo zbirali, izobraževali in zabavali. Na razpolago je tudi bogata knjižnica, katero je dravska banska uprava obdarovala z lepim številom slovenskih knjig. V domu bo imelo svoje prostore tudi bratsko češko društvo »Slavija«.

Na večer dvoje **ARTIN-dražéj, zjutraj** normalno izpraznenje. Dobivajo se v vseh lekarnah. Vsebina škatljice po 8 Din — zadostuje za 4—6 krat. 290/6

* **Kongres Jugoslovenske ženske zveze** bo v Zagrebu od 12. do vštetega 15. oktobra. Kdor se hoče udeležiti kongresa, naj do 20. t. m. javi, ali želi imeti sobo v hotelu ali v privatni hiši, na naslov tajnice gospe Danice Bedekovičeve, Mrazovićeva 12, Zagreb. Poznejše prijave se ne bodo vpoštevale. Izdatki so preračunani na 75 do 100 dinarjev dnevno.

* **Tovariše, ki so pred dvajsetimi leti maturirali na I. drž. gimnaziji v Ljubljani,** vabimo na prijateljski sestanek, ki bo v soboto, dne 20. t. m., v hotelu Tivoli v Ljubljani. Zlasti vabimo tudi vse one, ki so bili člani prvih jugoslovenskih srednješolskih društev, tako »Korotana«, »Preporoda« in »Prešernovega kluba«. Tudi sošolce iz slavne »Okto« prisrčno vabimo. To bo prvi sestanek po vojni in zato bodo razgovori tem prisrčnejši. Sestanka se udeleži tudi naš Rude Trošt iz Amerike. Univerzitetni docent inž. Jenčič, dr. Stane Vrhovec, dr. Joža Rus.

* **SPD naznanja,** da sta koča na Kamniškem sedlu in Cojzova koča na Kokrškem sedlu s 15. t. m. zatvorjeni. Vendar pa bo Cojzova koča v primeru lepega vremena ob sobotah, nedeljah in praznikih ter dnevih pred prazniki do nadaljnega odprta in oskrbovana. Tudi Kadilnikova koča na Golici in Spodnja koča na Golici sta s 15. t. m. zatvorjeni. Le ob sobotah, nedeljah in praznikih bo do nadaljnega odprta in oskrbovana Spodnja koča na Golici.

* **Igra prirode.** Iz Mokronoga nam je poslal g. Ivan Deu šopek jagod, iz Šmartnega ob Paki pa Marija Petričeva bele in rdeče nagelčke na enem steblu.

* **Dijak streljal na profesorja.** V Plevlju je petošolec tamkajšnje gimnazije Milan Zarubica na javni cesti streljal na svojega profesorja Gusarevića, a ga k sreči ni zadel. Policija je mladega atentatorja takoj razorožila in aretirala. Zarubica je izjavil, da se je hotel maščevati nad profesorjem, ki ga je baje prestrogo klasificiral.

* **Krvava ljubavna žalotgra** se je odigrala v Remetincu v zagrebški okolici. Kmet Ivan Gluhak se je šele pred šestimi meseci oženil z brhko Maro Nežićevo. Ker je bil zelo ljubosumen na svojo mlado ženo, je med njima kmalu prišlo do prepirov in tako se je nekega dne mlada žena vrnila na dom svojih staršev. Mož jo je skušal pregovoriti, naj se vrne k njemu, kar pa je ona odločno odklonila. Prišlo je med zakoncema do razburljive scene. V razburjenosti je Gluhak z nožem napadel svojo ženo in jo hudo poškodoval. Ko jo je videl ležati v krvi, se je šele zavedel svojega zločina. Pohitel je na svoj dom in si pognal kroglo v srce. Ostal je na mestu mrtev.

* **Za poletno sezijo v letu 1931.** bo Jugočeška, Kranj, prinesla na trg iz umetne svile razen že priznane svile »Dagmar« še naslednje svile »Bemberg«: »Adrienne«, najboljši Bemberg-izdelek; »Emona«, čisto svileni foulard; »crepe slovene«, najfinejši crepe Georgette; »Ninon«, kakor dih lahki svileni voile. Vse te svile so razstavljene na zagrebškem velesejmu.

* **Schreiner-Erjavčeve tridelne čitanke II. del** je v novi izdaji sedaj dovolj na razpolago. Knjiga je bogato ilustrirana in vsebinsko prvovrstna. Namenjena je za eno do trirazredne osnovne šole. Cena 32 Din. Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani.

Obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Josip Reich.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperaturo, 4. relativno vlago v %, 5. smer in brzino vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8 vrsta padavin.

16. septembra 1930

Ljubljana: 7, 761.1, 16, 92, mirno, 10, dež, 28.6; Maribor: 7, 760.7, 15, 86, NNW4, 10, dež, 14.6; Mostar: 7, 757.1, 21, 75, N4, 9, dež, ?; Zagreb: 7, 760.8, 16, 100, SW4, 9, dež, 10.1; Beograd: 7, 759.3, 17, 93, W2, 9, —, —; Sarajevo: 7, 759.8, 14 ,100, mirno, 9, dež, 6.0; Skoplje: 7, 758.8, 18, 75, mirno, 7, —, —; Kumbor: 7, 756.5, 22, 70, E2, 10, —, —; Split: 7, 757.1, 22, 85, SW4, 10, dež, 0.3; Rab: 7, 756.9, 22, 80, NE4, 10, ?, ?; Vis: 7, 756.5, 15, 90, S10, 10 ,dež, ?

Najvišja temperatura v Ljubljani je bila 16.6. Najnižja temperatura v Ljubljani 13.8, v Mariboru 14, v Mostarju 20, v Zagrebu 15, v Beogradu 16, v Sarajevu 13, v Skoplju 14, v Splitu 20.

Solnce vzhaja ob 5.40, zahaja ob 18.9; luna vzhaja ob 23.32, zahaja ob 15.54.

FOTO-KINO-APARATI

in potrebščine najceneje v drogerijah KANC, LJUBLJANA in KANC, (Wolfram), Maribor CENIK GRATIS!

Izvršujemo vsa amaterska dela v 12 urah

Iz Ljubljane

u— **Jubilej našega pevca.** Gospod France Rus, dolgoletni član našega opernega zbora, bo praznoval v soboto 20. t. m. pomemben jubilej svojega dela na kulturnem polju v domači operi »Gorenjski slavček«. Simpatični in skromni pevec, ki je pri našem gledališču vse od njegovega početka in ki je poleg tega vedno požrtvovalno sodeloval pri raznih prireditvah, zasluži, da se naša javnost udeleži njegove proslave. Predprodaja vstopnic je v opernem gledališču.

u— **Francoske tečaje** (bivše tečaje Cercla Français) zopet otvarja za odrasle s 1. oktobrom Francoski institut. Pouk bo v Ljubljani na moškem učiteljišču na Resljevi cesti, in sicer: I. tečaj za začetnike ob ponedeljkih in četrtkih od 18. do pol 20. (predaval bo g. prof. Južnič); II.a tečaj ob torkih in petkih od pol 19. do pol 20. (predaval bo g. prof. dr. Novak); II.b tečaj ob sredah od pol 19 do pol 20. (predavatelj isti); III.a tečaj ob torkih in petkih od pol 19. do pol 20. (predavala bo ga Beletova francosko slovnico v francoskem jeziku); III.b tečaj v ponedeljkih in četrtkih od pol 19. do pol 20. (konverzacijo bo vodil g. M. Orthaber). Obiskovalci tečajev plačujejo mesečno po 20 Din v naprej, lahko pa obiskujejo za to ukovino več tečajev. Prijave sprejema ravnateljstvo moškega učiteljišča v svoji pisarni od 24. t. m. dalje vsak dan od 18. do 19. Od 1. oktobra dalje se prijava lahko izvrši po dopisnici ali pa pri služitelju zgoraj omenjenega učiteljišča g. A. Dolencu.

u— **Privatni tečaj za opisno geometrijo,** namenjen dijakom višjih razredov gimnazije, se otvori 1. oktobra. Vpisovanje bo 19., 20. in 21. t. m. od pol 15. do 16. na tehnični srednji šoli, pritličje, soba 4. Poučevalo se bo 3 ure tedensko. Dnevi in ure po dogovoru.

u— **Starejši bratje Sokola I na Taboru** bodo pričeli s telovadbo v sredo 17. t. m. ob 20. Redna telovadba starejših bratov bo vsako sredo in vsak petek od 20. do 21.

u—**V počaščenje spomina** pokojnega restavraterja g. Franca Bučarja je daroval g. B. Motoh, trgovec s kavo na Vodnikovem trgu št. 5 100 Din za vojne vdove in sirote. Srčna hvala! Denar je dvigniti v upravi »Jutra«.

u— **Merkurjevi večerni učni tečaji.** Trgovsko društvo »Merkur« bo otvorilo ob zadostnem odzivu s 1. oktobrom večerne tečaje v Trgovskem domu (poslopje gre- mijalne šole) za srbohrvaščino, nemščino, italijanščino, knjigovodstvo ter slovensko in nemško stenografijo. Tečaja za nemščino in italijanščino se bosta letos vodila zopet v dveh oddelkih: a) za začetnike in b) kot višji nadaljevalni tečaj. Člani plačajo malenkostno učnino, dočim morajo nečlani, ako se prijavijo, postati člani. Prijave dnevno v društveni pisarni, Gradišče 17-I, med 10. in 12. dopoldne in 3. do 5. popoldne. V sobotah popoldne se ne uraduje.

u— **Razni učni tečaji.** Začetniški in nadaljevalni privatni tečaj nemščine za šolsko mladino. Po dvakrat na teden. Mesečna učnina v oddelku A 40 Din, v oddelku B 20 Din (v A bo več učencev). Vpisnine ni, pač pa je pri vpisu treba plačati učnino za prvi mesec. Siromašni lahko prosijo za popust in je tako prošnjo treba prinesti s seboj. Privatni večerni tečaji za računstvo, knjigovodstvo, spisje, slovenščino in tuje jezike. Učnina 40 Din mesečno. Slovenski tečaj za izbražence, ki čutijo potrebo po temeljitejšem znanju slovenskega jezika, se namerava otvoriti. Prijave in vpisovanje za vse te tečaje 17. t. m. od 17. do 18. v čakalnici Delavske zbornice na Miklošičevi cesti (glavna veža, desno). Tam dobite tudi vsa pojasnila.

u— **Brusači, ki niso brusači.** Na Krekovem trgu se je namestil brusač Jože Čuden, ki brusi škarje, nože in take reči, ki mu jih donašajo naše gospodinje. V zadnjem času pa je dobil imenovani več pritožb, češ, da hodijo njegovi ljudje tudi po hišah, kjer pobirajo škarje in nože za brušenje, ki pa jih potem gospodinje ne dobe več nazaj. Čuden pa je pojasnil oškodovankam, da je zadeva čisto drugačna. Pojavili so se namreč sleparji, med njimi tudi neka ženska, ki se celo predstavlja za njegovo ženo, ter sleparijo gospodinje za škarje in nože pod pretvezo, da nosijo vse te reči k Čudnu, kar pa seveda ni res. Čuden nas je naprosil, naj objavimo, da sprejema vse predmete za brušenje le on sam, in sicer na Krekovem trgu ali pa v stanovanju v hiši št. 3 na imenovanem trgu. Sleparje pa naj gospodinje izročе v bodoče prvemu stražniku.

u— **»Samokolničar.«** Na Bleiweisovi cesti je včeraj ponoči ustavil stražnik 47-letnega Antona Pirca, doma iz Rafolč, ki je bil že dalje časa zasledovan zaradi raznih nepoštenih dejanj. Pirc se je hotel stražniku skriti, a mu namen ni uspel. Stražnik je bil urnejši in je moža aretiral. Na policiji je Pirc izpovedal, da je v poslednjem času kradel le samokolnice, ki jih je nato prodajal raznim gospodarjem, najraje v okolici mesta. Priznal je okrog sedem tatvin samokolnic, ki jih je deloma pokradel v Rožni dolini, v Trnovem in v Šiški. Pirca so po priznanju izročili sodišču.

u— **Kolesa kradejo.** Trgovski potnik Rudolf J., stanujoč v Hrenovi ulici 12, se je zamudil v ponedeljek zvečer dalje časa na veseličnem prostoru velesejmišča. Imel je s seboj kolo, ki ga je prislonil na steno bara, sam pa je stopil notri. J. se je kmalu vrnil, vendar pa kolesa ni več našel na mestu. Priliko je izrabil neznan tat, ki je s kolesom pobegnil. Kolo je bilo črno pleskano, znamke »N. K. C.« s tovarniško številko 65 3045, vredno 900 Din. — Izposojevalki koles Ani Mrzlikarjevi na Glincah so neznanci odpeljali te dni kar tri kolesa. — Staro, obrabljeno, zeleno pleskano kolo, vredno okrog 400 Din je odpeljal predvčerajšnjim neznan »kolesar« tudi kleparskemu pomočniku Josipu Hiršmanu iz Šiške. Hiršman je spravil kolo v vežo Baharjeve gostilne v p. Šiški, odkoder ga je neopaženo odpeljal tat.

u— **Šolske potrebščine kupite v prvovrstni kakovosti pri IV. BONAČU,** Šelenburgova ulica. Velika izbira, najnižje cene, točna in hitra postrežba.

u— **Dežnik pozabljen** se dobi v trgovini na Gallusovem nabrežju 27.

u— **Šolske zvezke kupite pri tvrdki M. TIČAR.** Prodaja se v prid Jadranski Straži.

Iz Celja

e— **Iz seje okoliškega občinskega sveta.** V soboto zvečer se je vršila na Bregu seja okoliškega občinskega sveta. Župan g. Mihelčič je najprej pozdravil novo imenovanega obč. odbornika Pograjca. Banska uprava je potrdila občinski sklep, da bo prispevala okol. občina k povečanju izolirnice v celjski javni bolnici 25.000 Din. Prečitano je bilo pismo dr Milka Hrašovca, naj bi se hrib sv. Jožefa z ozirom na novo nastalo stanovanjsko kolonijo bolj razsvetlil. Tudi Westnova tovarna je naprosila občino, naj bi primerno razsvetlila cesto pri novih vilah pod okoliškim pokopališčem. Sresko načelstvo je opozorilo okoliško občino, da je Hudinja povzročila pri zadnji poplavi na vsem ozemlju veliko škodo in razdejanje. Občina bo sklicala na licu mesta komisijski ogled. Občinski svet se je izrekel za krajevno potrebo dveh novih gostiln in sicer g. Jos. Podpečana v Zg. Hudinji in ge Marije Brečkove na Zg. Ložnici. V domovinsko zvezo se na novo sprejme 10 oseb. Dva prošnji sta bili odklonjeni. Pozivu sreskega načelstva, naj občina pristopi kot soustanoviteljica k novi banovinski občinski hranilnici, se občina ne more odzvati. Občina bo kupila Ježovnikov travnik pod pokopališčem (okrog 3000 kv. metrov) po 5.50 Din za meter in zgradila tam nove male stanovanjske stavbe, deloma pa bo rabila svet za regulacijo Koprivnice. Trošarino na žganje je občina pobirala doslej sama; ker to odslej ni več mogoče, bo naprosila finančno ravnateljstvo, da bo to pobiralo trošarino po svojih organih. Grenadirjeva brv se bo prepleskala za 6700 Din.

e— **Obisk dr. Matla v Celju.** V Celje je prispel preteklo soboto na krajši obisk k svojim tukajšnjim prijateljem znani prijatelj in poznavalec našega naroda, slavist g. univ. profesor dr. Josip Matl iz Gradca Dr. Matl se vrača z daljšega študijskega potovanja po naši državi, ki jo obišče vsako leto. Uglednemu učenjaku iskreno želimo najprijetnejše bivanje med nami!

e— **Zgodovinska proslava cerkve sv. Jožefa v Celju.** V nedeljo je bil slovesno proslavljen 250-letni obstoj zgodovinske in številnim romarjem tako priljubljene cerkve sv. Jožefa na prijaznem hribu za celjskim kolodvorom. V soboto in v nedeljo so pokali topiči v gozdiču pod vrhom griča, k cerkvi pa so se zgrnile velike množice ljudstva od blizu in daleč. V soboto popoldne je prispel tudi lavatinski škof dr. Karlin, ki je v nedeljo daroval slovesno sv. mašo.

e— **Poset hrvaških železničarjev v Celju.** V nedeljo 21. t. m. dopoldne okrog 10. bodo prispeli na obisk v Celje s posebnim brzim izletniškim vlakom člani Udruge sv. Roka za pogrebnu pripomoč željezničara u Zagrebu. Takoj po prihodu v Celje bodo gostje šli korporativno v sprevodu skozi mesto do Gozdne restavracije, kjer jim bo serviran zajtrk. Nato razhod in ogledovanje celjskih znamenitosti kakor tudi obisk Starega gradu. Od pol 12. do pol 13. promenadni koncert društvene godbe v mestnem parku. Popoldne bo velika izletniška veselica v Gozdni restavraciji. Odhod iz Celja ob 21.

e— **Smrtna kosa.** V Zavodni pri Celju je umrla v soboto popoldne v starosti 66 let ga Ana Filipičeva, vdova po znanem narodnem odvetniku dr. Filipiču v Celju. Blag ji spomin! Žalujočim ostalim naše sožalje! — V celjski javni bolnici sta umrla 67-letni mali posestnik Jožef Umek iz Čače vasi, občina Kostrivnica, in 28-letni posestnikov sin Avgust Povše iz Orle vasi, občina Braslovče. Povše je padel pri nakladanju voza tako nesrečno na tla, da si je pri padcu zlomil tilnik. Bil je nemudoma prepeljan v celjsko javno bolnico, kjer pa je kmalu po sprejemu umrl.

e— **Preselitev vrvarske obrti.** K tozadevni notici v nedeljski številki »Jutra« sporočamo naknadno, da je pomotoma izostalo v tekstu nekaj besed, ki jih izpopolnjujemo: V Zgornjo Hudinjo 22 je preselila vrvarsko obrt ga Planina, vdova po vrvarskem mojstru Alojziju Planini.

e— **Razne nesreče.** Pretekli četrtek je skočila 47-letna posestnikova žena Marija Ježovnikova iz Zavodne pri Topolščici tako nesrečno z voza, ko sta se ji splašila konja, da si je zlomila desno golenico. — Isti dan je bil zaposlen 33-letni gozdni delavec Jovo Tatalović na Fužinah pri Vitanju s sekanjem drevja. Nenadoma se je težko deblo pri padcu zvalilo nanj in mu zlomilo levo golenico. — Pri nogometu je spodrsnil v nedeljo popoldne na Glaziji 16-letni Stanko Osolnik z Lave in si pri padcu zlomil desno predlaket. Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski javni bolnici.

e— **Komu je še izginilo kolo?** Poročali smo že, da je celjska policija prijela nevarnega prijatelja tuje lastnine Jakoba Zdolška, ki je nedavno odsedel 10 let ječe zaradi ropa in tatvine. Komaj pa so ga po prestani kazni izpustili iz mariborske kaznilnice, že je pokradel v Mariboru in drugod, kolikor se je seveda moglo dosedaj ugotoviti, 4 kolesa, 1 žensko in 3 moška. Policija je 3 kolesa zaplenila, dočim je četrto izginilo brez sledu. Doslej sta se zglasila 2 lastnika moških koles znamke »Steyr« in »Peugeot«, dočim lastnica ženskega kolesa znamke »Ipag« še ni znana.

e— **Namesto pred oltar v zapor.** V Vegijevo trgovino na Glavnem trgu je prišel pred nekaj dnevi 24-letni tehnični asistent v tekstilni tovarni »Metka« na Spodnjem Lanovžu Karlo Pristovšek iz Češkoslovaške in predložil ponarejeno garancijsko pismo, podpisano od mestnega inženjerja g. Blaža Pristovška, ter nakupil na podlagi tega pisma raznega blaga. Zadeva se je kmalu pojasnila in je bil Pristovšek zaradi sleparstva aretiran. Pri aretaciji je izjavil, da se je moral dostojno obleči, ker se je hotel že prihodnji teden poročiti z neko deklico iz celjske okolice. Pri zaročenki so našli tudi 2 zlata poročna prstana, ki ju je kupil Pristovšek. Na njegovem domu pa je policija zaplenila nov krasen sprejemni radijski aparat z zvočnikom in vsemi potrebnimi pripomočki. Namesto pred oltar je moral oditi ženin v zapor.

Iz Maribora

a— **Francoska konzularna agencija v Mariboru.** Zopetna otvoritev francoske konzularne agencije v Mariboru bo 18. t. m. v navzočnosti g. Neuvillea, konzula v Ljubljani, ki ji je bil določil kot predstojnika g. Henrija Furrerja. Osebe, pristojne v Maribor, bodo imele tedaj možnost, da svoje potne liste s posredovanjem omenjene agencije pošljejo v svrho vidiranja po francoskem konzulatu v Ljubljano in jim ne bo treba kakor doslej osebno se javiti na konzulatu.

a— **Završni izpiti na trgovski akademiji.** Od 3. do 13. t. m. so se vršili na državni trgovski akademiji v Mariboru završni izpiti pod predsedstvom g. direktorja Mateja Dolenca. Izpit so napravili: Kaiser Štefka, Kuder Pija, Pinter Marjeta in Smerdu Ljubica. Reprobiranih je bilo 8 kandidatov(inj) za 3 mesece in 1 za eno leto.

a— **Ljudska univerza. Koncert Karlo Rupel.** V pondeljek 22. t. m. bo koncertiral naš mladi ljubljanski violinist g. Karl Rupel, ki je že predlani, pri svojem prvem tukajšnjem nastopu, vzbudil vseobče priznanje in zanimanje.

a— **Umrli sta.** 54-letna soproga postreščka Roza Kuster v Mlinski ul. 39 in 46-letna vdova po železničarju Marija Topolšek v Stritarjevi ul. 16.

a— **Nalezljive bolezni v Mariboru.** Od 8. do 15. t. m. je beležil mestni fizikat mariborski po 1 nov primer škrlatinke in davice. Smrtnih primerov zaradi nalezljivih bolezni ni bilo.

a— **Gostilničarsko gospodinjsko šolo v Mariboru** priredi mariborska Zveza gostilničarskih zadrug v času od 15. oktobra do

Dr. Ludovik Zalar

ZOPET REDNO ORDINIRA

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 2. Tel. 3003

13062

ZNATNO ZNIŽANE CENE

Zdrava, živahna in vesela deca

so ideal vsake matere. Da to dosežete, dajte svojim otrokom vsako jutro in popoldne 2—3 žličice

OVOMALTINE

na mleku! 156

Velika škatla Din 56, srednja škatla Din 32, mala škatla Din 16.

9-1

Sodna prodaja premičnin.

V izvršilnih zadevah proti grofu Szaparyju glasom sodnijskega sklepa E 231—30 se bo vršila 18. t. m. naprej do 30. novembra vsak četrtek, petek in soboto v gradu v Murski Soboti sodna prodaja premičnin iz proste roke. 13060

Kupujte samo

PENKALA BATERIJE

ker gorè najdalje! 300

Lahkomiselnost se maščuje

Ako pri nakupu mila ne zahtevate izrecno **Paracelsus lahkega mila za otroke,** tedaj škodite zdravju svojega otroka. — Tudi za sebe kupujte samo **Paracelsus lilijino mlečno milo,** pa bo Vaša koža tako nežna kot otroška. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. **Paracelsus k. d., Zagreb 3.** 287/4

Še danes

si oglej bogato zalogo razne kuhinjske posode iz prvovrstnega materijala v aluminiju in emajlu in po najnižjih cenah, katero nudi trgovina z železnino 11711

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA Sv. Petra cesta.

15. decembra t. l. v tukajšnji »Vesni«. Gojenke bodo stanovale v internatu. Učile se bodo praktične kuhinje, serviranja in lepega obnašanja, poslušale pa bodo tudi predavanja o pomenu tujskega prometa, o knjigovodstvu, o vrtnarstvu, konserviranju živil itd. Zadnji teden bo velika razstava pokritih miz. Za razvoj gostilničarstva in tujskega prometa bo šola velikega pomena, zato upamo, da bodo gostilničarji prijavili svoje hčerke v velikem številu.

a— **Nezgoda pri delu.** V tovarni Splošne stavbne družbe na Teznu je 51 letni Anton Kalin prišel z levo roko pod kladivo, ki dela s stisnjenim zrakom. Kladivo mu je zmečkalo roko. Prepeljali so ga v bolnico.

a— **Zboljšana hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu 6** v A-razredu opoldne in zvečer 8.30 Din, v B-razredu 12.30 Din, v C-razredu 14.30 Din. Priglašajte se!

a— **Požari na deželi in gasilska društva.** Na seji gasilske župe za Maribor — desni breg, ki je bila v Pekrah, je bilo soglasno sklenjeno, pozvati prebivalstvo okolice Maribora, posebno bolj oddaljene občine kakor Selnico, Ruše, Rače, Slov. Bistrico itd., naj v primeru požarov ne kličejo brez vednosti in naloga domačega gasilnega društva na pomoč mariborskega gasilnega društva, ker se to v takem primeru klicu ne bo odzvalo. Premnogokrat se je zgodilo, da je bilo mariborsko gasilno društvo alarmirano zaradi manjših požarov na deželi in sicer brez vednosti domačega gasilnega društva in tudi brez potrebe ter se je moralo vrniti, ne da bi stopilo v akcijo. Zaradi takega postopanja nastanejo vedno nepotrebni stroški, ki jih pa navadno noče nihče kriti in jih morajo potem trpeti gasilna društva sama. Zato se bo mariborsko gasilno društvo udejstvovalo pri požarih na deželi le, če v kraju ali v njegovi neposredni bližini ni nobenega gasilnega društva, odnosno, ako bo sklicano od domačega gasilnega društva. Kdor bi telefonično prosil za pomoč, mora navesti natančno svoj naslov ter jamči osebno za nastale stroške, ako bi bil alarm nepotreben. Obratno se bodo tudi okoliška gasilna društva udeleževala akcij pri požarih v mestu Mariboru le, če bodo sklicana od mariborskega društva, odnosno ako bo bil plat zvona na mestnem stolpu. Ta sklep je bil sprejet na podlagi dejstva, da so naša podeželska gasilna društva večina tehnično že toliko opremljena, da so sama kos navadnim podeželskim požarom.

a— **Tatvina sredi belega dne.** V ponedeljek opoldne so bili pri hišnem posestniku in krovskem mojstru Benke v Aškerčevi ulici 20 vsi domači pri kosilu v jedilnici. Med tem časom pa se je neznan storilec neopaženo vtihotapil v spalnico, kjer je železna blagajna, vzel iz ročne torbice, ki je bila skrita v umivalniku, ključ od blagajne, jo odprl in odnesel iz nje kaseto z 1700 Din gotovine s hralnico knjižico čez večji znesek in z nekaj dokumenti ter zopet neopaženo izginil. Stanovanje je pritlično, pred hišo je 2 m visoka železna ograja in se v stanovanje z ulice ne vidi, dasi so okna ves dan odprta. Policijska preiskava je tudi dognala, da skozi okna ni prišel nihče v stanovanje. Moral je biti nekdo, ki so mu razmere v hiši dobro znane in ki je prišel z dvoriščne strani. Preiskava se nadaljuje.

Iz Škofje Loke

šl— **Desetletnica koroškega plebiscita** se bo v Škofji Loki proslavila na slovesen način pod okriljem [illegible] ki bo do podrobnosti izdelala program spominskega slavja. Sodelovala bodo vsa škofjeloška kulturna, prosvetna in humanitarna društva.

šl— **Nogomet.** SK Sokol iz Škofje Loke je nastopil v nedeljo popoldne proti SK Helasu iz Ljubljane. Zelo zanimiva tekma je privabila na sokolsko telovadišče okoli 250 gledalcev. Gostje so se v prvi polovici dobro držali (0:3); popustili pa so v drugem polčasu. Tekma je končala z 9:3 v korist Ločanov.

šl— **Himen.** V nedeljsko poročilo o pokoh Ločanov in Ločank se nam je vrinila pomota. Gospod Ciril Grohar iz ugledne škofjeloške rodbine v Spodnjem Karlovcu ni mizarski pomočnik, temveč lastnik samostojnega mizarskega podjetja.

šl— **Umrli so** v območju župnega urada v Škofji Loki v teku avgusta: Apolonija Dolenceva, vžitkarica, Gabrovo 2; Jera Kalanova, vdova dninarja, Sv. Barbara 12; Jera Platišova, žena posestnika, Staniše 4; Hafner Franc, upokojeni progovni mojster, Suha 37, in Neža Florjančičeva, vžitkarica, Škofja Loka - Studenec 18.

šl— **Ribolov je kaj kočljiva zadeva za one,** ki si poželijo rib brez dovoljenja lastnika ribolova. Škofja Loka je imela v preteklih letih več prav zanimivih ribiških zadev; kaže pa, da izkustva le niso dovolj poučna, ker se še vedno najdejo tatovi rib. Zapriseženi čuvaj nekega tukajšnjega industrijca je ponovno zasačil mlade ljudi, ki so brez dovoljenja lovili ribe v vodah za škofjeloško elektrarno. Opozarjamo občinstvo v lastnem interesu, da ne lovi rib brez dovoljenja.

Iz Kamnika

ka— **Zaključek teniškega turnirja.** Te dni je bil zaključen teniški klubski turnir kamniškega sportnega kluba. Zmagovalci so: gospodje posamični: g. Rajko Kos; gospodje v dvoje: Stuzzi Valter in Rajko Kos; dame: gdč. Barica Janežičeva, mešana partija par gdč. Mica Hajkova in Rajko Kos. Moralno je turnir nadvse dobro uspel in je upanje, da se bo v prihodnjem letu beli sport še živahneje gojil.

ka— *Avtobusna postajališča.* Z naredbo kreskega načelstva so postajališča avtobusov v mestu zreducirana in je zabranjeno poljubno ustavljanje. To je prav, pač pa bi se naj skušalo vzpostaviti postajališče na Šutni, kajti ob slabem vremenu je res težava, ako morajo ljudje po dežju in blatu v mesto ali pa na spodnjo stran Šutne, kjer zopet postaja avtobus.

Iz Kranja

r— **Izpremememba voznega reda.** Avtobusno-prometna družba z o. z. Paar-Štravs je izpremenila vozni red na progi Kranj—Jezersko. V zimski sezoni, ki traja od 20. septembra do 15. maja, bo odhod iz Kranja ob 13. (Jezersko prihod ob 15.), Jezersko odhod ob 6. (Kranj prihod ob 7.30) in nato zveza z avtobusom v Ljubljano, ki odhaja iz Kranja ob 7.30 (prihod v Ljubljano ob 8.15); povratek pa iz Ljubljane ob 12. (prihod v Kranj ob 12.45).

r— **Medved v Zgornji Kokri.** Ker so pastirji v Zgor. Kokri opazili, da jim zmanjkujejo ovce s paše, so o tem obvestili orožništvo, ki je uvedlo preiskavo. Ugotovilo je, da je v teku letošnje pašne sezone zmanjkalo 30 ovc, in glede na najdena okostja uvidelo, da so ovce postale žrtev neznane zveri. Glede na število bi sklepali, da se je pojavil v planini volk, vendar pa kažejo okolnosti na medveda. Ta se je najbrže še pomladi naselil na planini, ker sta že takrat 2 lovca naletela na njegovo sled, pred dobrim mesecem pa sta videla kosmatinca dva pastirja. Baje so ga opazili tudi na Beli onstran naše meje. Škoda, ki jo je napravil na ovcah, znaša okrog 9000 dinarjev.

r— **Črno pleme.** Statistika tujcev je porasla, dobili smo namreč pristnega črnca v osebi Fortunata Sala Alija iz Maroka. Nastopil je službo natakarja pri znanem hotelu »Stara pošta«.

Iz Trbovelj

t— **Cepljenje proti škrlatinki.** Drugo cepljenje proti škrlatinki bo za deco, ki še ne obiskuje šole, v petek 19 t. m. od 3 do 6. popoldne v Delavskem domu in v soboto 20. t. m. od 3. do 5. popoldne v Društvenem domu.

Iz Slovenjgradca

sg— **Avtomobilska nezgoda.** G. Jakobu Tišlerju se je pri Turiški vasi med vožnjo v brzini 50 km zlomil volan, avto se je prevrnil v obcestni jarek. Le prisotnosti vozača, ki je avto takoj z vso silo zavrl, se je zahvaliti, da so ostali vsi potniki nepoškodovani.

sg— **Nesreča pri otroški igri.** Skupina otrok se je igrala s škatlo s karbidom. Na enkrat je škatla eksplodirala in ranila malega Januško, sina tukajšnjega sodnega sluge. Hudo poškodovanega po obrazu so morali prepeljati v slovenjgraško bolnico.

Iz Ptuja

j— **Koncert »Glasbene Matice«.** V torek, dne 23. septembra t. l. priredi violinski virtuoz g. Karol Rupel samostojni koncert s sodelovanjem g. M. Lipovška pri klavirju. Koncert bo ob 20. v dvorani »Glasbene Matice«. Vstopnina običajna.

j— **Karambol.** V petek sta trčila na oglu Zrinjsko-Frankopanske in Ormoške ulice neki motociklist in biciklist. Baje je nepravilno vozil kolesar, ki se je malo potolkel in si poškodoval kolo.

SPORT

Teniški turnir Villacher TC : SK Ilirija 12 : 8

V soboto in nedeljo se je vršil na prostorih Ilirije medklubski teniški turnir med Villacher Tennis Clubom in SK Ilirijo. Turnir je končal z zmago Beljačanov v razmerju 12:8.

Rezultati so bili naslednji:

Gospodje posamezno (prvoimenovani je član Ilirije, drugoimenovani je član Beljaka): Kmet:Mulli 0:6, 2:6; ing. Novak:doktor Gunkel 4:6, 1:6; Zajc Lado-Baumgartner 8:6, 1:6, 4:6; Stojan:Glotz 3:6, 6:1, 6:4; Kozelj:Brugger 6:2, 6:8, 5:7; Pogačar:Keimel 2:6, 6:3, 4:6; Zajc Drago:Wimperger 3:6, 6:4, 0:6; Hitzl: dr. Schrott 5:7, 17:15, 6:4. To je bila najdaljša igra turnirja, trajala je cele tri ure.

Gospodje v dvoje: Novak-Kmet:Mulli-Gunkel 2:6, 2:6; Kozelj-Zajc:Glotz-Baumgartner 7:5, 62, Stojan-Pogačar:Brugger-Keimel 1:6, 2:6; Zajc Drago-Šivic:Schrott-Wimperger 0:6, 6:4, 6:4.

Dame posamezno: Premelč : Worel 6 : 1, 6:2; Hoffman:grof. Lodron 9:7, 6:4, Ravnihar:Müller 6:4, 6:4; Pekolj:Glotz 2:6, 1:6.

Mešani pari v dvoje: Premelč-Kmet: Mulli-Worel 1:6, 7:5, 6:8; Hoffman-Pogačar:Keimel-Müller 2:6, 2:6; Pekolj-Zajc Lado:Brugger-Glotz 5:7, 2:6, Ravnihar-Novak:dr. Gunkel-grof. Lodron 4:6, 6:4, 6:4.

Od gostov je bil najboljši igrač g. Mulli, ki je s svojo lepo in tehnično dovršeno igro nadkriljeval vse igrače na turnirju. Dober igrač je tudi dr. Gunkel, ki je porazil našega izbornega inž. Novaka. Gostom se pozna sistematični trening pod vodstvom trenerja.

Od domačih igračev je treba omeniti g. Hitzla, ki je v trdi borbi izvojeval zmago po treh setih nad dr. Schrottom. Koristno in zmiselno igro je pokazal par Koželj - Zajec Lado, ki je po borbeni igri odnesel zmago nad močno dvojico Glotz-Baumgartner. V mešani igri se je izkazal par Ravnihar Ksenija-inž. Novak, kateremu sta po lepi igri podlegla gosta grofica Lodron in dr. Gunkel. Kakor je razvidno iz rezultatov so končale skoraj vse igre v treh setih. To dokazuje, da so bili igrači Ilirije sicer enakovredni gostom, vendar pa niso mogli zaključiti posameznih iger v svojo korist. Manjka jim pač trening.

Gostom, ki so se kot sportniki kakor tudi v družabnem oziru počutili pri nas kot doma, je bila poklonjena svilena zastavica v klubskih barvah Ilirije.

Ping-pong turnir Somborsko SU : SK Ilirija 62:8.

V petek in v soboto se je vršil v Somboru medklubski ping - pong turnir med Somborskim sportnim udruženjem in ljubljansko Ilirijo. Letos je Somborsko SU prvak Jugoslavije in zato je Ilirija, ki si je priborila prvenstvo Ljubljane, sklenila gostovati v Somboru, da igra z najboljšim nasprotnikom. Sistem, ki ga gojijo prvaki, je koristnejši od ilirijanske lepe igre. Zaradi tega je tudi diferenca točk tako velika.

Ilirija je nastopila z ekipo Gosak, Gerzinič Leo in Slavko, Grünfeld, Dečman, Banko, Muray in gdč. Korene in Gerzinič Nada. Ekipo je vodil g. Denes. Somborsko SU je nastopilo v svoji najmočnejši postavi, v kateri je bil tudi dolgoletni državni prvak in internacionalec Konjević.

Prvi dan turnirja je končal z rezultatom 15:2 za Sombor. Drugi dan so bili Ilirijani bolj spočiti ter je bila borba bolj izenačena. Vendar pa je odločila večja rutina. V soboto zvečer so se vršile finalne tekme, katerim je prisostvovala mnogobrojna publika, ki je glasno odobravala igro obeh moštev. Najzanimivejša in najlepša partija turnirja je bila Denes:Stexner, v kateri je z 21:19, 13:21, 21:19 zmagal Ljubljančan Denes. S to zmago je Denes sebi in svojemu klubu pridobil renomé. Denesova zmaga je bila zaslužena. Ilirija je dobila od Somborskega SU lepo statuo.

Turnir je spretno vodil Ljubljančan g. Denes.

SK Reka. Pozivam vse igralce, da prineso vso opremo gospodarju še danes.

TKD Atena (hazena). V sredo zvečer ob pol 19 važen sestanek v trgovini Černe graver, Kongresni trg.

Plavalna sekcija SK Ilirije. Seja načelstva se vrši danes ob 18. v klubski sobi kavarne Evrope.

SK Natakar sklicuje za danes sestanek v Zgornji Šiški v gostilni Zajec ob 19. Odzvati se imajo naslednji člani in prinesti opremo s seboj: Zajc, Ozebek, Otič, Dolinar, Mihalek, Volfart, Baher, Jelnikar, Zupan, Strnad, Novak, Šušteršič, Thaler. — Trening odpade.

ŽSK Hermes. Danes seja.

SK Jadran. Članski sestanek bo 19. t. m. ob pol 21. v mali sobi gostilne Svetič, Kolezija. Poziva se celokupno članstvo, posebno pa naslednji igralci: Rogač, Logar, Brcar, Steiner, Kosmač, Kotar, Zajc, Zadel, Benedetič, Macarol, Oven, Kern in Januš.

SK Krim (Škofljica) : **SK Tabor** (Grosuplje) 10:5 (6:5). V nedeljo se je vršila na Grosupljem po daljšem času zopet nogometna tekma med domačim SK Taborom in njegovim krajevnim rivalom SK Krimom iz Škofljice. Zmagalo je moštvo SK Krima po napeti igri v razmerju 10:5 (6:5). Sodil je g. Žitnik, ki ni bil kos svoji nalogi. Publike je bilo zadosti in je z napetostjo zasledovala potek igre.

Motosavez sporoča, da se motociklistične dirke na Ljubelj, napovedane za nedeljo 21. t. m. ne morejo vršiti, ker so isti dan motorne prireditve v Zagrebu in je Motosavez preobložen z delom, tako da tudi za kasnejši termin ne more organizirati napovedane tekme.

Lepotica se je odločila, lepa Janja se je omožila...

Po poroki reče lepa Janja:
»Kar zdaj tebi, Janče dragi, pravim,
rada vedno vsakomur izjavim:
Brez Albusa ni, dragec, pranja!«

Tudi mladeničem zadaje veliko skrb pranje novega perila in posteljnine. Zelo važno je, da se perilo opere že prvič s takim sredstvom, ki ne škodi dragemu platnu, tkanini in nitim. Za take svrhe je že desetletja najboljše sredstvo

VELIKA RAZPRAVA PROTI DRZNI VLOMILSKI DRUŽBI

Ljubljanski veliki senat obravnava v porotni dvorani številne vlome, tatvine in druga kazniva dejanja desetčlanske družbe, ki je delovala po vsej Sloveniji — Razprava bo trajala še danes ves dan

Ljubljana, 16. septembra.

V porotni dvorani sedi pred velikim senatom na dveh klopeh 10 obtožencev. So fantje v starosti od 25 do 29 let, prav različnih postav in tipov. V splošnem so prav čedno pa vendar raznoliko oblečeni. Vsi pa imajo nazaj počesane frizure. Ti fantje, ki bi jih na prvi pogled posamič sodil za prav poštene mladeniče, imajo na vesti celo kopo grehov.

Glavni obdolženci

so Anton Zrnec, Ivan Bahčič in Franc Šušteršič, o katerih pravi obtožnica, da so tvorili dobro organizirano zločinsko tolpo, ki je s svojimi drznimi pohodi strahovala domala vso Slovenijo. Vsi, dasi še razmeroma mladi, so se za vse zločine temeljito pripravili, si ogledali krajevne prilike, informirali o hišnih razmerah ter tudi pri samem izvrševanju kaznivih dejanj postopali silo drzno, hkrati pa tako previdno, da jih žrtve njihovih nočnih pohodov skoraj nikoli niso mogle zasačiti. Spretni organizaciji in rafiniranosti obdolžencev je tudi pripisati, da jim celo varnostne oblasti dolgo niso mogle do živega, tako da so skozi vse leto izvrševali velike vlome, tatvine in drzna razbojništva, kakor jih le malo pozna naša kriminalna zgodovina.

Solidarnost, ki je obdolžence družila na svobodi, pa se je po aretaciji kaj kmalu zrahljala in tako so že v preiskavi iznesli razne okolnosti, ki so varnostnim oblastem odkrile številna kazniva dejanja.

Kakor v preiskavi, je tudi pri razpravi najzanimivejše nasprotje med bivšima najzvestejšima komplicema, glavnima obtožencema Antonom Zrncem in Ivanom Bahčičem. 29letni Anton Zrnec, doma iz Dev. M. v Polju, pekovski pomočnik je črnkast mladenič, skoroda apaški tip. Bil je že večkrat kaznovan in večini kaznivih dejanj, ki jih našteva obtožnica, glavni inicijator. On je predvsem pridobil za svoje razbojniško poslovanje 23letnega Ivana Bahčiča, delavca, ki je razen Zrnčevega brata edini, ki še ni bil kaznovan. Vsi drugi imajo za svoja leta že precejšen register kazni, nekateri so sedeli celo že po 10 let. V preiskavi je Anton Zrnec dosledno zanikal svoja dejanja in se skušal izvijati na vse mogoče načine, dočim je njegov zapeljani tovariš Ivan Bahčič prostodušno priznal in opisal vse pohode. Pri razpravi sedita skupno in se neprestano pojavljajo kontraverze pri konfrontaciji. Zrnec dosledno zanika in ima včasih celo nekaj objestnega humorja, Ivan Bahčič in ostali obtoženci pa soglasno pritrjujejo obtožnici in izvajanjem predsednika.

Dopoldanska razprava

se je pričela točno ob pol 9. V porotnih klopeh se je razmestilo 6 odvetnikov, ki so razen enega vsi določeni ex offo. Pred tribuno petčlanskega senata, ki mu predseduje viš. sod. svet. Mladič, je na mizi in ob stenah pultov razmeščen cel

muzej ukradenih stvari

6 koles, krasna dvocevka, Trieder, kup vreč z obleko, dežniki najrazličnejših kvalitet, rumena odeja z rožnato podlogo in še različna roba. Prvo obtožno klop so zasedli: Anton Zrnec, Ivan Bahčič in Franc Šušteršič, Viktor Jeriha in Maks Anžič, v drugi klopi pa sede soobtoženci Albin Hlebš, Zrnčev brat France, Emil Bizjak, Martin Gustinčar in Jernej Šušteršič. Po pričetku razprave je predsednik priporočil obtožencem, naj izpovedo resnico, ker jim bo samo to olajšalo zasluženo kazen. Nato je državni tožilec g. dr. Fellacher prečital obtožnico, ki navaja v svrho čim jasnejše pridobitve zločinskega postopanja obdolžencev vsa kazniva dejanja v kronologičnem vrstnem redu, kar jasno priča, da je udejstvovanje obdolžencev trajalo nepretrgoma vse leto, pri čemer so svoje pohode krajevno tako pestro menjavali le z namenom, da zabrišejo sledove.

Nekaj številk iz obtožnice

Državni tožilec je obtožnico čital celi dve uri. Na občinstvo, ki je prav redko zasedlo dolge klopi avditorija, je podrobno naštevanje vseh mogočih ukradenih predmetov od čokolade do perila, likerjev, klobas do zlatih ur, marel, usnja in koles, učinkovalo domala uspavajoče.

Obtožnica obsega 51 polnih, s strojem tipkanih strani in obravnava v celoti in na drobno nič manj, kakor 46 kaznivih dejanj, ki so jih od desetih obtožencev izvršili posamezni ali v skupinah. Vrstijo se najrazličnejša dejanja, izvršena v teku enega samega leta: zločinstva, navadne in razbojniške tatvine, zoper državno oblastvo, zoper javni mir in red, napravljanja lažnih listin, prestopki prikrivanja, prevare in zoper pravosodje. Seveda pa težji grehi bremenijo le nekatere glavne obtožence.

Sestavek uradno ocenjene škode pri posameznih deliktih da vsoto *158.289 Din,* pri čemur je najvišja postavka po velikem vlomu pri »Dolgem mostu«.

Seznam prič navaja 109, od katerih pa jih je k razpravi povabljenih le 17. Za izvedence je bilo k preiskavi povabljenih za oddajo mnenja 8 oseb. Soosumljencev je 9, ki pa jim takisto ni treba prisostvovati razpravi. Aktov in drugih listin je okrog šestdeset.

Na prvi pogled vsiljujejo te številke impresijo, kakor da gre za monstre-proces, kar pa v resnici ni. Neoporečno so nekateri delikti veliki sami na sebi, toda vseh obtožencev ne gre metati v en cekar.

Zaslišavanje

Prvi glavni obtoženec Zrnec, ki je z drugimi tovariši vred miren, toda navidezno brezbrižen sedel na obtožni klopi, vstane nervozno na predsednikov poziv in mu je videti, da ga počasi le prevzema skrb in bojazen. Tiho pritrjuje na predsednikova vprašanja in seveda tudi prikima, ko mu predsednik svetuje:

— Zrnec, najbolje bo, če poveste vse po pravici.

Toda čim prične predsednik obravnavati prvi zločin, se Zrnec, zakrknjen in prevejan pričenja dosledno izvijati. Obtožnica mu očita, da je 20. januarja 1928 v Vevčah ukradel pekovskemu mojstru Roku Bogoviču 5000 Din. Soobtožencu Viktorju Jerihi, kakor tudi Ivanu Bahčiču je pozneje določno navedel, da je tatvino izvršil na pustni ponedeljek in sicer po prihodu iz Osjeka. Takrat se je čez dan skrival za Savo, tako da ni nihče vedel o njegovem prihodu v Vevče. Denar in zlato uro je pobral iz skrinje v prvem nadstropju, ki jo je odprl s staro sabljo.

— Zrnec zanika, da je prišel iz Osjeka, pač pa iz Vinkovcev.

— Vseeno, ga prekine predsednik. Nu, Bahčič, kako vam je pripovedoval. Vstanite in mu povejte v obraz, kako vam je pripovedoval o petih tisočakih, ki jih je ukradel Bogoviču iz skrinje.

— Spominjam se, res je bilo tako.

Zrncu od zatajevanega srda vztrepečejo ustnice, ko pogleda Bahčiču v obraz in zatrdi:

— Ne... Ni res Bahčič se je vozil k meni s kolesom in mi je neka gospa dejala, kak sumljiv človek je to! Jaz sem tedaj dejal Bahčiču, naj ne hodi več k meni, ker sem od pekovskih fantov slišal, da je bilo ukradenih 5000 Din.

Bahčičevo navedbo v polni meri potrdi tudi Jeriha.

— Nu, torej Zrnec, kaj vam koristi tajiti?

— Gospod predsednik, jaz imam dokaze...

Da zlomi Zrnčev odpor, je predsednik Mladič takoj pri prvem vlomu začel zbirati celo vrsto dokazov. Razprava, ki je zaradi podrobnosti potekala sicer počasi, publiki ni mogla nuditi posebnih »užitkov«, zato pa je bila pravno pretehtana do skrajne temeljitosti.

Vlom v Kolodvorski ulici v Ljubljani

V noči od 19. na 20. oktobra lani je bilo vlomljeno v barako prodajalke jestvin Amalije Habunekove ter pokradenih mnogo jestvin in ura budilka. Inicijator vloma je bil Anton Zrnec, ki je k tatvini napeljal tudi Miroslava Sankoviča, katerega so varnostne oblasti takoj izsledile, dočim je Zrnec, ki ga Sankovič osebno takrat spion ni poznal, srečno ušel. To je menda edini vlom, ki ga je Zrnec že v preiskavi priznal, ker se ni mogel protiviti točnim izpovedbam Miroslava Sankoviča.

Dalje očita obtožnica Zrncu na osnovi izpovedb Ivana Bahčiča, da je vlomil lani v maju v Sokolski dom v D. M. v Polju ter ukradel dva stara fraka in nekaj žganja. Zrnec zanika to, a Bahčič priznava. Zrnec mi je pravil, da je vlomil v Sokolski dom — to je bilo teden dni, preden sva se spoznala.

— Govori po pravici, pa je! — se obrne Zrnec.

— Tisto pa jaz tudi za vas in za vse pravim! — odseka predsednik.

Nočni roparski napad v Vidergi pri Zagorju

Kmalu po tej tatvini si je Anton Zrnec pridobil za svoje načrte Bahčiča ter z njim izvršil celo vrsto drznih zločinskih pohodov. Bahčič je že v preiskavi izpovedal, da ga je Anton Zrnec vedno silil k nepoštenim dejanjem češ: Kaj boš delal, saj se da tudi drugače živeti. V noči od 23. na 24. maja lani sta vlomila na Vidergi pri Zagorju. V pozni nočni uri sta se priklatila peš iz Ljubljane pred hišo posestnice Vidergajeve. Zrnec je z lesenim nožem odstranil pri oknu kit od šipe in jo izločil, nakar sta pristavila k oknu stolico, si z belimi cunjami maskirala obraz in zlezla v hišo. Oborožena nista bila, le Zrnec je imel nekakšno leseno pištolo, ki jo je v hiši držal v rokah za strašilo in svetil z električno svetiljko. V prvi prazni sobi sta iz nekega predala vzela srebrno uro, verižico, očala, dve britvi in zavarovalno polico, nato sta odšla v drugo sobo, pristopila k postelji in od posestnice zahtevala denar. Ko je rekla, da ga ima spravljenega zgoraj, sta jo prisilila, da je vstala, nakar je šel za njo Zrnec in po povratku povedal, da mu je ženska dala en tisočak in en stotak. Ko sta zaslišala moški glas:

Kaj pa je?, sta zbežala skozi okno ter si je Zrnec pri tem pretrgal hlačnico, Bahčič pa je odvrgel masko in je Zrnec še grajal njegovo neprevidnost.

— Zrnec ali ste bili na Vidergi?

— Nisem bil.

— Nu, saj bomo videli. Bahčič je to prav natančno izpovedal... Naj pride Ivana Vidergar.

Priča, 53 let stara posestnica, samica z belo ruto na glavi vdano pripoveduje, kako je bilo ono noč. Ko ogleduje oba obtoženca, se ji zdita nekoliko majhna in Zrnec hitro pripomni:

— Jaz nisem bil zraven, bil pa je neki Bahčičev znanec Joško, ki se še skriva.

— Se mu ni treba skrivati — pravi Bahčič — ko si ti tisti Joško.

Tatvina v Borovnici

Priča Vidergarjeva, prvič zaprisežena v življenju, se vsede zadaj na klop in predsednik začne obravnavati naslednji zločin:

Po nočnem pohodu na Vidergi sta obdolženca nekaj časa mirovala. Bahčič je dobil službo pri nekem gostilničarju na Kodeljevem, toda Zrnec ga je kmalu zopet speljal na nepoštena pota. Pregovoril ga je naj gre z njim na Borovnico, »kjer da ima njegova teta denar«. V noči od 3. na 4. julija lani sta se v Sabočevem pri Borovnici splazila po lestvi v hišo Marije Debevčeve, pokradla razno obleko, dva dežnika, novo sukno, staro srebrno uro in še druge stvari. V Borovnici sta se vtihotapila v vagon tovornega vlaka in se odpeljala v Ljubljano, kjer sta nekaj obleke prodala na starini, nekaj pa odnesla v zastavljalnico. Zrnec zopet vse taji, a Bahčič v celoti priznava. Okradena vdova, Marija Debevčeva izpove, da je Zrnec, ki je z njo le v daljnem sorodstvu, bil kakih 10 dni pri njej in si je v hiši vse natančno ogledal. Na vprašanje, ali zahtevajo, da se priča zapriseže, so zagovorniki odkimali, Zrnec pa je hitro pristal:

— Da, prosim naj priseže, da sem nedolžen.

Par noči nato sta Zrnec in Bahčič vlomila v hišo Franca Kokalja v Goričanah. Že popoldne sta se skrila v gozdu in ko je nastala noč, sta za hišo izkopala v zid luknjo, zlezla v skladišče in v trgovino ter nakradla vse, kar jima je prišlo pod roko. Plen v vrednosti 6895 Din sta skrila na neki njivi pri novi šoli med Dravljami in Zg. Šiško ter ga nato razprodajala.

— Nisem bil, taji Zrnec, ker sem bil takrat na Bledu. Prosim vprašajte priče, na Bledu vsi vedo, da sem bil takrat tam.

— Bahčič, ali je bilo tako, kakor ste vi izpovedali v preiskavi?

— Da.

— O le govori kar hočeš, pravi Zrnec, pa priče pripelji, da nisem bil na Bledu, če moreš. Seveda obtoženca sva oba, pa vsak svoje trdi.

— Zrnec, ali niste pravil Jerihi, da ste vlomil tudi v Goričanah, kar Jeriha v polni meri potrjuje.

— Jaz ne, morda je bil Bahčič, jaz sem bil na Bledu vsak večer skoro do polnoči zaposlen v turški kavarni.

— Za tisto tatvino na Bledu, ki pride sedaj na vrsto — pravi predsednik — boste pa seveda dokazali, da ste bili kje za sedmo goro.

— Saj res tudi tam nisem bil poleg, se odreže Zrnec.

Okradeni trgovec France Kokalj navede, da vlomilcev ni videl, pa tudi ne slišal nihče.

— Jaz gospoda ne poznam in nisem bil zraven; ponovno trdi Zrnec.

— Ne, vi pa ne... zmaje z glavo predsednik in nadaljuje z zaslišavanjem o tatvini na Bledu.

Vlom v Trillerjevo trgovino na Bledu

Zrnec in Bahčič sta na Bledu vlomila v noči od 10. na 11. julija lani v trgovino Frančiške Trillerjeve, kjer sta snela leseno polkna s pantov in odnesla iz trgovine sir, sardine, likerje, klobase in nekaj denarja v skupni vrednosti 1441 Din.

— Jeriha, vi priznavate, da vam je Zrnec sam pravil in da je Bahčič potrdil, da sta vlomila na Bledu.

— Jeriha se ne spominja dobro — pripomni Zrnec.

Oškodovanka Frančiška Trillerjeva izpove, da je ob pol 10. zvečer čula ropot. Stopila je k oknu in zaklicala, kdo je. Odgovora ni bilo in ker je bilo vse tiho, je legla, zjutraj šele je opazila tatvino.

— Ali se spominjate Zrneca?

— Da, spominjam se ga, bil je zaposlen v kavarni pri Januževiču na Bledu in je skoro vsak dan prihajal nakupovat razna živila.

Dopoldanska razprava je bila nato ob 13. prekinjena.

Popoldanska razprava

K popoldanski razpravi, ki se je pričela ob pol 16., se je v avditoriju nabralo precej več publike in so bile domala vse klopi zasedene, pa tudi razprava sama je mestoma potekala mnogo živahneje in ob večji pozornosti poslušalcev, ker so prišli na vrsto nekateri prav hudi delikti.

Drzen vlom

sta Zrnec in Bahčič izvršila v noči od 24. na 25. julija lani v leseno znotraj zidano barako v bližini Sv. Križa pri Ljubljani, last Ane Trotovškove, ki ima v njej svoj buffet. Vlomilca sta na zadnji strani prevrtala deske s svedrom in jih potem odlomila, napravila 40 cm² veliko odprtino, skozi katero sta zlezla v gostilniško sobo. Tudi tu sta se bogato založila z likerjem, sirom, prekajenino, čokolado in drugimi slaščicami, pobrala pa sta tudi namizne prte, jedilno orodje, citre in celo 6 zavitkov vžigalic, vse skupaj v vrednosti 3827 Din. Bahčič Ivan je dejanje priznal že v preiskavi. Zrnec Anton pa se je vdal šele po ugotovitvi, da so kriminalni organi na podlagi prstnih odtiskov na steklenicah le dvoumno ugotovili, da je en odtis enak odtisu Zrnčevega desnega palca. Priča Ana Trotovškova potrjuje, da so ji bili ukradeni vsi oni predmeti, ki jih podrobno našteva obtožnica.

Nadaljnja dva vloma

sta Zrnec in Bahčič izvršila na škodo Josipa Kneza in Slavka Ometa v Vižmarjih. Splazila sta se po lestvi v kovačnico. Zrnec je prvi zlezel skozi gornje okno in nato spodaj skozi luknjo v zidu podal Bahčiču nekaj orodja in masti. Ukradeno orodje sta pustila v nekem grmovju ob progi. Po tej tatvini sta isto noč vlomila pri Slavku Omejcu, kjer sta dobila velik plen. Šla sta za hišo in preplezala ograjo iz žičnate mreže in prišla do okna delavnice, ki ga je Bahčič namazal z mastjo. Zlezla sta v čevljarsko delavnico in nato še v trafiko. Ukradla sta več parov čevljev, precej usnja, 12 škatlic cigaret, nekaj tobaka in okrog 700 kolekov v vrednosti 6980 Din. Zanimivo je, da je bil zaradi teh dveh tatvin pred meseci že obsojen neki France Vilfan, ki je obe dejanji vzel na svojo vest, ker pa sta nato Zrnec in Bahčič v preiskavi priznala obe tatvini, je bil Vilfan v mariborski kaznilnici ponovno zaslišan in je izpovedal, da je obe tatvini priznal zgolj zato, ker je pričakoval blažjo kazen in je bil prepričan, da mu

Glavni obtoženci (od desne na levo): Zrnec, Bahčič, Šušteršič.

sodniki kot staremu tatu itak ne bi verjeli, če bi tajil... Zrnec in Bahčič tudi pri razpravi priznavata obe tatvini, zato je predlagana obnova kazenskega postopanja v korist Vilfana.

Vlom v kino Matica

Že prejšnjo noč sta Zrnec in Bahčič v družbi neznanega storilca poskušala srečo tudi v sredini Ljubljane, kjer sta vlomila v prostore kina Matice in od tam nameravala priti tudi v Kaiserjevo puškarno. Napravila sta že v steni veliko odprtino, a sta odšla brez plena, ker sta bila prepodena. Seveda sta iskala v blagajni denar, v puškarni pa sta si hotela nabaviti orožje za nadaljnje vlomilske pohode. Bahčič Ivan priznava stikanje za denarjem, ne pa namena, da bi prišel v sosedno puškarno. A Zrnec soudeležbo gladko zanika. Vendar pa Viktor Jeriha potrjuje, da mu je Bahčič pripovedoval o poskušeni tatvini in o Zrnčevem sodelovanju, s katerim sta prišla v kino skozi okno in nato iz dvorane vrtala zid v sosedno trgovino, kjer sta hotela ukrasti revolverje in puške. Zrnec sam pa je soudeležbo priznal napram Francu Šušteršiču.

Nočni poset pri mladi gospe

Drzen, a vendar še kolikor toliko »kavalirski« podvig sta Bahčič in Zrnec izvršila v Ljubljani v noči od 14. na 15. avgusta pri pekovskem mojstru Leonu Markiču. Z dvorišča sta pristavila lestvo k oknu, da bi zlezla v sobo in si prisvojila denar, ker je Zrnec od nekega vajenca doznal, da gospodar spravlja denar v sobi. K razpravi je bila pozvana mlada temperamentna gospa Ema Markičeva in povedala:

Ko je prvi prišel skozi okno, sem ga takoj opazila, skočila proti njemu in ga zgrabila za suknjič. Tisti hip pa me je drugi zagrabil za vrat in usta ter me pahnil od sebe. Med ruvanjem je prvi pobegnil in takoj za njim tudi drugi, ki je pod oknom izgubil vojaško čepico, prvi pa torbico, ki mi jo je bil ukradel. Bilo je ob pol 4. zjutraj. Ta dva da sta bila? Čisto nič se mi nista zdela prava. Črni je bil pri psihi, in on me je prijel za ramo. Vprašala sem ga: Leo ali si ti, ker sem mislila, da je mož. Črni pa je odgovoril: Jaz, jaz.

— Ker gospe nisem hotel razburiti, je pripomnil Zrnec.

— Kateri je bil tisti, ki je prvi zlezel notri? vpraša predsednik.

— No, tak povej po pravici, da si bil ti, pravi Bahčič.

— Pa ti povej, ker si bil ti, odreže Zrnec.

S torbico sta tata oškodovala gospo za 140 Din, bila pa je sreča, da nista prišla do tretjega predala psihe, kjer je bilo shranjenih 18.000 Din.

Skupne »akcije«

Sporedno z zločinskim udejstvovanjem Zrneca in Bahčiča in deloma tudi z njima skupaj so nastopili obdolženci Franc Šušteršič, Viktor Jeriha in Maks Anžič. Obtožnica označuje zlasti Franca Šušteršiča kot drznega vlomilca, ki je prvotno sploh zanikal, da bi poznal Zrnca in Bahčiča, počasi pa je priznal celo vrsto težkih zločinov, a jih je na razpravi skušal zopet zanikati.

V noči od 16. na 17. avgusta je bilo ukradeno tovarnarju Josipu Cihlaržu tisočak in 100 Din vreden diamant za rezanje stekla. V noči od 21. na 22. avgusta so Zrnec, Šušteršič in Jeriha vlomili pri »Slepem Janezu« v Zapužah, kjer so z nekim drogom odtrgali rešetke jedilne shrambe in si privoščili jedi in pijače za 146 Din. Pri razpravi Zrnec priznava vlom, Jeriha pa skuša na vsak način »izmazati« Šušteršiča:

— Žalostno je, koga po krivici notri tlačiti.

— Zrnec, povejte vi, ali ste bili vsi trije.

— E, seveda smo bili.

Po prvem uspelem vlomu pri Ani Trotovškovi sta nato Bahčič in Šušteršič izvršila drugi vlom v noči od 25. na 26. avgusta. Nabrala sta mesnine, pijače in slaščic za 696 Din. Bahčič priznava, Šušteršič zanika.

— Bahčič, povejte ali je bil Šušteršič zraven.

— Bil.

Razbojništvo v Vnanjih goricah

V noči od 28. na 29. avgusta lani so Šušteršič, Zrnec in Bahčič izvršili razbojništvo v hiši posestnice Marije Lenaršiče v Vnanjih goricah. Inicijator je bil Šušteršič, ki so mu tamošnje razmere znane. Nagovoril je tovariša, naj gredo ponoči k 12-ki ženski na Brezovici, kjer bodo dobili denar.

Odpravili so se peš iz Ljubljane, Šušteršič je imel pri sebi samokres, Bahčič žepni nož, Zrnec pa je pri Lenarčičevi hiši odvzel z voza vrv. Po lestvi so vsi trije zlezli do podstrešja, kjer so z noži odrezali lato, zlezli v hišo, krenili v sobi na desno, ki je bila odprta in sta v njej spali gospodična Lenarčičeva in neka domača ženska. Zrnec priznava in navaja kot voditelja Šušteršiča, ki pa dosledno zanika, da bi se bil pohoda sploh udeležil.

— O tej stvari ve nekaj tudi Jeriha, ker ste mu vsi trije pozneje o tem pripovedovali, pripomni predsednik.

— Jaz sem dejal, da mi je samo eden priznal, odvrne Jeriha.

— Vi danes Šušteršiča tako ven vlečete, da vas bomo koj zaprli, saj smo vas vendar iz preiskovalnega zapora izpustili samo zato, ker ste vse priznali. Vi celo veste, da je Šušteršič imel nabasano steyrovko.

Priča Fabjana Lenarčičeva, odvrne na vprašanje, kako je bilo tisto noč:

— A takrat? Ja, trije so bili, čez obraz so imeli neke cote, saj veste, jaz sem se ustrašila. Eden je proti meni nameril revolver, drugi pa je imel nož in dejal: Tiho bodi!, tretji je imel vrv. Denar so zahtevali, pa res nisem imela več kot 100 Din in sem jih dala. Dva sta nato zahtevala, naj vstanem, prižgati sem morala luč in sta z menoj odšla v podstrešje, kjer sem jima dala dve suhi klobasi in kos slanine, spodaj so pa nato izpili še kake tri litre mleka. Vse so pretaknili. Eden je dejal: ko drugič dojdemo, ti vse zapalimo.

— Aha, Bahčič je govoril nekako srbsko ali hrvatsko.

Vlom v kranjsko puškarno

Že naslednji dan se je ista trojica odpeljala v Kranj, kjer so vlomili pri puškarju Viktorju Omersi in mu ukradli štiri lovske puške, vredne 11.350 Din. Tatvino priznavajo vsi trije. Puške so nato nekje zakopali, a so pozneje izginile, ker jih je menda pobral Šušteršič zase.

Tatinski obiski po deželi

Za nadaljnjo žrtev si je ista trojica izbrala trgovca Ivana Berganca v Stari Loki, pri katerem so vlomili v noči od 30. na 31. avgusta. Pobrali so za 1105 Din najrazličnejše robe. Tudi to tatvino vsi trije priznavajo. Razmere v Bergantovi hiši je dobro poznal Šušteršič, ki je bil svoj čas, zaposlen pri zidavi škofjeloške vojašnice, tam na hrani.

V začetku septembra je bilo Francu Janušu v Domžalah ukradenih dvoje partij igralnih kart in stara štampiljka v vrednosti 120 Din. Osumljen je Šušteršič, ki pa seveda zanika.

Šušteršič in Viktor Jeriha sta v noči od 3. na 4. septembra v Gradiških Lazih ukradla Mariji Kobalovi 210 Din, Jeriha je skozi okno zlezel v gostilniško sobo, odprl zaklenjeni predal, Šušteršič pa je stal na straži. Izkupiček sta si razdelila.

In zopet sta se v stari slogi pojavila Bahčič in Zrnec. V noči od 7. na 8. septembra sta na Trati vlomila pri Jošku Vebru, kjer je Zrnec dobro poznal razmere v trgovini, saj se je svoj čas tam učil. Pobrala sta raznovrstno robo v skupni vrednosti 1436 Din. Priznavata.

Naslednji vlom sta Zrnec in Bahčič izvršila v noči od 24. na 25. septembra v Vižmarjih. Vdrla sta v prostore Mizarske zadruge odnesla pisalni stroj in nekatere malenkosti v vrednosti 1582 Din. Pisalni stroj je bil pozneje vrnjen lastnici.

Senzacionalni vlom »Pri dolgem mostu«

Eden največjih in najdrznejših vlomov, kar jih je sploh bilo v Sloveniji, je nedvomno oni, ki so ga lani v noči od 25. na 26. septembra izvršili na Viču pri Ljubljani, v znani gostilni »Pri dolgem mostu«, ki je last gospe Ivane Kušarjeve. Tatovi so odnesli motorno kolo, vredno 20.000 Din, za 16.000 Din manufakturnega blaga, 13 m angleškega blaga, gramofon, klavirske harmonike, pisalni stroj Mignon, daljnogled, 10 kg čokolade, 40 klobas, precej špeha, 40 komadov konzerv, 50 steklenic likerja, 10 litrov žganja, 5 kg bonbonov, 20 kg sladkorja, 30 jermenov za biče, sportni suknjič, nov dežnik, srebrn aparat za britje, 90 parov otroških nogavic, 13 m pralne svile, 22 m cenejše pralne svile, 15 m šifona, še mnogo razne špecerije in pijač, tako, da je škoda sodno ocenjena na 54.584 Din, a prvotno, preden so bili nekateri ukradeni predmeti vrnjeni, pa je bilo škode okrog 80.000 Din. Všteta ni škoda, ki jo je lastnica utrpela s pomanjkanjem blaga, in posledicami naravnost vandalskega početja v gostilni in trgovini. Zrnec zatrjuje, da je ta velik vlom organiziral Šušteršič, ki je njemu in Bahniču pri slučajnem sestanku v Zvezdi povedal, da ve za samotno trgovino, kjer se bo dobilo dosti blaga in denarja.

Dogovorjenega večera so se sestali v Kozarjah pri mostu. Šušteršič se je nekoliko zakasnil, dočim sta Zrnec in Bahčič bila točno na mestu. Skupno so se nato podali na delo. Zrnec je stražil, Bahčič pa je navrtal les pri vežnih vratih, da je skozi luknjo dosegel ključ, ki je tičal v ključavnici in je tako odprl vežna vrata. Medtem je došel Šušteršič in z Bahčičem takoj odšel v hišo, kjer sta odprla več vrat. Bahčič je gospodaril v trgovini, Šušteršič pa je od tam donašal ukradene stvari, ki so jih naposled pustili v neki bližnji baraki.

Bahčič pravi, da so vsi trije skupaj napravili luknjo s svedri in da sta ukradene stvari odnašala iz trgovine večinoma le on in Zrnec, dočim je Šušteršič odpeljal motorno kolo. A Šušteršič sploh zanika, da bi bil kaj počel v trgovini in samo zatrjuje, da je stal na straži ter da je motorno kolo šele pozneje, ko ga je Bahčič izvlekel iz trgovine, odpeljal v neki obcestni jarek. A obtožnica poudarja, da je delovanje posamezniah obdolžencev pri tem vlomu s pravnega stališča itak irelevantno, ker so pri tatvini vsi sodelovali in so zato tudi vsi zanjo odgovorni.

17letni Vinko Kušar opisuje kot priča, kakšno je bilo razdejanje po vlomu. Riž, proso, sladkarije, vse je bilo zmešano in pokvarjeno. Vlomilci so rabili stopala ženskih nogavic za rokavice, da ne bi pustili sledov. Tako so menda tudi jedli. Škoda je cenjena po nabavnih cenah faktur. Kušarjevim je bilo izplačanih 22.624 Din zavarovalnine, tudi motorno kolo so dobili nazaj.

Glede harmonike pripomnja Zrnec, da jo je Bahčič dal v komisijsko prodajo v Maribor, gramofon pa da ni bil več vreden ko 100 Din in da ga je Bahčič skril v mejo, kjer pa ga je nekdo odnesel. »V obtožnici je kot corpora delicti naveden srebrn aparat za britje, ki pa je v resnici moja last, saj je nikljast in je vreden 30 dinarjev.«

Aparata ni — sluga išče po vrečah in v aktovki, sodniki in vsi zagovorniki stoje opazujejo iskanje po žakljih. Ko najdejo čopič, iztaknejo tudi aparat. Priča Kušar pravi, da je njegov, a ugotovijo, da si srebra. Ti prizori so vendar prinesli nekaj življenja v dvorano.

Zrnčev brat protestira, da bi bil klot Kušarjev, češ, da ga je kupil pri tvrdki Hedžet in Koritnik.

Zagovornik dr. Švigelj: »Kako je bilo ugotovljeno, da je manufakturnega blaga za 16.000 Din, ko priča izjavlja, da niso delali inventure?«

Dr. Adlešič: »Kako je bila ugotovljena množina vina in piva?«

Zrnec hitro pripomni: »Vina nismo nesli v vreči, a sod je ostal cel. Vsak zavarovanec pač več pravi...«

Priča pojasni oculter, nakar ga zaprisežejo.

Poslednja je nato zaslišana gospa Ivana Kušarjeva, 54 letna vdova. Prijazno vošči dober večer. A nekam slabotna je. Bila je zadnji čas bolna. Domneva, da so se tatovi najbrže zaprli v hišo in da so imeli domačina, ki jih je notri zaklenil. Simpatična, poštena gospodinja je mirno opozorila obtožence, da ne mara lagati in pretiravati. Kar je storjeno, je storjeno. Zagovorniki in Zrnec izjavijo, da prisege ne zahtevajo, pač pa to zahteva Šušteršič in gospa priseže. Takoj nato — ob 20. — je bila razprava za danes zaključena in se bo nadaljevala jutri ob pol 9. dopoldne.

Adolf Hitler in njegov nauk

Dunaj, 15. septembra.

Vsa Evropa stoji pod vtisom izida nedeljskih volitev v Nemčiji. Bilo je sicer pričakovati, da bosta zaradi splošne nezadovoljnosti in zbeganosti, porojenih iz trajne in vedno hujše gospodarske in politične krize, pri volitvah največ pridobili obe skrajni ekstremni stranki, komunistična in narodnosocijalistična. Vendar pa ni nihče mogel misliti, da bodo ti skrajni levičarji in skrajni desničarji prišli v novi parlament tako močni. Zlasti je presenetil uspeh narodnih socijalistov, ki so imeli v razpuščenem parlamentu 12 mandatov in nihče ni računal z njimi kot z resnimi politiki, sedaj pa prihajajo iz volilne borbe kar s 107 poslanci in so za socijalnimi demokrati najmočnejša stranka. Njihov voditelj Adolf Hitler je čez noč postal politik, s katerim mora računati vsa Evropa.

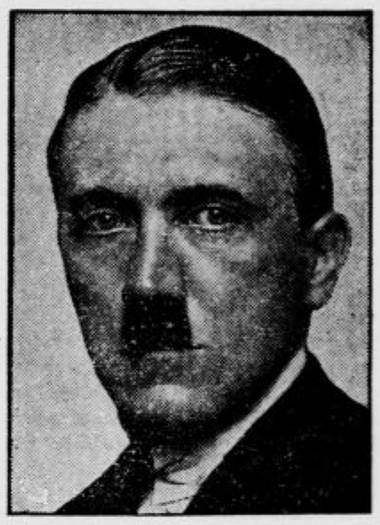

Karijera tega moža je nad vse zanimiva. Saj je bil v prvih povojnih letih še reven obrtnik, dočim bo sedaj eden najmočnejših nemških politikov. Hitler je brezdvoma velik idealist, a še večji fantast in igralski talent, ki razpolaga z ogromno osebno privlačnostjo, pri vsem tem pa prvovrsten demagog velikega formata. Ker dobro pozna pravo miselnost nemškega naroda je dal svojemu pokretu z vojaško organizacijo militarističen značaj. Spretno je znal izrabiti povojno potrtost, obup, čut sramote in jeze zaradi izgubljene vojne ter s slikanjem nove, mogočne in srečne Nemčije pridobiti zase široke sloje naroda.

Ideologija narodno - socijalistične stranke sloni na mistično religijoznih temeljih ter na nauku, da se deli svet v dva tabora. V enem so zbrani pristaši liberalno - individualističnega in racijonalističnega prepričanja, v drugem pa konzervativno-socijalistični in verni ljudje. Po nauku narodno-socialističnih ideologov obstoji v zgodovini poseben zakon, po katerem se na vladi redno menjata oba tabora. Sestavili so kronološki pregled teh razdobij do Cromwela, ki mu je sledila francoska revolucija s svojim liberalnim in racijonalističnim programom. Narodni socialisti sklepajo po raznih znakih, kakor je zlasti ojačeno zanimanje širokih slojev za verstvo, da se nahaja svet zopet na početku nove dobe, ki bo po prej omenjenem zakonu vnovič konzervativno-socijalistična in religijozna. Uvod v to novo dobo pa bo velika socialna in religijozna revolucija, ki bo preobrazila današnjo Nemčijo.

V tej novi konzervativno-socijalistični in religijozni Nemčiji bodo imeli prvo besedo zgolj Nemci. Od sodelovanja pri državni upravi bodo izključeni vsi nemškemu narodu tuji elementi, predvsem Židi. Hitler je namreč takoj spoznal, da mora poiskati za narod grešnega kozla, na katerega bo lahko valil odgovornost za posledice izgubljene vojne. Izbral si je Žide, ker se je zavedal, da so nemške mase že stoletja sovražno razpoloženje proti Abrahamovim potomcem. Z velikimi črkami je napisal na svoj bojni prapor staro geslo »Pobijte Žide!« in pričel s »sveto vojno« proti njim. Več kakor tega grešnega kozla pa ni znal poiskati, kaj šele izdelati program za delo in organizacijo bodoče «tretje države«. Kot vsi veliki demagogi se zadovoljuje samo s hipnim uspehom ter si ne dela dosti skrbi ob misli, da ga bodo množice, ki so se zgrnile okoli njega, klicale nekoč na odgovor z zahtevo, naj izpolni svoje obljube.

Hitlerjevi pristaši se rekrutirajo predvsem iz vrst nezadovoljnežev s sedanjim stanjem, takih sedaj v Nemčiji ni malo. Jedro Hitlerjeve vojske tvorijo odpuščeni monarhistični častniki, ki se v enajstem letu po sklepu premirja še vedno ne morejo uživeti v nove razmere. Okoli njih se zgrinjajo v napadalnih oddelkih sloji socijalno nezadovoljnih, mladina, ki ne more pozabiti poloma l. 1918, ter končno velik del politično neopredeljenega proletarijata. Hitler ne bo mogel nikdar izpolniti obljub, ki jih je dal tem nezadovoljnežem. Čim bo nastopila prilika in potreba, da bo pokazal Hitler pri delu, kar je obljubljal v svojih plamtečih govorih, bo prišel že tudi pričetek razpada sedaj številčno tako močne narodno-socijalistične stranke.

Kljub temu pa pomenja Hitlerjeva era ogromno nevarnost za Nemčijo in vso Evropo. Hitler in njegovi apostoli pridigujejo nov svet; za nje ni mirovnih pogodb, reparacijskih sporazumov. Po njihovem nauku je sveta pravica Nemčije in nemškega naroda, da si s silo vzameta vse, kar jima gre in kar rabita za svoj razvoj do vodilnega činitelja Evrope. To pomenja revanžno vojno, pomenja torej resno nevarnost za evropski mir.

V zvezi s tem je tudi vprašanje zopetne uvedbe monarhije v Nemčiji. Hitler se v tem ni nikdar izrazil jasno, zlasti ne glede povratka Viljema in njegovih potomcev. A odločno odklanja republiko in ves njegov nastop je takšen, da vidijo njegove mase v njem pobornika za povratek starih dinastij. In v resnici je več hohenzollernskih princev javno proglasilo svoj pristop v narodnosocijalistično stranko. Dejstvo je, da pomenja Hitlerjeva zmaga tudi zmago monarhistov.

Politična situacija po volitvah je tem bolj komplicirana, kar je Hitler, kakor znano, še vedno avstrijski državljan in zato sam ni mogel biti izvoljen v parlament. Tako bo njegova politična odgovornost mnogo manjša kakor bi bila, ako bi osebno vodil svojo parlamentarno skupino.

*

Hitler je bil rojen l. 1886 v Lincu na Gornjem Avstrijskem in se je izučil za gradbenega risarja. Že pred vojno se je preselil v Nemčijo in se ob izbruhu vojne prijavil kot dobrovoljec v neki bavarski regiment. Bil je dvakrat ranjen in ponovno odlikovan; dosegel je oficirsko čast.

Po vojni je šel nazaj v Avstrijo in se priključil takratni avstrijski narodnosocijalistični stranki, ki ga je l. 1921 izvolila za predsednika. Kot tak je stopil v stike z generalom Ludendorffom, ki je začel organizirati enako stranko v Nemčiji. Oba skupaj sta inscenirala znani monakovski puč 8. novembra 1923. »Odstavila« sta berlinsko vlado in imenovala svojo. Že naslednjo noč pa je monakovska policija z energičnim nastopom naredila konec revoluciji. Hitler je bil obsojen na pet let zapora, a že čez pol leta so ga zopet izpustili. Samo prepovedali so mu, da ne sme prirejati shodov, a l. 1927 so tudi to prepoved ukinili. Od takrat datira nova era Hitlerjevega delovanja, ki ga je pri nedeljskih volitvah dovedel do uspeha, presenetljivega gotovo tudi za njega samega.

SOKOL

Ob obletnici Tyrševega rojstva

Danes poteka 98 let, odkar se je rodil ustanovitelj češkoslovaškega in slovanskega Sokolstva, dr. Miroslav Tyrš. Češkoslovaško Sokolstvo proslavlja danes po vseh svojih enotah, društvih in odsekih njegovo obletnico rojstva s predavanji: Dr. Tyrš in naše narodno osvobojenje, ki ga je predpisala ČOS nalašč za to priliko. Svoječasno je bila navada, da se tega dneva ni praznovalo, zato pa je bilo vsakoletno obligatno spominjati se Tyrša na dan njegove smrti, 7. avgusta. Po sklepih velikega zbora ČOS se je sedaj to preuredilo.

Dr. Miroslav Tyrš ni bil samo osnovatelj češkoslovaškega Sokolstva v formalnem, organizatornem smislu besede, temveč mu je položil leta 1862., ko je pričelo delovati »Telovadno društvo Praški Sokol« tudi bogato doto v zibelko. Sokolstvo je dobilo po svojem prvem voditelju in osnovatelju svojo ideologijo, svoj raison d,etre. Danes, po tolikih desetletjih je jasno razvidno, kaj je predvideval Tyrš že v dobah, ko je vse Slovanstvo v Avstriji še globoko ječalo pod pestjo vsemogočnih Nemcev in Madžarov. V svojih spisih, mnogoštevilnih člankih in razpravah je Tyrš povsod krasno dokazal pravico do obstoja svojemu Sokolstvu, ki je postalo kar tako, brez mnogih formalnosti ljubljenec svojega naroda, njegov up in nada.

In ako danes prelistamo Tyrševe spise, ne moremo drugače, kakor da se ustavimo pri njegovem odličnem članku »Naša naloga, smer in cilj«, kjer tako preprosto in vendar tako globoko utemeljuje potrebo po osnovanju sokolske organizacije in na temelju vseobče zgodovine človeštva tako točno dokazuje, kaj potrebuje njegov narod, ako naj bo bodočnost njegova in ne postane rob tujcev. Vsak Sokol, vsaka Sokolica naj pazljivo prečita imenovani članek Tyrša in naj nato stopi med široke mase naroda, ter pridobi vsaj enega za našo stvar. Ako bodo vsi storili svojo dolžnost, bodemo s tem izpolnili najlepše našo dolžnst napram našemu velikemu ustanovitelju.

GOSPODARSTVO

Banovinske in občinske davščine

Iz referata, ki ga je podal glavni tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani inž. Milan Šuklje na gospodarskem kongresu v Beogradu o banovinskih in občinskih davščinah, posnemamo naslednje zanimive podrobnosti:

Zakonsko ureditev financiranja samouprav (banovin, občin) mora upoštevati dejstvo, da so v glavnem vsi davčni viri že sedaj izdatno obremenjeni. Zato ni iskati novih davčnih virov, temveč je treba misliti na to, da država odstopi nekatere davke banovinam in občinam v celoti ali v tangentah. Če že ni mogoče zabraniti nalaganja samoupravnih doklad na neposredne davke, se mora to izvesti enotno in enakomerno za vso državo. Konkretno smo že predlagali, naj država odstopi vso zemljarino banovinam, zgradarino pa občinam, dočim naj se od ostalih vrst neposrednih davkov dodelijo samoupravam primerne tangente, upoštevajoč davčni donos dotičnih področij. Eventualno naj se občinam in banovinam da primeren dohodek tudi iz drugih davčnih virov. Odločno smo se izrekli proti pravici samoupravnih teles, da po svoji volji nalagajo doklade na državne davke, ker se te doklade običajno nalagajo po enostranskih tendencah in na drugi strani različne doklade na davke in trošarino kakor tudi različne samostojne davčnine povzročajo neenakost v pogojih produkcije in konsuma. Od nas predlagani princip razdelitve državnih davčnih dohodkov zahteva seveda temeljito proučitev in je razumljivo, da finančno ministrstvo ni moglo tekom enega leta pristopiti k realizaciji tega programa, vendar je pokazalo dobro voljo preprečiti preočitne neenakomernosti obremenitve po samoupravah. Zabranilo je tudi diferenciranje doklad na poedine vrste neposrednih davkov, kar je preprečilo mnogo krivic.

Referat vsebuje zanimivo statistiko banovinskih proračunov, iz katere posnemamo naslednje podatke. Na posameznega prebivalca odpade povprečno:

banovina	od skupn. izdatkov	od dokl. na nep. davke	od drž. dotacije
Dravska	131	82	30
Savska	64	44	17
Vrbaska	86	26	59
Primorska	83	10	68
Drinska	73	41	15
Zetska	104	15	79
Dunavska	82	53	10
Moravska	61	25	16
Vardarska	55	39	7

Relativno največji proračun ima dravska banovina, ki ima edina poleg vardarske banovine 40% doklado na neposredne davke, dočim ima vrbarska 30%, savska, primorska, drinska in zetska po 20%, moravska 18% in dunavska 15%.

Ti podatki kažejo veliko neenotnost v banovinskih proračunih. Tudi proračuni naših velikih mestnih občin kažejo znatne razlike v konstrukciji. Višina proračuna in odstotki doklade na državne neposredne davke znašajo v petih največjih mestih:

	skup. izdatki	doklada na nep. davke
Beograd	371 milj. Din	20%
Zagreb	109 » »	35%
Ljubljana	85 » »	60%
Sarajevo	31 » »	20—90%
Skoplje	39 » »	0%

Že iz teh podatkov se vidi v dokladah na neposredne davke velika razlika. Občinske trošarine (uvoznine) pa znašajo v Beogradu 69, v Ljubljani 18.5, v Sarajevu 10.6, in v Skoplju 10.7 milijona Din. Ker je poleg mestnih plačati še banovinsko doklado znaša na primer v Ljubljani obremenitev po teh dveh dokladah 100%, v Zagrebu pa le 55%. Za podeželske občine ni na razpolago podatkov razen iz dravske banovine. V pretežni večini primerov se gibljejo te doklade nad 50%, sicer pa od 9 do 190%. Najvišje doklade se običajno odrejajo v onih občinah, v katerih imajo svoje obrate naše velike industrijske družbe. Tako znaša na primer doklada v Jesenicah 127%, v Koroški Beli 132%, v Gorjah 190%, v Trbovljah 100%, v Rajhenburgu 140%, v Kočevju 100%, v Litiji 130% itd. Tem občinskim dokladam je priračunati še 40% banovinsko doklado, potem doklado cestnega odbora (od 20 do 85%) in še 13% doklado za Zbornico za TOI. Skupna vsota samoupravnih in drugih doklad znaša na ta način v Jesenicah 245%, v Gorjah 308%, v Kočevju 203%, v Trbovljah 210%, v Ljubljani 113% in v Mariboru 135%. Neznosna pa je postala ta obremenitev po zadnji noveli k zakonu o neposrednih davkih, ki določa, da se samoupravnih doklad k družbenemu davku ne more več odbijati od davčne osnove.

= **Protest čevljarjev proti gradbi Bat'ove tvornice.** Kakor je obširneje poročal že »Ponedeljek«, se je v nedeljo vršil v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani izredni občni zbor Zadruge čevljarjev za sodni okraj Ljubljano, ki je predvsem zavzel stališče proti gradbi Bat'ove tvornice čevljev v naši državi. Zbor, ki se ga je udeležilo okrog 150 članov, je vodil zadružni načelnik g. Jernej Perdan, ki je pozdravil zastopnike Zbornice za TOI in tovariških organizacij. Načelnik mariborske Zadruge čevljarjev g. Anton Krajcer je poročal o kongresu avstrijskih čevljarjev in davčnih bremenih. V imenu Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je nato poročal g. Fr. Iglič, ki je prečital spomenico Zveze na trgovinsko ministrstvo in opozoril, da bi z gradbo Bat'ine tvornice še bolj narasla brezposelnost v čevljarski stroki. K protestu proti gradbi te tvornice je poročal še g. Anton Krajcer, ki je opozoril na veliko nevarnost, ki bi nastala za čevljarsko obrt, če se dovoli Bat'i gradba tvornice. Nato je bila soglasno sprejeta obširna resolucija, ki so jo podpisali vsi navzoči čevljarji in ki bo izročena trgovinskemu ministrstvu in banski upravi. V resoluciji prosijo čevljarji, da se gradba Bat'ove tvornice ne dovoli. Za upravičeni protest navaja naslednje razloge: 1.) V delokrogu dravske banovine se preživlja s čevljarsko stroko okoli 3500 čevljarskih mojstrov, ki zaposlujejo prav toliko število pomočnikov; če računamo še število družinskih članov mojstrov in pomočnikov, ostane po ustanovitvi tovarne Bat'e na zaslužku in kruhu prizadetih 20.000 ljudi. 2.) Tvrdka Bat'a bo postala v trenutku, ko otvori tovarno v Jugoslaviji, domače podjetje ter bo dobila pravico otvarjati v vseh krajih nele trgovine, temveč tudi popravljalnice, s čimer bo odvzela slehernemu čevljarju tudi v najoddaljenejšem kraju, zadnji zaslužek. 3.) Po dosedanjih obljubah hoče tovarna Bat'a zaposliti 5000 delavcev, medtem ko bo v vsej državi ostalo brez kruha in zaslužka še preko 50.000 mojstrov. 4.) Država bo izgubila na dosedanjem dohodku, tako na carini, ki jo je dosedaj plačevala Bat'a za uvožene čevlje, vrh tega pa ne sme računati več z onimi davki, ki so jih dosedaj plačevali domači čevljarji. 5.) Čevljarji dravske banovine niso nasprotni napredku, zato tudi ne industrijalizaciji obrti, zaradi tega smo tudi že pripravljeni in hočemo takoj, ko nam kraljevska banska uprava ugodno reši naša, že vložena pravila za ustanovitev Zveze čevljarskih zadrug, začeti delati na ustanovitvi velike in moderne tovarne čevljev v dravski banovini ter bomo to idejo razširili med naše tovariše v vsej državi, tako da lahko nastane v petih letih v naši državi najmanj pet modernih tovarn za čevlje, ki pa bodo tako v ceni kakor v kakovosti materijala nadomestovale tovarno Bat'o. H koncu izraža resolucija vdanost in zaupanje v Nj. Vel. kralja in vlado ter upanje, da vlada zaradi tujega podjetja ne bo zavrgla četrt milijona zvestih domačinov in državljanov. Na koncu zborovanja je bila z navdušenjem sprejeta izjava predsednika beograjskega čevljarskega združenja gosp. Vasića, ki je izjavil solidarnost beograjskih tovarišev, ki že več let vodijo borbo proti Bat'i.

= **Vprašanje Fordove tvornice v Jugoslaviji** je prišlo že v končno fazo odločitve. Predstavniki Ford Motor Comp. so po detajlni proučitvi terena in ostalih produkcijskih pogojev obvestili svojo centralo v Detroitu, odkoder so te dni dobili ugoden odgovor. Kakor poročajo iz Beograda, bodo v kratkem Fordovi predstavniki posetili našo prestolnico, da z merodajnimi faktorji proučijo to vprašanje in ga definitivno rešijo.

= **Odsev izida nemških volitev na svetovnih borzah.** Pridobitve mandatov radikalnih elementov v Nemčiji je na ameriških in evropskih velikih efektnih borzah izzvala neugoden utis. V Berlinu samem so efektni tečaji popustili za 8—20 odst. Vznemirjenje in bojazen inozemstva glede možnosti mednarodnih težkoč pa se kaže zlasti v padcu tečaja obveznic Youngovega posojila, ki je tekom ponedeljka nazadoval v Newyorku za 5 točk na 85¼, v Amsterdamu pa za 4 točke. Tudi v Londonu so obveznice nemških posojil takoj nazadovale za 1—2 točki.

BORZE

16. septembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Nekaj več potrebe je bilo v Berlinu, ki jo je deloma krila privatna ponudba, in v Budimpešti. Tečaji deviz so ostali skoro nespremenjeni.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda danes za malenkost popustila. Trgovala pa se je samo za kaso po 441. V ostalih državnih papirjih ni bilo prometa. Med bančnimi vrednotami je prišlo do prometa v Praštedioni po 928, v Jugobanki po 78, v Zemaljski po 131.5 in v Poljodelski po 56. Med industrijskimi papirji je prišlo do zaključka v Isisu po 40. Trboveljska je nadalje slaba pri 392 — 395.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.75, Berlin 13.44 — 13.47 (13.455). — Bruselj 7.8774. — Budimpešta 987.55 — 990.55 (989.05). — Curih 1095.9. — Dunaj 797.82. — London 274.55. — Newyork 56.39. — Pariz 221.92. — Praga 167.68. — Trst 294.70 — 296.70 (295.70).

Zagreb. Amsterdam 22.716 — 22.776, Dunaj 796.32 — 799.32, Berlin 13.44 — 13.47, Bruselj 787.74, Budimpešta 987.55 — 990.55, Milan 294.773 — 296.773, London 274.15 do 274.95, Newyork ček 56.29 — 56.49, Partz 221.92, Praga 167.28 — 168.02, Curih 1094.4 do 1097.4.

Curih. Zagreb 9.12875, Pariz 20.2475, London 25.0525, Newyork 515.5, Bruselj 71.875, Milan 27, Madrid 55.5, Amsterdam 207.55, Berlin 122.77, Dunaj 72.8, Sofija 3.735, Praga 15.2975, Varšava 57.775, Budimpešta 90.25, Bukarešta 3.075.

Efekti.

Ljubljana. 8% Blair 97.75 bl., 7% Blair 87.5 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kreditna 122 den., Praštediona 925 den., Kreditni zavod 170—180, Vevče 124 den., Ruše 280 do 300, Stavbna družba 40 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 440 — 441.5, kasa 440 — 441, za december 440.75 — 441.5, investicijsko 87.5 do 88.5, agrarne 54.5 — 55.75, 8% Blair 97.25 — 98, 7% Blair 86.25 — 86.75, 7% Drž. hipotek. banka 85.25 — 86; bančne vrednote: Praštediona 926 — 928, Jugo 78 do 78.5, Union 191 — 194, Srpska 188 den., Zemaljska 131 — 132; industrijske vrednote: Narodna šumska 25 — 30, Gutmann 152.5 — 160, Slavonija 200 — 206, Drava 215 — 235, Šećerana 312 — 314, Brod vagon 80 — 100, Vevče 126 den., Isis 40—50, Dubrovačka 395 — 400, Trbovlje 392—395.

Beograd. Vojna škoda 454.75 — 455.25, za december 464 — 466, investicijsko (ex coupon) 89.5 — 90.5, 7% Blair 89.25 — 89.75, 7% Drž. hipot. banka 89 — 89.25.

Blagovna tržišča

LES

+ **Ljubljanska borza** (16. t. m.) Tendenca za les mlačna. Zaključkov ni bilo. Povpraševanje je za hrastove in bukove pragove (2.60 × 24 × 14 × 15 cm in 2.60 × 21 × 13 × 13 cm, najmanjša količina 15.000 komadov; cene: hrastovi I. 62 Din, II. 54 Din; bukovi I. 40 Din, II. 34 Din).

ŽITO

+ **Žitni trg** (16. t. m.) Na svetovnem žitnem trgu se je situacija zaradi nadaljnjih dovozov ruskega žita v kontinentalne luke zopet poslabšala. Na budimpeštanski borzi, kjer so bile cene do ponedeljka še precej stabilne, je pšenica danes popustila, in sicer za oktober od 15.8 na 15.42. Tudi pri nas so cene pšenici nekoliko nazadovale in stane sedaj banaška pšenica in pšenica iz okolice Sombora (79 kg) 157.5 Din, iz Srbobrana in gornjebaška (80/81 kg) pa 165 Din za 100 kg fco nakladalna postaja. Za marc - april stane pšenica 175 — 182 Din. Koruza se je ustalila na višini 105 Din za 100 kg, moka pa stane v banaških mlinih 290 (v boljših do 320), v slavonskih in baranjskih pa od 270 — 290. Dovozi so pri nas slabi in tudi kupčije je malo. Blago prihaja na trg večinoma iz druge roke.

+ **Ljubljanska borza** (16. t. m.) Tendenca za žito nespremenjena. Zaključena sta bila 2 vagona pšenice in 2 vagona ječmena. Ponujali so (slovenska postaja, plačljivo 30 dni): **pšenico:** baško, mlevska tarifa, 80/81 kg po 227.5 — 230, 79/80 kg po 217.50—220, 78/79 kg po 212.05—215; **koruzo:** baško, rešet., za promptno dobavo po 177.5—-80; **ječmen:** baški, ozimni 66/67 kg po 175—177.5; **oves:** baranjski po 202.50 do 205; **rž:** baška, 72 kg po 167.5—170; **moka:** baška »0« po 380—385.

+ **Novosadska blagovna borza** (16. t. m.) Tendenca slabša. Promet: 10 vagonov pšenice, 39 vagonov koruze, 10 vagonov moke, 2 vagona otrobov in 1 vagon ječmena. **Pšenica:** baška, 79/80 kg 152.5 — 157.5; gornjebaška in baška potiska, 79/80 kg 162.5 — 165; gornjebanaška, 79/80 kg 157.5 do 160; sremska in slavonska 142.5 do 147.5. — **Ječmen:** baški in sremski, 63/64 kilogramov težki 105 — 110. **Koruza:** baška in sremska 105—110; ladja Dunav 105—110; banaška 102.50—107.50. **Moka:** baška »0g« in »Ogg« 280 do 290; »2« 250—260; »5« 220—230; »6« 172.50—182.50; »7«115 do 120; »8« 90—95. **Otrobi:** baški, sremski in banaški 72.50 do 75. **Fižol:** baški, beli 350 do 370.

+ **Somborska blagovna borza** (16. t. m.) Tendenca nestalna. Promet: 205 vagonov. **Pšenica:** baška, potiska, šlep 157.5 — 162.5; okolica Sombor, 78 kg 150 — 155; gornjebaška, 79/80 kg 160 — 165; sremska, slavonska, 78/79 kg 135 — 140. **Oves:** baški 122.5 — 127.5; sremski, slavonski 117.5 do 122.5. **Ječmen:** baški, 63/64 kg 102.5—105. **Koruza:** baška 100 — 105; ladja Dunav, september 105 — 110; oktober 112.5—117.5. **Moka:** baška »0g« in »0gg« 285 — 295; »2« 255 — 265; »5« 215 — 225; »6« 165 — 175; »7« 110 — 120; »8« 95 — 100. **Fižol:** baški beli 340 — 350; mešani 220 — 230.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (16. t. m.) Tendenca mlačna; promet srednji. **Pšenica:** za oktober 15.42 — 15.43, za marc 16.84 — 16.85, za maj 17.17 — 17.18; **rž:** za oktober 8.94 — 8.93, za marc 10.04 — 10.06; **koruza:** za september 13.15 — 13.25, za maj 13.23 — 13.25.

"4711"
ključ do viška lepote!

V tem svetovno znanem znaku se izpolnjujejo želje vse gospode, doseči in ohraniti mladostno ljubkost. S svojim prijetnim in bodrečim delovanjem — "4711" daje živcem potrebno moč in odpornost. Dragocena sredstva, izdelana na temelju tega plemenitega Eau de Cologna in profinjena z njegovim znamenitim vonjem skrbe za prikladno nego telesa. Kjer so se udomačile modrozlate barve tvrke "4711" tam vlada mladost in lepota.

"4711" se ne prodaja odprto, temveč samo v originalno zaprtih steklenicah z modrozlato etiketo. Da ne dobite kake potvorbe, zavrnite odločno odprto blago.

282

№ 4711 Eau de Cologne

Češke tkanine dobite direktno iz ČSR

franco, izcarinjeno na dom. Napišite svoj naslov (dopisnica Din 1.50), pa Vam pošljemo jesenske in zimske volnene in dr. vzorce (za obleke, suknje, plašče, perilo itd.) na vpogled. — Izvrstna kakovost.

Tkalnica.

Jaroslav Marek
Bystré nad Metují, ČSR

10404

Svetovno znane originalne
WECK-ove ČAŠE
in aparati za vkuhavanje se dobe v sledečih veletrgovinah: Celje: Jos. Jagodič; Maribor: Karl [illegible] in Pinter & Lenard;
Glavna zaloga za Jugoslavijo: »FRUCTUS« Ljubljana, Krekov trg 10. 60a

Več elektromonterjev
samostojnih in zanesljivih, sprejme takoj Elektrotehnična zadruga v Spodnji Šiški. 13076

Pišite takoj po veliki brezplačni
KATALOG
tovarne glasbil, gramofonov in harmonik
Meinel & Herold
prodajna podružnica Maribor, štev. 101-B in tudi Vi boste imeli dobro godbo in veselje v hiši. 297

Zastave
z ali brez grba, čisto volnene, garantirane barve, v lepi izdelavi, izdeluje in razpošilja: JOSIP WINKLER, Subotica, poštni predal 48/d. Ilustrovani cenik brezplačno. 82

Zahvala.

Podpisani **Vaclav Sadovnik** se iskreno zahvaljuje za pospešeno ozdravljenje potom »Pelo«, katero mi je toliko pomagalo, da sem popolnoma ozdravel.

Zahvaljujem se s tem gospodu **Toniju Marčiču** in ga vedno ter vsakomur toplo priporočam za vsako bolezen.

13068 **VACLAV SADOVNIK, Trbovlje I.**

Prvovrsten, pri modnih trgovinah v Beogradu temeljito vpeljan
ZASTOPNIK
ki ima že zastopstvo kravat, želi zastopati tvornico kakega kurantnega artiklja — perilo ali slično.
Ponudbe na: **Tovarno ovratnic Rozi Hribar & Comp.,** Slovenjgradec. 12998

MALI PEUGEOT
poltovorni, in **Ansaldo-Limusina,** kakor tudi: **1 Ariel** 500 cm³, z električno razsvetljavo ter prikolico, **1 A. J. S. motor,** S. V. in 2 posamezni prikolici ter 1 6 cylinderski **automotor** Steyr, v popolnem stanju, ugodno **naprodaj.**
Poizve se v garaži **Iv. Kopač, Ljubljana, Bleiweisova cesta 52.** 13064

Prevozni triciklji
se izdelujejo za trgovce, peke in mesarje v različnih modelih. — Ceniki franko. Prodaja na obroke.
»Tribuna« F. B. L., Ljubljana. 5

Potnika
poštenega in agilnega, ki je veliko zunaj in dobro vpeljan, **IŠČEMO za industrijo kravat,** za vso Slovenijo. Lahko vzame ta artikel tudi zraven drugega zastopstva.
Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja pod šifro »Pošten in agilen 1000« na oglasni oddelek »Jutra«. 13057

Šele sedaj sem spravidel, da ni zdravja brez dobre prebave želodca. Pritisk v želodcu, pogosta vrtoglavost, glavobol, nespečnost, zoprn okus, vzpehavanje, hemoroidi (zlata žila) so navadno posledica mučne zaprtosti. V vseh teh slučajih je najbolje jemati
LAKSIT
ki je najprijetnejši za zauživanje, ker ima vonj in okus čokolade in je najcenejši. — Originalna škatljica za 12kratno uporabo stane v vseh drogerijah in lekarnah 10 Din. — Po pošti razpošilja 166
DVORSKA LEKARNA, BOGOJEVICA, SKOPLJE.

Jesensko vreme
zahteva močnih in trpežnih čevljev!
Vabim, da si ogledate zalogo »DOKO« čevljev, ki slovijo kot najtrpežnejši, a tudi kot najlepši izdelek.
Vsakdo, ki je kupil »DOKO« čevlje, jih hvali in vsakomur priporoča.
„DOKO". Prešernova ul. št. 9, dvorišče.
Gamaše na drobno in debelo.
13070

Iz življenja in sveta

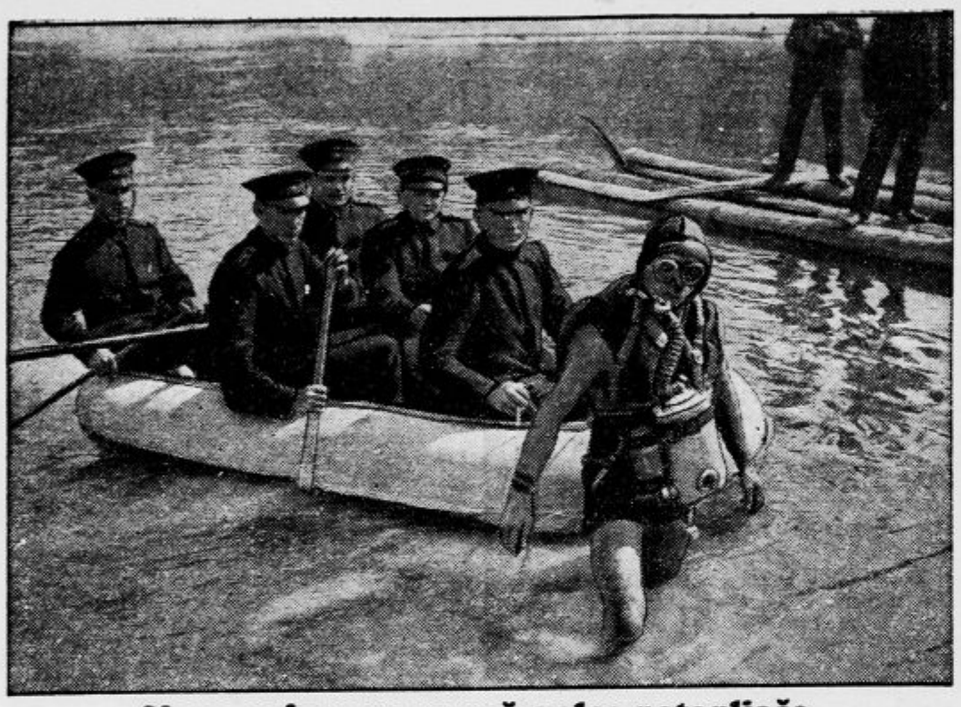

Nova priprava za reševalce-potapljače

Monakovska reševalna straža preizkuša novi aparat za dihanje. Priprava ščiti tudi pred strupenimi plini. Potapljač nosi s seboj kisik v jekleni posodi; zrak, ki ga izdihava, je napeljan skozi regenerator, da se odstrani ogljikova kislina in da se pomeša z novim kisikom. Poskusi so se izvrstno obnesli.

Oton in Zita sta bila na Madžarskem

Preoblečena v duhovna in nuno so ju zadržale madžarske oblasti kmalu po prehodu meje

Na dan proslav sv. Emerika je počila vest, da se pripeljeta na Madžarsko bivša cesarica Zita in nje najstarejši sin Oton, ki je imel pri tej priliki zasesti madžarski prestol in si na mlado glavico posaditi krono sv. Štefana. Kakor znano, so se madžarski vladni krogi uprli tej nakani ter alarmirali vso policijsko in orožniško silo, ki naj bi preprečila čudni poskus. Kasneje so prišle v javnost vesti, da do takega poskusa sploh ni bilo prišlo.

Dunajska »Arbeiter Zeitung« pa poroča o pohodu Habsburžanov na Madžarsko ter navaja zelo natančne podrobnosti. Dne 18. avgusta, piše imenovani list, tedaj na dan, ko so na Madžarskem zapirali vse sumljive osebe, je iz Italije preko Avstrije pripotoval temnosinji avto znamke »Fiat« in je prevozil madžarsko mejo pri Monoštru. Po opravljenih obmejnih formalnostih je brez ovir potoval dalje proti Sombotelju, tu pa so ga čuječi stražniki ustavili in prisilili k vrnitvi. Na povratku je odklonjene tujce spremljal do avstrijske meje madžarski škof Mikeš.

Potne liste oseb temnosinjega avtomobila je izdal madžarski generalni konzulat v Madridu. Šofer je dobil potni list na ime Szallay, poleg njega pa je sedel mož z imenom Fabian Odon. V notranjosti voza so bili: zelo mlad in lep duhovnik z imenom Otokar grof Weyer, nuna Marija Sterayeva, prošt dr. Ernszt in profesor Blazsevics. Kaj se je godilo ob povratku avta preko Avstrije, je zavito v tajinstveno meglo, vendar pa je gotovo, da so avstrijske oblasti spoznale pobožno druščino, kakor se je to posrečilo tudi somboteljskemu orožništvu.

Mater Marija Sterayeva je bila cesarica Zita, mladi duhovnik grof Weyer je bil Oton, profesor Blazsevics pa je bil madžarski polkovnik Buchberger, ki ga je grof Hunyady pridelil Otonu kot adjutanta. O škofu Mikešu pripovedujejo, da je pohitel naproti visokim gostom, da jih obvaruje še večjega ponižanja, ko jih je bilo madžarsko orožništvo že spoznalo. Odgovornost za to romantično dogodivščino moramo seveda prepustiti dunajskemu viru, ki jo je podal v tako verjetni obliki. Če že morda ni resnična, je vsaj mična.

297

Viljemove kočije v Afriko

Bivša slavnostna kočija Viljemova odide v kratkem v Afriko; kupil jo je od nemške tvrdke Zimmermann abesinski cesar Ras Tafari. Prvič bodo porabili Viljemovo paradno kočijo o priliki svečanosti kronanja novega abesinskega vladarja. Cesar jo je kupil za četrt milijona dinarjev. Vlekli jo bodo štirje belci. Kakor poročajo nemški listi je ta kočija zajamčeno ona, ki je služila Viljemu za svečane prilike. Kar se tiče konj, ni znano, dali bodo isti, kajti Nemčija je že 12 let republika in nekdanji iskri konjiči morajo biti dandanes že zelo stara kljuseta. Toda glavna je, da ima Viljem v kočiji spet cesarja za naslednika, sicer ne bi prenesel tega onečaščenja pruske državne kočije.

Tristoletnica kinina

Letos se je izteklo 300 let, odkar omikano človeštvo vporablja kinin v zdravstvu. Zanimivo je, da koristnih učinkov kinina ni odkril zdravnik, marveč pravnik, peruanski sodnik Francisco Lopez de Panizores. Mož je bil dober opazovalec in je videl, da so živali hodile glodat lubje kininovih dreves, kadar so imele mrzlico. Šel je in si je pripravil prašek ter ga s pridom vžival, kadar je imel malarični napad. O svojem odkritju ni molčal, marveč je tudi drugim priporočal blagodejno učinkovitost kininovega praška. Osem let kasneje je vrli sodnik poslal zdravilno lubje soprogi podkralja grofici Cinchonovi, ki je sredstvo prinesla v Evropo in vzbudila ž njim splošno pozornost. Švedski botanik Liuné je rastlino imenoval po grofici, ali njeno ime so takoj napačno pisali in nastalo je ime chinin, mesto cinin, kar se seveda ni dalo nikoli več popraviti.

Dekleta v vojni mornarici

Na Ruskem, kjer so ženske tako zelo izenačene moškim, da služijo celo v vojski, so vojaške oblasti storile še zadnji korak, da dovrše enakopravnost obeh spolov. Mornariški komisarijat je dovolil trem krepkim devojkam Veri in Juliji Vasiljevi ter Nadji Veselovi, da lahko odslužijo svoj kadrski rok v vojni mornarici baltijskega brodovja. Komisarijat je nadalje proglasil, da bo tudi v bodoče sprejemal dekleta v službo vojne mornarice, vendar pa sedaj vsekakor v omejenem številu. Novinke morajo biti stare 18 do 20 let ter biti posebno krepke. Ker je mornarica tudi na Ruskem zelo priljubljena, se dekleta kar pulijo za službo na vojnih ladjah. Mornarji so priznano lepi in vrli dečki. Vojna izobrazba deklet bo enaka izobrazbi moških; tudi obleka bo ista, kar je zelo privlačno za mladi ženski svet.

Strahovita smrt treh otrok

Pri požaru v veliki najemninski hiši francoskega mesta Dieppa je prišlo do silno žalostnega dogodka, ki je pretresel vse prebivalstvo. Ogenj je izbruhnil v tretjem nadstropju in onemogočil rešitev prebivalcem višjih nadstropij. V četrtem nadstropju je stanovala vdova z dvema otrokoma, pri njej pa se je mudila na obisku še neka 16-letna deklica. Vdova je splezala skozi okno na streho sosednje hiše, na dvorišču pa je požarna bramba razprostrla široko rjuho in pozvala mater naj vrže vanjo svojega 3-letnega dečka. Mati se je dala preprositi, ali po nesreči dečka ni bilo mogoče ujeti v rjuho in se je pred očmi nesrečne matere razletel na trdem tlaku. Z veliko težavo so rešili nato mater s strehe, v splošni zmedi pa so pozabili v stanovanju 16-mesečno drugo dete in 16-letno deklico, ki je bila v posetih. Oba nesrečna otroka sta prežalostno končala v plamenih. Vse mesto je objela zavoljo te nesreče globoka žalost in iskreno sočutje z nesrečno materjo.

Galantni vlomilec

Iz Verone poročajo o izredni dogodivščini mlade dame z razbojnikom. Zaspala je pri odprtem oknu v pritlični sobi. Sredi noči se je prebudila zavoljo čudnega šuma in zaradi slutnje, da je nekdo vlomil v sobo. Ko se je bila nekoliko razgledala po sobi, je opazila na oknu obrise moškega z apaško čepico na glavi. Bolj ko čepice se je dama prestrašila revolverja, ki ga je vlomilec imel v desnici. Vsa trda od strahu se je nekaj časa delala kakor da spi, končno pa so ji živci odpovedali, da se je vzdignila v postelji in s prestrašenimi očmi zrla v neljubega posetnika. Razbojnik pa je bil najbrž mož starega romantičnega kova. Zasmilila se mu je brezzaščitna ženska in v črni duši mu je zaplamtela iskrica viteštva. Stopil je k postelji in se opravičil dami, češ da jo je prav nehote zbudil in prestrašil. »Dajte mi poljub in takoj odidem«, je predlagal razbojnik. Mladi ženi ni kazalo drugega, kakor vstreči čudni želji. Vlomilec je po poljubu res takoj neslišno izginil skozi okno, razburjena dama pa je ugotovila, da se ni dotaknil nobene stvari. Iz vaze je vzel le lepo rdečo rožo, si jo vtaknil v gumbnico in z veliko vljudnostjo želel gospe lahko noč.

Prisilni zakon petnajstletnih

Zakonodajni odbor v Hedžasu je sklenil predložiti zbornici zakon, ki bo prisilil vse osebe obojega spola, da se poroče takoj po dovršenem 15. letu. Vladni možje hočejo na ta koreniti način povišati število prebivalstva, na drugi strani pa ojačiti državno blagajno, kajti zakon predvideva za one strahopetce, ki se boje ženitve, precejšnjo davčno obremenitev. Vprašanje pa je, kakega spola so strahopetci. Najbrž jih je večina moških, zato bo enaka davčna obremenitev za oba spola brez dvoma krivična. Morda vladni možje dobro poznajo prilike v svoji državi, da so se odločili za tako stroge odredbe. Gotovo je, da se bodo ženske potrudile, da se s poroko iznebe davka, bati pa se je, da ne bo lov še bolj preplašil moških, ki se boje sv. zakona. V vsakem primeru bo imela dobiček državna blagajna.

Franc Jožef kot soprog in ljubimec

Nedavno je igralka Katarina Schrattova, prijateljica cesarja Franca Jožefa doživela svoj 75. rojstni dan. Pri tej priliki se je javnost spomnila njenih odnošajev do Franca Jožefa. Pri preiskovanju dunajskih cesarskih arhivov so našli ravno za to priliko prepis dveh brzojavk, ki jih je Franc Jožef odposlal istega dne s potovanja v Budimpešto svoji soprogi in svoji prijateljici. Brzojavki se glasita:

»Nj. veličanstvu avstrijski cesarici, Krf. Dospel sem v Budimpešto čil in zdrav. Vreme je lepo in mrzlo. F. J.«

Gospe Katarini pl. Kiss-Schratt, Išl. Ali ste srečno dospeli v Išl? Kako je z vašim zdravjem? F. J.«

Apostolski cesar naznanja svoji soprogi, da je sam zdrav in čil, svojo prijateljico pa sprašuje po njenem cenjenem zdravju. Ni kaj reči: Nežen soprog je bil ta apostolski vladar.

Prašiči se sami nasolijo

Te dni so v praški klavnici ob navzočnosti ministra za prehrano preizkusili čisto nov postopek za nasoljenje svinjskega mesa. Prašič je dobil močan udarec po rilcu, da se je v omotici zgrudil na pripravljeni ploh. Ročno je nato mesar prerezal žival ter zvezal žile-odvodnice s posodo, v kateri je bila raztopljena sol. Srce, ki je delovalo še celo uro potem, je s krvnim obtokom razneslo sol po vsem truplu ter tako enakomerno nasolilo vse meso. Na ta način je nasolitev izvršena temeljiteje nego po mehaničnem potu. Postopek je zelo po ceni in zelo preprost, vendar se nad njim mnogi ljudje zgražajo. Uprava klavnice trdi, da je žival pri tej operaciji tako globoko v omotici, da ne čuti nikakih bolečin, smrt pa nastopi avtomatično, ko se vse telo napolni s soljo.

Branjevec — pisatelj komedije

Londonski branjevec John Ernest Shirley je čez noč postal slavna osebnost. V svojih prostih uricah je spisal komedijo, ki so jo z velikim uspehom uprizorili v nekem londonskem gledališču. Slika nam kaže pesnika pri vsakdanjem opravilu, ko prodaja gospodinjam sadje, zelenjavo in sočivje. Mora se priznati, da izgleda res nekoliko skromno, vendar izdajajo pesnika njegove oči.

Ponesrečen Piccardov poskus

Belgijski profesor Piccard se je prošlo nedeljo kljub slabemu vremenu dvignil v zrak s svojim novo konstruiranim balonom. Kakor znano, se je imel balon dvigniti v višino kakih 15.000 metrov, kjer bi prof. Piccard in njegov pomočnik Kipfer preiskala razne pojave in napravila stratosferska merjenja. Učenjaka bi bila v posebni aluminijasti krogli, pritrjeni mesto običajne gondole na dnu balona, kjer sta imela tudi vse potrebne priprave za merjenje in opazovanje.

V noči od sobote na nedeljo so bile izvršene vse priprave za dvig in balon je visel napolnjen v zraku kakor ogromna krogla s premerom skoro 100 metrov. Ob 5. uri zjutraj sta se prof. Piccard in Kipfer poslovila od svojcev ter stopila v svojo aluminijasto kroglo. Dvigu je prisostvovalo na tisoče ljudi, ki so se divili redkemu prizoru. Ko so ob 9. uri zjutraj popustili vrvi, se je izkazalo, da je balon premalo napolnjen ter ne more premagati sile severozapadnega vetra, ki je tiščal balon k tlom. Učenjaka sta se kmalu nato izkrcala, da preiščeta vzroke neuspeha.

Vaje nemške policije

Slika nam kaže način, kako so zdresirani konji nemške policije. Dokler stražnik streljа, mora konj mirno ležati poleg gospodarja. Nemška policija si je usvojila dresuro, ki jo že davno poznamo kot kozaški način.

Johe:

Hranilna knjižica

Gospod Pero je bil že »stara bajta«. Študiral je montanistiko. Časi, ko je še nosil črno čepico iz baržuna, okrašeno z dvema zlatima, navzkriž vezenima kladivcema in ko je še nosil dolgo črno suknjo z našivi, so že zdavnaj minuli. Tudi skakanja čez kožo se ni več udeleževal. Borba za obstanek mu tega ni dopuščala več. Sicer pa je pozneje uvidel, da taka uniforma ne privlači toliko kot vojaška n. pr. in da ima v navadni obleki pri ženskah več veljave.

Bil je precej velik, lepe postave, polnega, izrazitega obraza, kodrastih las in živih oči. Bil je eden tistih ljudi, ki jim pristoja vsaka obleka, četudi ni bila zanje delana. In tako se ni videlo, da je te hlače pred njim nosil že ta stric in ta suknjič že oni. Pozimi, ko je nosil suknjo s kožuhovinastim ovratnikom in siv, širokokrajen klobuk, je bil bolj podoben diplomatu nego »stari bajti«.

Po značaju bohem, ni borbe za obstanek čutil tako trdo kakor drugi in to tem manj, ker se ni ubijal z instrukcijami, tudi ne s pisanjem podlistkov ali sploh z uredniškimi posli, ampak je živel na slepo srečo. Ker pa je bil lep človek, temperamenten in gibčnega jezika, skoraj ni živel »na *slepo* srečo«, ampak sigurno, skoro da udobno, brez vsakih skrbi in bojazni za bodočnost.

Stanovanje je menjal vsak mesec. Stanarino je ostal dolžan skoraj povsod, dasi je obljubljal, da bo plačal, »kakor hitro dobi denar«. Denar je že bil, pa so bile nujnejše stvari prej na vrsti. Tako n. pr. brivec, kavarna, bar, cvetke za dame itd.

In še dolgo bi bil živel tako, ostajajoč dolžan gospodinjam, pericam in plačilnim po restavracijah, kavarnah in celo po barih, da ni slučaj tako nanesel, da je, iščoč stanovanje, dobil lepo sobo v vili z vrtom. Soba je bila v prvem nadstropju. Prve dni, ko se je vzpenjal po stopnicah, je mimogrede čital na vratih stanovanj vizitke. Kmalu je znal na pamet imena strank in vedel za poklice družinskih očetov. Nato je že vedel, da ima profesor, ki stanuje v pritličju, hčerko. Da je sedemnajstletna in da ji je Adela ime. Da je mati prijazna, oče pa copata. Da je hčerka lepa in slučajno brez kavalirja...

In zopet mu je pomagal slučaj, da se je seznanil s profesorjevo soprogo. Nekega dopoldneva, ko je »hitel k predavanju«, je srečal profesorjevo soprogo, vračajočo se s trga z dvema polnima torbama v rokah. Lepo jo je pozdravil in ji odprl vrata. Led je bil prebit! Odslej je govoril z njo skoraj vsak dan na vratih stanovanja, včasih pa stoječ pod kuhinjskim oknom. Kmalu je prisostvovala tem pogovorom tudi hči, gospodična Adela. Nato je prišlo na vrsto posojanje dnevnikov in izmenjavanje revij in leposlovnih knjig.

Nekega dne so ga povabili na večerjo, da ga predstavijo profesorju, očetu. Večerja je bila okusna, vino dobro, razpoloženje izvrstno. Po večerji je profesor sedel h klavirju. Ko je udaril prve akorde, je dejal gospod Pero:

— Gospod profesor, ali bi znali spremljati tisto »Sonja, Sonja tvoje črne oči«?

— Kaj, vi pojete, gospod Pero? —

— Da, tako, malo že. —

Splošno iznenadenje.

Pel je »toplo«, z občutkom. Profesor ga je spremljal sekajoče, diletantsko. Gospa ga je požirala z očmi, gospoda Pera. Malo je že upala...

Slovo je bilo prisrčno. Gospa je dejala »Do svidenja«.

Kmalu je bil pri njih kuhan in pečen. Zdaj je že bil samo Pero, za vse, zanj pa hči samo Adela in tikala sta se. Mati je zanj likala obleko. Adela mu je vezla monograme v svilene rutice in mu jih poklanjala.

Ko se je mati sklanjala nad vročim likalnikom in likala njegovo obleko, je mislila nanj, na inženjerja Pera in na hčer.

— Ne bi bila napačna partija! —

In Adela, sklonjena nad vezenjem, je mislila nanj, na Pera.

— Gospa rudniškega inženjerja! —

Pero pa se ni nič gnal. Še vedno je posečal kavarne in bare ter popival s kolegi, kadar je bilo denarja.

Tudi jedel je že pri njih. Poleti sta se kopala z Adelo v kopališču. Oba na profesorjeve troške.

Zvečer, po večerji, je Pero segel v žep telovnika in dejal:

— Danes je v tem kinu lep spored! —

Potegnil je iz žepa nekaj dinarjev.

— Škoda, da imam premalo! —

— Koliko vam pa manjka? —

— Sedem dinarjev! —

— Nate jih! — je dejala mati in mu jih dala...

•

Kot »bodoči« član rodbine je bil Pero informiran o marsičem, kar je zadevalo familiarne interese. Tako je vedel, da imajo v hranilnici naloženih 10.000 dinarjev. Ti tisočaki so mu delali skomine, ne iz pohlepa po denarju, ampak iz potrebe po zabavah, barih, krokarijah. Smatral je za greh, da bi ti tisočaki tako brezplodno ležali v hranilnici.

Začel je ofenzivo s poljubovanjem rok in s komplimenti. Nato je tožil, da nima denarja, da bi si kupil knjig za studij.

— Milostiva, nujno bi rabil 800 dinarjev za neke knjige! —

— Pero, rada bi vam posodila, pa nimam pri roki! —

— Saj bi kmalu vrnil, milostiva! —

— Edino tako vam bi mogla posoditi, da vam dam hranilno knjižico. Dvignite 800 dinarjev, pa mi potem vrnite knjižico! —

Lahnih korakov in veselega srca je šel v hranilnico. Dvignil je enega jurja. Milostivi je dejal, da ji bo vrnil knjižico, ko dobi od doma denar, in bo tedaj izposojeno vsoto nesel kar v hranilnico. Milostivi je bil ta predlog po volji.

Pero pa je krokal in sploh živel kakor ptič na veji, dvigal iz hranilnice tisočak za tisočakom, dokler ni vsota skoraj povsem skopnela. Pustil je le 50 dinarjev, da ni bila knjižica uničena...

Čez nekaj časa je odpotoval domov »po denar«. Toda ni bilo ne njega ne denarja.

»Milostiva« se je obrisala za denar, Adela za »ženina«. Profesor ni nič vedel za te bridkosti, ker mu nista zaupali ne zastran denarja ne zastran ženina. Igral je še dalje klavir, sekajoče, diletantsko, kakor je Pero še prepeval »Sonjo«, toplo in z občutkom ter dalje skubil dobre mamice »toplo« in z občutkom, samo druge in drugod...

W. Mastermann:

Kdo jo je umoril?

Roman

»Zadeva bo torej prišla pred porotnike?«

»Seveda. Med tem glejte, da kar moči skrbno pripravite svojo obrambo. Imela bova še priliko, da se natanko dogovoriva o stvari.«

Mraz je izpreletel Anthonyja, zakaj vse vedenje slavnega zagovornika je razločno pričalo, da je imel malo upanja. Molče se je poslovil, in nekaj trenutkov nato so se težka vrata celice iznova zaprla za njim.

Kakor v sanjah je preživel policijsko obravnavo. Zatohlo ozračje celice z njenim zamreženim oknom mu je spet dušeče leglo na dušo. Svinčena topost, ki ga je objemala kakor nekakšna omotica, ga je varovala najhujšega.

V nočeh, ko ni mogel spati, je šlo njegovo dosedanje življenje nalik panorami mimo njega. Prav za prav je bil od nekdaj tako čudno, žalostno sam. Vzgojil ga je bil star, dobrosrčen, a malobeseden stric, ki je umrl med tem, ko je George študiral v Oxfordu, in mu zapustil nekaj imetja. Mogel se je posvetiti igralski umetnosti, ne da bi mu bilo treba prestati mučna leta potujočega glumaštva, ki so večini drugih igralcev neizogibno vhodišče k slavi. Uspeh je kmalu prišel. Njegova vnanjost, njegov glas in njegovo dobro vedenje mu je pomagalo. A vendar je bil za svoj zgodnji in obilni uspeh največ dolžnik svojemu gorečemu častihlepju in smotrni osredotočenosti na svoje umetniško delo. Ko je zdaj polegal na jetniškem pogradu, so se vrstila v njegovem spominu vsa leta, ki jih je bil preživel, in grenka tegoba se je polaščala njegovega duha.

Njegov uspeh je bil prenagel, pot njegovega življenja preveč bogato posuta z rožami. Bogovi so bili postali nevoščljivi in njihov blisk ga je bil zadel.

Madelina mu je pisala pismo, v katerem mu je zatrdila svoje neomajno zaupanje. »Midve z materjo sva prepričani, da ste nedolžni, in slutnja ženske je bolj zanesljiva od vseh dokazov tega sveta,« mu je pisala. Dovolili so mu, da ji je odpisal. Če je ona, sestra žrtve, verovala v njegovo nedolžnost, tedaj je moralo biti vendar tudi še nekaj drugih ljudi, ki ga niso imeli za krivega.

Tako so minevali dnevi, dokler se ni približal rok obravnave. Njegov odvetnik Forbes je bil prišel, da bi se dogovoril z njim o smernicah obrambe; toda Anthony je opazil, da je bilo postalo njegovo vedenje hladno in odmerjeno.

»Na vse načine sem se prizadeval, da bi našel koga, ki bi vas bil videl tisti dan na vašem izprehodu, a vse je bilo zaman,« je dejal.

Anthony je molčal

»Ali mi res ne morete povedati ničesar drugega, kar bi vsaj nekoliko razjasnilo to stvar? Ne skrivajte mi ničesar! Zaklinjam vas, povejte mi vse, kar veste.«

»Ničesar drugega nimam povedati,« je s trdnim glasom odvrnil Anthony.

Forbes se je ozrl na debeli sveženj sodnih spisov.

»Obtožba trdi, da je bilo pismo, ki ga je dobila umorjenka, spisano na vašem stroju. Ali je to res?«

»Nikoli ji nisem pisal.«

Odvetnikov obraz se je nekoliko zjasnil. »Če morete to dokazati, bi bilo vsaj v tem nekaj, kar bi govorilo za vas. Sledovi pod oknom se natanko ujemajo z vašimi čevlji. Ali se vam vidi mogoče, da bi si jih bil izposodil kak tujec?«

»Zakaj ne? Na svojem potovanju sem imel več dvojic čevljev s seboj. Doma v stanovanju mi jih je seveda snažil sluga.«

»On je imel gotovo tudi dostop do vašega pisalnega stroja?«

»Seveda. Upam, da ne mislite zaplesti ubogega Williama v to reč?«

»Dobro bi bilo, če bi mogli naznačiti kako drugo možnost in s tem omajati zanesljivost dokazov. Sicer bo pa sir James čez nekaj minut tukaj.«

In res je slavni zagovornik kmalu nato stopil v govorilnico. Zadajal je obtožencu podobna vprašanja kakor odvetnik. Anthoniju se je zdelo vse to jalovo in nepotrebna muka. Spet in spet so ga vpraševali isto, tako da se je v duhu že primerjal z žrtvami zloglasnih inkvizicijskih metod ameriškega pravosodja. Najrajši bi bil vrgel oba pravnika skozi vrata. Naposled je sir James vstal in rekel s posebnim poudarkom: »Nekaj bi vam rad povedal, gospod Anthony, in če boste potlej še želeli, da vodim vašo obrambo, bom ustregel vaši želji. Če vam bo pa ljubše, da poverite svojo stvar drugemu zagovorniku, se bom umaknil.«

Anthony mu je z nemim pričakovanjem pogledal v obraz.

»V mnogih primerih,« je nadaljeval sir James, »tudi v takih, ko ne gre ravno za umore, je moči voditi obrambo po čisto določenih smernicah... Ta možnost je dana seveda le v omejenem številu primerov... Če je pot k takemu načinu obrambe enkrat zaprta... Seveda ima ta način obrambe tudi svoje nevarnosti. Ali razumete, kaj mislim?«

Kaj vraga je hotel ta človek s svojo latovščino? »Bojim se, sir James, da niti ne slutim, kam merite!«

»Bolj jasno se pač ne morem izraziti, kaj, Forbes?« Ozrl se je na tovariša.

»Sir James misli tole: v nekaterih primerih lahko pledira obramba za olajševalne okolnosti. Zagovornik na primer lahko predstavlja dejanje kot uboj ali ga celo tolmači kot zločin v afektu — z druge strani pa seveda ni moči prisiliti obtoženca, da bi se priznal krivega.«

Zdaj je bilo jasno, kam je meril sir James s svojim govoričenjem. Anthony je ves besen planil pokonci. »S tem hočete povedati, da me imate za morilca, in da se morem s priznanjem, da sem storil svoje dejanje v zmedenosti, nemara še rešiti vešal? Kako se drznete izreči tako ponudbo?«

»Prosim, ne razburjajte se, gospod Anthony.« Forbes mu je položil roko na ramo. »Tega vam sir James gotovo ni hotel reči. On samo išče najboljše smernice za obrambo.«

»A jaz vama pravim, gospoda, da je to nezaslišana obdolžitev z vajine strani. Jaz nisem storil tega zločina — prisežem vama, da ne!«

Pravnika sta se spogledala.

»Nu, prav,« je rekel sir James. »Ali želite, da ostanem vaš zagovornik?«

»Kaj morem storiti? Čez dva dni bo obravnava. Seveda upam, da me v tem trenutku ne boste zapustili.«

»Storil bom, kar morem,« je rekel sir James, a njegov glas je bil negotov.

»Sir James je močan borilec. Če vam more kdo pomagati, vam bo pomagal on,« je menil Forbes. Ko so Anthonyja odpeljali, se je sir James obrnil k Forbesu. »Bedak je. Edino šanso zavrača, ki jo je vobče imel, in še ta ni bila dosti prida. Kakor stvar zdaj stoji... Lepo nalogo ste mi nakopali, Forbes!«

11. poglavje.

Obravnava.

Porotna dvorana je bila prenapolnjena. Razen običajne publike in po senzaciji hlepečih dam iz odlične družbe je bil proces zoper Georgea Anthonyja privabil tudi mnogo vodilnih literatov in gledaliških igralcev. Vidni družabni položaj udeleženih oseb se je obdržal v mnogolični sestavi poslušalstva.

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tičočo se malih oglasov naj priloži v znamkah sicer ne bo prejel odgovora! 2 Din

CENE MALIM OGLASOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Naslovi malih oglasov

in druge informacije tičoče se oglasov, se dobijo tudi v podružnicah »JUTRA« v

Novem mestu, Ljubljanska cesta št. 42 — in na Jesenicah, pri kolodvoru št. 100

Male oglase in inserate naročajte v naših podružnicah.

Službo dobi

Uradnico
verzirano v nemški korespondenci in ki reflektira na službo v popoldanskih urah med 2. in 6. uro — sprejmem takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dobra sila«. 39227-1

Gospodično
z dobro pisavo, sprejmemo za lahka ročna dela. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39218-1

2 čevljar. pomočnika in vajenca
sprejme takoj Ivan Brodnik, Videm 43, pošta Dobrepolje. 39209-1

Kuharico
z dolgoletnimi spričevali, ki bi opravljala tudi vsa hišna dela, sprejmem v večjo trgovsko hišo na deželi za samostojno vodstvo gospodinjstva. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Marljiva in poštena«. 39244-1

Učenca ali učenko
v trgovino sprejme Jos. Karničnik, Maribor, Glavni trg. 39243-1

Kroj. mojstra
(prirezovalca) ki mora biti verziran v vseh panogah dela in zlasti prvovrsten v izdelavi uniform, sprejmemo takoj. Reflektiramo samo na prvovrstno delovno silo z zadostno prakso, ki je bila v tem svojstvu že zaposlena pri večjih tvrdkah. Pismene ponudbe z navedbo, kje je bil zaposlen, naj se pošljejo tvrdki Antun Kramer i drug, Subotica. 39248-1

Učenko
pridno in pošteno, z vso oskrbo v hiši sprejmem takoj v večjo trgovino mešanega blaga. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Poštena vajenka«. 37092-1

Pek. vajenca
sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 37088-1

Vzgojiteljico
s perfektnim znanjem slovenščine in nemščine prejmem k tri in osemletni deklici. Ponudbe z navedbo plačilnih zahtevkov, prilogo prepisov, spričeval in slike pod »Vzgojiteljica« na oglasni oddelek »Jutra«. 36434—1

Učenca
s potrebno šolsko predizobrazbo in dobro vzgojo sprejme velika trg. z mešanim blagom v mestu na deželi. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe pod »Dober računar« na oglas. oddel. »Jutra«. 36433—1

Trgov. pomočnika
mešane stroke, perfektnega manufakturista, dobrega izložbenega aranžerja vojaščine prostega, sprejme velika trgov. z mešanim blagom v mestu na deželi. Ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj in plačilnih zahtevkov pod »Agilen pomočnik« na ogl. oddel. »Jutra«. 36432—1

Iščem šivilje
z večletno prakso, za damske obleke. Služba stalna. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39039-1

Vezilja (štikarica)
dobro izurjena dobi stalno mesto. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39038-1

Trg. vajenca
dobrih in poštenih staršev ter dobrega računarja sprejme takoj v trgovino mešanega blaga Franc Mastnak, trgovec v St. Jurju ob juž. železnici. 39003-1

Šivilj. pomočnico
za damske plašče sprejme Josip Koe, krojač, Kranj št. 50. 39176-1

Modistinjo
perfektno sprejmem takoj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »1000 Din«. 39154-1

Tkalski mojster
(podmojster) dobi mesto. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Kranj«. 39089-1

Več soboslikarjev
sprejmem. Ig pri Ljubljani, gostilna pri g. Javorniku. 39166-1

Učenko
za trgovino mešanega blaga sprejmem takoj na deželi blizu Celja — z vso oskrbo v hiši. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »Pridna in poštena«. 39138-1

Učenec
zdrav in močan, s primerno šolsko izobrazbo dobi takoj mesto v trgovini mešanega blaga Josip Zidanšek — Spodnja Hudinja, Celje. 39140-1

Klobučarskega pomočnika
za izdelavo copat sprejme takoj Franc Jurčec, klobučar, Krško. 39143-1

Učenca
iz boljše hiše sprejmem v trgovino mešanega blaga. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na tvrdko Josip Škerl, Sevnica ob Savi. 39146-1

Kroj. pomočnika
za fina damska dela sprejme M. Škerbič, Trbovlje. Plača po dogovoru. 39135-1

Dobr. kuharico
ki hoče opravljati tudi domača dela, sprejmem v gostilno. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39130-1

Učenca ali učenko
iz boljše kmetske obitelji, poštenega, pridnega in zgovornega, dobrega računarja sprejme Ernest Koe, trgovina mešanega blaga — Podsreda. 39132-1

Hlapca
z dobrimi spričevali sprejme Lovro Sebenik, Ljubljana, Knezova ulica. 39180-1

Kuharico
za vse, mlado dobro moč, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39187-1

Šoferja
potrebujem, zmožnega, za stalno, starejšega, mehanično naobraženega k sodavičarski obrti. L. Rogelj, Vrhnika. 39202-1

Kolporterja
za zelo potrebno knjigo na deželi, sprejmem pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Zmožen«. 39217-1

Postrežnico
vajeno parketov in pranja sprejmem. — Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39213-1

Mlado dekle
sprejmem proti 150 Din mesečne plače, k otrokom v Crnomlju. Predstaviti se je Kovač, Frančiškanska ulica št. 10-III. 39228-1

Pek. vajenca
z vso oskrbo v hiši sprejme takoj Filip Ambrožič, Bled I. 39220-1

Trgovski potniki

Potnika
papirne stroke, pri trgovcih v Sloveniji dobro uvedenega sprejmem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Broj 16«. 39246-5

Potnika
manufakturne stroke sprejmemo za obisk privatnih strank v Mariboru. Ponudbe na podr. »Jutra« »Maribor« pod »Sposobna moč« 36804—5

Potnik
manufakturne stroke — za dobro vpeljano tvrdko manufakture, avto vozač, dobi mesto proti proviziji ali fiksni plači. Potovalni rajon: Slovenija in Hrvatsko Primorje. Vpeljan potnik ima prednost. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Vpeljan potnik ima prednost«. 39020-5

Potnik
za manufakturo, avtovozač, po možnosti vpeljan, proti fiksni plači ali proviziji, po dogovoru. Franc Crobath, Kranj. 39020-5

Zaslužek

Zastopstva
za Slovenijo išče dobro upeljan in zanesljiv potnik. Cenj. ponudbe na Mihelak, Ljubljana, Rimska 5. 36824—3

Iščem zastopstvo
kake večje tvornice za Hrvatsko Primorje in Dalmacijo. V poštev pridejo lekarne, trgovine z železnino, špecerijske in trgovine z vinom, pri katerih sem dobro vpeljan. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »H. J. C.« 39010-3

Inkasanta
zdravega in poštenega, z lastnim kolesom sprejmemo takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39150-3

Pletenine
kakor jopice, puloverje, nogavice i. dr. vzame dobro vpeljan trgovec v komisijsko prodajo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Sigurno 22«. 36775—3

Zastopnika
vzamem za prodajo sira izven Slovenije, Dalmacijo in Hrvatsko. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »St. 25«. 39129-3

Pouk

1 obiastv. koncesionirana
šoferska šola
Camernik, Ljubljana
Dunajska cesta štev. 30 (Jugoavto) telefon 2236
Pouk in praktične vožnje 251

Pouk živih jezikov
nemščine, francoščine, srbohrvaščine, angleščine, španščine, italijanščine, v skupinah in za posamezнike. Poučujejo po direktni metodi najboljše, kvalificirane moči. Prijave od ½7. do ½8. zvečer v Beethovnovi ulici 7, pritličje levo. — Prof. Sid. J. Jeras. 36976-4

Francoščino
in tudi druge predmete za vse razrede srednjih šol poučuje gospodična, ki je absolvirala srednje šole — po nizki ceni. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Poučujem«. 36090—4

Gdč. Italijanka
poučuje in daje konverzacije. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Konverzacija«. 39103-4

Violino
poučujem začetnike in one, ki že igrajo v višji stopnji. Zlasti poučujem pravilno tehniko, da bodo imeli temelj do višjih virtuoških študij. Dvakrat tedensko po 45 minut Din 80.-- mesečno. 35635

Gosli poučuje
bivši učitelj konservatorija. Študentovska ul. 9/I. 35243

Pospešite
dokler ni prepozno (do 1. oktobra) prijavo Vaših otrok k posebnemu, edino koncesijoniranemu
tečaju nemščine
za slovenske otroke — do šolske dobe, začetnike in napredujoče. Vpisovanje v Knafljevi ulici 4, pritličje med 10. in 12. ter 18. in 20. uro. 39170-4

Nemščino
poučuje učiteljica z nemško maturo, Nemka, bivša učiteljica nemškega jezika na Berlitz-šoli v Nizzi. Individualni pouk po modernem načinu za začetnike in za napredujoče. Pouk tudi v nemški literaturi. Za dijake znižan honorar. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39178-4

Francoščino in nemščino
poučujem uspešno in poceni Stari trg št. 3-II — desno. 39240-4

Oblastveno koncesijonirana
šoferska šola
Gojko Pipenbacher
Ljubljana, Gosposvetska 12
Teorija, vožnje. 39249-4

Knjige

Prodam knjigo
»Pravilniki in navodila za izvrševanje poštne službe«. Naslov: J. Papotnik, Sv. Lovrenc na Pohorju. 39225-8

Službe išči

Šofer
trezen in zanesljiv išče službo sprevodnika k avtobusu. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39073-2

Šofer - mehanik
z večletno prakso in večih vseh popravil, trezen, išče mesto za takoj ali kasneje. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Marljiv šofer«. 39028-2

Prodajalka
izurjena v mešani in modni stroki, išče kjerkoli mesta. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Vestna 9«. 39160-2

Pošten fant
15 let star, absolvent obrtne šole, bi rad vstopil v restavracijo ali kavarno kot učenec. Cenj. ponudbe pod »Pošten« na oglasni oddelek »Jutra«. 39161-2

Pletilja
pridna in poštena — želi službe. Razume se tudi na osemključni stroj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39238-2

Pletilni mojster
za nogavice, išče zaposlenja Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Mojster«. 39137-2

Avtomehanik
išče službo. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 39123-2

Fina krojačica
se ponuja za salone. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39124-2

Dalmatinsko vino
belo in rudeče po Din 4.— (za mesto s trošarino po Din 7.50) naprodaj v Javnih skladiščih, dokler zaloga traja. 39120-6

Drž. vpokojenec
srednjih let, želi mesto hišnika, ali kaj primernega. Nastopi lahko takoj. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 39141-2

Kontoristinja
lic. trg. šole prosi nameščenja. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Prva služba«. 39199-2

Inteligentna gospa
ki vodi sedaj pension na Bledu, išče primerno mesto. Gre pa tudi kot opora gospodinji. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Razumna«. 39208-1

Likarica
dobro izvežbana želi mesto Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Natančna«. 37015-2

Strojna vezilja
išče delo na dom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39234-2

Gospodična
z letnim spričevalom ter znanjem nemščine in živanja, išče službo k enemu ali dvema otrokoma. Gre tudi v boljšo hišo na deželi. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39242-2

Absolventka trg. tečaja
z odliko, predvsem dobra knjigovodinja, želi pisarniško mesto. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Zanesljiva začetnica«. 39119-2

Radio

»Radione«
tri ali štiricevni, dobro ohranjen, kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36463—9

Prodam

Stružnico za železo
proda Kavčič, Zg. Šiška. 37070-6

Vrtnarija
Kjepach, Križevci prodaja: Viola tricolor maxima trimardeau (mačuhice) po 0.75 para. Myosotis nana tomnoplava, velikocvetna (Vergismeinicht) rana po 0.50 para. Asparagus plumosus, 2 letni po 8 Din, Asparagus sprengeri 2 letni po 6 Din, Chrysanthemе velikocvetne in drobnocvetne po 10 Din. Thuya occidentalis (Cypressa), preko meter visoka po 30 Din, manjše od 10 Din dalje. 37042-6

Daljnogled »Zeiss«
šestkratna povečava, ugodno naprodaj. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 36063-6

Puhasto perje
kg po 38 Din razpošiljam po povzetju, najmanj 5 kg potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 Din. L. Brozović Zagreb Ilica 82, kemična čistilnica perja. 252

Čebele
7 panjev A. Z. dobro založenih z medom ter čebelnjak radi preselitve poceni naprodaj v Ljubljani. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39173-6

Motorna vozila

Ford Tudor
limuzina, nove tipe, v zelo dobrem stanju, ugodno proda K. Camernik, Ljubljana, Dunajska cesta. 34253

Motorno kolo
Harley-Davidson, 750 ccm, v dobrem stanju kupim. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39126-10

Motorno kolo
»Indian-Scout« s prikolico, moderno urejen, v prvorazrednem stanju takoj ali pozneje proda Drobnič Gottfried, tovarna lesnih izdelkov, Jurklošter — via Laško, žel. postaja Rimske Toplice. 39145-10

Motor
novejši model, z električno razsvetljavo, hupo, socius itd., vse v najboljšem stanju zelo ugodno na obroke naprodaj za 9000 Din. — Drago Ostrožnik pri firmi Bruss, Logatec. 39183-10

Kolesa

Moško kolo
popolnoma novo poceni prodam radi odpotovanja. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 39072-11

Moško kolo
nekoliko obrabljeno prodam za 400 Din. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39156-11

Kupim

Poljskih tračnic
rabljenih, cirka 500 tekočih metrov kupi Josip Koščak, Krka pri Stični. 39007-7

Kapital

Šoferja
najraje oženjenega, ki bi bil tudi kot kompanjon in ki bi event. pozneje sam prevzel, iščem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Šofer kompanjon«. 39085-16

Lesni manipulant
vpeljan v eksploataciji gozdov v Srbiji, išče lesno tvrdko, ki bi bila voljna prevzeti eksploatacijo bukovega gozda, za izdelavo bukovih dužic in sukij. Potrebno najmanj 30.000 Din kapitala. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Eksplotacija«. 39136-16

Sedlarja
samca ali oženjenega z nekaj kapitala, ki bi bil kot kompanjon eventuelno prevzel delavnico iščem za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Sedlar kompanjon«. 39192-16

Posestva

Mlin naprodaj
v najbolj prometnem kraju pri železniški postaji v mestu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36845—20

Enodružinsko vilo
(4 sobe) z modernim komfortom, kopalnico itd. oddam stalni stranki poceni v najem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 36651-20

Novozidano vilo
z malim posestvom pri Rogaški Slatini prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39002-20

Majhna trgovina s stanovanjem
in vsem inventarjem radi starosti naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39111-20

Enodružinska vila
nova, lepa in moderna, na idealno lepem kraju v Ljubljani naprodaj iz proste roke. Plačilni pogoji izredno ugodni. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 36204-20

Dvostanovanj. hišo
pripravno za vsako obrt, s 600 m zemljišča prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39233-20

Radi bolezni
prodam restavracijo »Ruska Lira« v Beogradu, Dvorska ulica 11. Zelo dobro uveden promet, ima 5 restavracijskih sob, najlepši vrt, dvorane za svečanosti in separe, kakor tudi 6 sob velико stanovanje za služinčad, 2 kleti in pralnico. Pojasnila daje lastnik Marko I. Garapič. 39221-20

Hišo
novozidano, Ob izvirkih 10, Studenci pri Mariboru prodam. Potreben kapital Din 40.000. 35633

Sadje

Namizna jabolka in gospodarsko sadje
vseh vrst, prvovrstno, od 100 kg naprej ter tudi cele vagone kupujemo po najboljših dnevnih cenah, postavljeno na kolodvor ali predano v našem skladišču. — Eksportna družba Matheis, Suppanz in drug, Maribor, Cvetlična ulica 18 36885—34

Grozdje za vino
par tisoč kg po ugodni ceni proda Celestina Glavnik, Ljubljana, Pogačarjev trg 1. 39207-34

Pohištvo

Spalnico
fino izdelano, iz črešnjevega lesa prodam. Na ogled pri mizarstvu Jug, Cankarjevo nabrežje 23. 39210-12

Otomano
lepo in čisto kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Otomana«. 39232-12

Otroško posteljico in veliko posteljo
kompletno prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 39236-12

Les

Deske
IIIa za obijanje, kratke za mizarje, oblane za pode prodaja po zelo nizki ceni »Ilirija«, Dunajska c. 46. Telefon 28-20 in 25-95. 288

Bukove cepanice
postavljene v Celje prodam po 360 Din meter. seženj. Naslov pri podružnici Jutra v Celju. 39139-15

Oblačila

Za moderniziranje klobukov
je sedaj čas. Jesenski filc klobuki po zelo nizki ceni. Oglejte izložbo v veži Dunajska cesta 9, Stemberger-Reš. 35029—13

2 kožuhovin. moška plašča in 3 frake
prodam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 39125-13

Lokali

Trgovski lokal
z gostilno iščem na prometnem kraju. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Trgovina in gostilna 1931«. 36680—19

Delavnico
sobo, svetlo in z elektriko sredi mesta oddam. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Delavnica«. 39062-19

Lokal
6—8 m dolg in 5—6 m širok, svetel, najraje v sredini mesta iščem za takoj. — Prevzamem tudi lokal s stanovanjem do 4 sob, oziroma 2 manjša lokala, ki bi se združila v enega. Ponudbe z navedbo lege in cene pod šifro »Svetel« na oglasni oddelek »Jutra«. 39167-19

Lepo delavnico ali skladišče
oddam takoj. Zglasiti se je med 1. in 2. uro na Starem trgu 11a — Ahačičeva hiša II. nadstr. 39235-19

Lokal
v zelo prometni ulici oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39250-19

V najem

Gostilno
vzamem v najem ali na račun. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »V najem«. 39067-17

Frizerke!
V najem oddam damski oddelek solidni in izurjeni frizerki pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe pod značko »Frizerka« na oglasni oddelek »Jutra«. 39193-17

Pridelki

Semenska pšenica
»Baiernkönig«, prvovrstna prisetov, z največjim prinosom, brez smoda, dobro obstojna, v tukajšnjem okraju najbolje preizkušena, na prodaj. Oskrbništvo Marenberg, pošta Marenberg. 36948—36

Stanovanja

Stanovanje
2 sob, predsobe in kuhinje oddam stranki brez otrok s 15. oktobrom na Dunajski cesti 86-I. 36943-21

Stanovanje
2 sobno, s pritiklinami, suho, čisto in zračno, samo v mestu, išče 3 članska mirna družina za november ali takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Snaga«. 36729—21

Stanovanje
3 sob in kuhinje, v mestu oddam za november stranki brez otrok. — Ponudbe pod »Čista stranka« na ogl. oddelek »Jutra«. 39060-21

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin oddam. Poizve se na Kodeljevem, Zadružna ul. 16 39018-21

Sobo in kuhinjo
išče mirna Šivilja s 1. oktobrom. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Šiviljа«. 39151-21

Stanovanje
2 večjih sob, kabineta in pritiklin, v centru ali bližini išče stranka brez otrok za februar ali marec. Plača okoli 1000 Din mesečno. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Snažno 6«. 39157-21

Stanovanje
2 sob, kuhinje, pritiklin in balkona oddam na Mirju — 5 minut od banske uprave. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39206-21

Stanovanje
2 sob, kuhinje, kopalnice in pritiklin oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 39239-21

Dijaška stanovanja

Dijakinjo
sprejmem z vso oskrbo blizu učiteljišča. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39186-23

Dijakinjo
sprejmem na dobro hrano in zračno sobo. Miklošičeva cesta 6-II, leve stopnice, levo. 39201-23

Dijake
sprejmem na stanovanje z zajtrkom in perilom po 300 Din. Lepe sobe, elektrika, center mesta. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39214-23

2 dijaka (inji)
sprejmem na stanovanje z zajtrkom. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 39216-23

2 dijaka ali dijakinji
sredi mesta sprejmem v vso oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39237-23

Sobe

Lepo sobo
s posebnim vhodom v pritličju ali I. nadstropju, blizu cestne železnice, išče starejši gospod pri boljši stranki brez otrok ali sorodnikov. Ponudbe pod »Od trgovine« na oglasni oddelek »Jutra«. 39083-23

G. Th. Rotman:

Sambo in Joko

Vesela levja zgodba.

42.

Štrbunk! Joj, nesreča! Le poglejte siromaka župana, ki je padel naravnost v sosedovo kopalno kad... Vse dostojanstvo in ves sijaj plavata po vodi! Še srečnega se mora šteti, da ga njegovi občani ne vidijo v tem položaju.

NAŠI NOVI MODELI.

9675-64
Din 229.-

Aparten, visok čevelj z našitim okraskom iz bleščečega brilant-usnja z vstavkom imitacije kuščarjeve kože. Imamo jih v zalogi v vseh jesenskih modnih barvah.

9975-57
Din. 229.-

Naša nova modna novost za september. Čevlji na zaponko, izdelani iz mehkega boksa v raznih barvah, iz laka, iz rjavega ali črnega jelenjega usnja. Okraski v barvnih kombinacijah, obšiti s paspoilom svetle barve.

9625-01
Din. 229.-

Pumps-čevljček molier na trak, s svileno pentljo, ki se lahko in prikladno zamenja z usnjeno ali kovinsko agrafo, ki jih imamo v naših prodajalnah na zalogi. S to malo premembo dosežete raznoličnost čevljčka po modni zahtevi. Izdelujemo jih v vseh modnih barvah.

9605-15
Din. 229.-

Pumps-čevljček z usnjeno pentljo, izdelan iz mehkega boksa vseh modnih barv ali iz laka. Poda se nogi popolnoma, ne da bi stiskal v ristu, ker se elastični vstavek na sprednjem delu prilagojuje potrebam vsake noge.

1155-92
Din. 229.-

Moderen čevljček za sprehod s polvisokim podpetnikom iz mehkega glasseusnja v vseh modnih barvah. Jesenski modeli so iz raznobarvnega imitiranega kuščarjevega usnja.

9905-51
Din. 229.-

Ta pumps-čevljček je zelo okusen in zaradi tega priljubljen tudi pri onih, ki zahtevajo v modi najizbranejše.

1675-83
Din 229.-

Eleganten čevljček za sprehod na zaponko s polvisokim podpetnikom zadovoljuje slehern okus.

2945-72
Din 229.-

Močnejše noge potrebujejo tudi več prostora v prstih. Prinašamo novo vrsto polokrogle oblike. Izdelani so iz mehkega boksa karamelne barve, iz črnega boksa, kombinirani z lakom ali iz rjavega jelenjega usnja, kombinirani z usnjem iste barve. S temi čevlji bodo zadovoljni zlasti oni, ki potrebujejo udobne čevije.

Bata

13069

Kabinet
ali majhno preprosto opremljeno sobico iščem za takoj — event. grem tudi kot sostanovalec. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Miren in snažen«. 39075-23

Lepo sobo
zračno, veliko in mirno, s posebnim vhodom ter elektriko oddam takoj 1—2 gospodoma. — Minka Metlar, Vrhniški paviljon, nasproti pivovarne »Union«. 39211-23

Gospodu
oddam opremljeno sobo v mirnem in lepem delu Ljubljane. Najraje stalno bivajočemu v Ljubljani. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 39241-23

Prazno sobo
solnčno, v bližini gl. pošte v Ljubljani oddam. — Ponudbe z naslovom na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Solidna soba«. 39066

Sobico
lepo opremljeno, v novi vili takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 39055-23

Sostanovalca ali dijaka
na stanovanje in hrano sprejme Fani Pišot, Stari trg 1-III. 39019-23

Prijazno sobo
z elektriko, blizu tehnike oddam gospodu — najraje akademiku. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 39159-23

Sobo za 2 osebi
lepo opremljeno takoj odda Maver, Jegličeva št. 5. 39163-23

Opremljeno sobo
lepo, s posebnim vhodom, elektriko in parketi takoj oddam, event. z vso oskrbo Bežigrad, Kamniška ulica št. 22-I. 39169-23

Sobo
v Rožni ulici 8-I oddam 2 preprostima gospodoma ali dijakoma. 39158-23

Opremljeno sobo
s kopalnico oddam v Groharjevi ulici št. 5 — kraj vlade. 39164-23

Sobo
s sep. vhodom in elektriko oddam gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39165-23

Lepo sobo
v centru mesta oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39172-23

Opremljeno sobo
oddam 1 ali 2 gospodoma. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39118-23

Opremljeno sobo
lepo in čisto, s posebnim vhodom takoj oddam solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39153-23

Opremljeno sobo
lepo in solnčno, z elektriko in parketi, s souporabo klavirja, v centru mesta takoj oddam. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 39168

Opremljeno sobo
s separatnim vhodom in elektriko, v bližini tehnične šole takoj oddam 2 gospodoma ali gospodičnama — z oskrbo ali brez. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39171-23

2 prazni sobi
(brez kuhinje) veliki, parketirani, z električno razsvetljavo in balkonom takoj oddam 1 ali 2 osebama — najraje zakonskemu paru brez otrok. — Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39177-23

Čedno sobo
oddam. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 39121-23

Lepo sobo
opremljeno ali prazno, na Miklošičevi cesti oddam s 1. oktobrom za 600 Din mesečno. Vprašati med 9. in 11. uro. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 39179-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom oddam 2 osebama. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 39184-23

Separirano sobico
išče uradnik. Ponudbe pod šifro »Državni« na oglasni oddelek »Jutra«. 39181-23

Priprostega gospoda
sprejmem na stanovanje. Poljanska cesta 54, II. vrata 30. 39188-23

Akademik
išče snažno in zračno sobo, eventuelno z vso obskrbo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Akademik«. 39189-23

Separirano sobo
želi gospodična v bližini hotela Union eventuelno z vso oskrbo pri boljši družini brez otrok. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »1. oktober«. 39195-23

Gospoda
sprejmem kot sostanovalca za takoj ali s 1. oktobrom. Cesta v Rožno dolino 5, pritličje. 39200-23

Majhno sobo
solnčno, novoopremljeno, v sredini mesta oddam takoj boljši gospodični. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 39215-23

Sobo
lepo opremljeno oddam takoj eni ali dvema osebama po nizki ceni. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39203-23

Lepo sobo
opremljeno, v bližini pošte oddam le boljšemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39205-23

Opremljeno sobo
z električno razsvetljavo, blizu obrtne šole oddam zakonskemu paru ali 2 gospodoma. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 39229-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, sredi mesta takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek Jutra 39236-23

Dopisi

Iščem mlado damo
event. vdovo ali ločenko z lastnim stanovanjem — v svrho skupnega življenja Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Gospodarsko samostojen tridesetletni razočaranec«. 39147-24

Pek
ki je oglasil pod značko »Stalno mesto 902«, naj pošlje svoj naslov, ki ga je pozabil navesti, da mu pošljemo ponudbe. »Jutro«. 39173-24

»Lepega kapelnika«
pustite pri miru — on je sedaj naš!? — Logačanke. 39134-24

»Vrla planinarica«
Dvignite pismo pod gornjo šifro. Pozdrav Planine moje 39127-24

Planine moje
Dvignite pismo. Čakam sestanek. Pozdrav. 39128-24

Tovarišico
za vsakonedeljski izlet išče iskren prijatelj narave smučar. Dopis na oglasni oddelek »Jutra« pod »V solncu in vetru«. 39196-24

Dva podoficira
pomorska avijatičara želita znanja z dve ribici iz sladke vode. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Jastreb in Sokol«. 39224-24

Ženitve

Lesni trgovec
na deželi, z lastno žago, 29 let star, želi v svrho ženitve znanja z gospodično, staro do 27 let. Kapital dobrodošel, kar pa ni pogoj. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Ženin«. 39144-25

Glasbila

Klavir
s prav dobrim glasom, firme Petrov, naprodaj v Kolodvorski ulici 28-I — levo. 39174-26

Klavir
»Czapka«, zelo dobro ohranjen, črn, naprodaj za 8000 Din Bolgarska 25-I. 39155-26

Klavir
dobro ohranjen, radi selitve naprodaj. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 39194-26

Čelo naprodaj
Informacije daje tvrdka Brandl v Mariboru. 39219-26

Živali

Veverico-samca
vdomačeno kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39197-27

Mlad bernhardinec
5 mesecev star naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39230-27

Informacije

Izjava
Podpisani nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravila moja hčerka Frančiška. Bizovičar Ivan, zvaničnik drž. žel. 39222-31

Stroji

Kleparske stroje
vseh vrst znamke Mach & Fišer, Hronov, ima stalno v zalogi Rudolf Držaj v Ljubljani, Kolodvorska 28. 928

Obrt

Čevlje
popravljam solidno, moške temp. Din 29, ženske temp. Din 22. Rudolf Tobias, Florjanska 28. 39191-30

Razno

Ako želite kupiti
na obroke
obrnite se na
Kreditno zadrugo detajlnih trgovcev
r. z. z o. z v Ljubljani, Cigaletova 1. zraven sodnije 282

IZVANREDNA PRILIKA!
Železna služinska patent postelja zložljiva, s tapeciranom madracom, zelo praktična za vsako hišo, hotele, nočne službe in potujuče osobe stane samo Din 390.— Razpošiljam po poštnenom povzetju.

Lesena patent postelja, zložljiva, s tapeciranim madracom, zelo praktična, stane samo D 280.

Ležalka za sončanje (Liegestuhl) najnovije vrsti, stane samo Din 150.

Madraci punjeni s volnom stanejo samo D 750.
I. BROZOVIĆ, ZAGREB ILICA 82.
262

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim očesom »Claven« je mast
Zaščitni znak — Claven — Zaščitni znak
Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak
lekarnar — Sisak
Čuvajte se ponaredb. 261

Gospodično
z dobro pisavo sprejmemo za lahko ročno delo. Naslov v ogl. odd. Jutra

Vato
tudi po 50 kg bale ima vedno na razpolago! Zahtevajte vzorce in cenik. Tovarna vate, Maribor, Dravska ul. št. 15. 13072

Telefon 2059
Premog suha drva
Pogačnik, Bohoričeva 5.

krepi in zdravi
ŽELODEC
LOVRO SEBENIK
Ljubljana VII.

Starši! Učitelji!
ČRNIVČEVI
RAČUNICI
za osnovne šole I. in II. del
izideta v novi izdaji prve dni oktobra tl.
Knjigi sta neutrpen pripomoček otrokom pri učenju doma.
Naročite takoj! 12975
Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani

Zahtevajte cenik!
H. Suttner, Ljubljana 4

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici
Prešernova ulica štev. 4.
(Poleg frančiškanske cerkve.)
Birmanske ure za dečke od Din 44.— naprej.
Birmanske zapestne ure od Din 70.— naprej.
Zahtevajte cenik, gratis in franko. 271

Iščemo hitro pomoč!
proti golazni. Najsigurneje pokončava vsako golazen »PIRETRIN«. Enostavna uporaba. Ni strup. Dobiva se povsod.
„PIRETRIN" d. d.
ZAGREB, Branimirova 43. 291/I

Jesenska in zimska oblačila
izdeluje po najnovejši modi in po nepretiranih cenah
Josip Novak
modno krojaštvo
Ljubljana, Breg št. 2. 1286

Zahvala

Za mnoge izraze iskrenega sočutja in sožalja ob smrti našega nad vse ljubljenega soproga, očeta, starega očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Maksa Cotiča

bivšega ravnatelja »Edinosti« v Trstu

ter za mnogoštevilno spremstvo žalujočih na njegovi zadnji poti izrekamo vsem svojo najtoplejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni izreči prečastiti duhovščini, g. dr. Gustavu Gregorinu, klubu Primork v Ljubljani, Jadranski straži in Jugosl. novinarskemu udruženju za prekrasna venca, Narodni Odbrani, pevskemu društvu »Jadran« za ganljive žalostinke, g. mestnemu županu dr. Al. Juvanu, zastopnikom Sokolstva, v Mariboru živečim pisateljem, novinarju g. Vekoslavu Spindlerju za nagrobni govor ter ostalim govornikom ob grobu, vsem primorskim rojakom in vsemu ostalemu občinstvu. 13074

Maribor, dne 16. septembra 1930.

Žalujoči rodbini Cotič in Lavrenčič

Oglasi v „JUTRU" imajo siguren uspeh!

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Aloizij Novak. Vsi v Ljubljani.